MOSONMAGYARÓVÁR

MOSONMAGYARÓVÁR
VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

2019 · 2023

Tartalom

A település bemutatása 5
Értékeink, küldetésünk 10
Célok 10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 12
1. Jogszabályi háttér bemutatása 12
1.1.A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása 12
1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása 13
2. Stratégiai környezet bemutatása 13
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása 14
2.3. A települési önkormányzat rendelkezésre álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása 18
3.Mélyszegénységben élők és romák helyzete, esélyegyenlősége 18
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet 19
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció 24
3.5. Telepek, szegregátumok helyzete 33
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 36
3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet 39
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoporttal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal 40
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 41
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 41
4.1 A gyermeke helyzetének általános jellemzői 41
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége 49
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése 50
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetősége 52
4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 62
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 62
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége 63
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.) 66
5.3. Családtervezés, anya-és gyermekgondozás területe 67
5.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak 69
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona) 69
5.6. A nők helyzete a helyi közéletben 70
5.7.A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések 71
5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 71
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 72
6.1. Az időskorúak népesség főbb jellemzői 72
6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete 75
6.3.A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés. 75

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen 82
6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 83
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 83
7.1. A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái 83
7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés 89
7.4.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 91
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 92
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 95
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) részletei 95
A HEP IT részletei 95
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 95
A beavatkozások megvalósítói 96
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve 97
(HEP IT) 97
3. Megvalósítás 99
A megvalósítás előkészítése 99
A megvalósítás folyamata 99
Monitoring és visszacsatolás 100
Nyilvánosság 100
Érvényesülés, módosítás 101
4. Elfogadás módja és dátuma 101

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Mosonmagyaróvár város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését.
Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata a társadalmi de-szegregációs, integrációs, esélykiegyenlítő és növelő célkitűzései megvalósítása érdekében 2013.évben elkészítette az első - öt évre szóló - Helyi Esélyegyenlőségi Programját fentiekben hivatkozott jogszabályoknak megfelelően.

Emellett Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata vállalásának megfelelően, folyamatos felülvizsgálat mellett összhangban tartja a települési esélyegyenlőségi programban foglalt célkitűzések és intézkedések megvalósítása érdekében, a város egyéb stratégiai dokumentumait úgy, mint rendeletek, koncepciók, határozatok.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata elkészítette Mosonmagyaróvár Integrált Településfejlesztési Stratégia Megalapozó vizsgálatát tartalmazó I. kötetet, a 2014-2030 Településfejlesztési Koncepcióról szóló II. kötetet, valamint Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepció és IVS teljes felülvizsgálatát tartalmazó III. kötetet és gesztor szerepet vállalt a Járási Esélyteremtő Programtervben. A Képviselő-testület által elfogadott - alábbiakban felsorolt- programok figyelembe vételével hozza meg a továbbiakban is az önkormányzat különböző döntéseit, összehangolva azokat egymással:

- Mosonmagyaróvár fenntartható fejlődés helyi program felülvizsgálata 2016. - Local Agenda 21.
- Településfejlesztési eszközök
- I. Megalapozó vizsgálat
- II. Településfejlesztési koncepció
- III. Integrált Településfejlesztési Stratégia
- Örökségvédelmi hatástanulmány
- Környezetvédelmi program
- Mosonmagyaróvár Környezetvédelmi Program 2017 2021
- Helyi Esélyegyenlőségi Program

A település bemutatása

Mosonmagyaróvár Magyarország – a Közép-magyarországi Régió után – legfejlettebb Nyugat-dunántúli Régiója legfejlettebb megyéjének (Győr-Moson-Sopron) harmadik legnagyobb városa. Az ország nyugati kapujának gazdasági teljesítménye és különösen annak növekedése, nemcsak a régióján belül, de országos összehasonlításban is kiemelkedő, ami kedvező foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetképben is tükröződik. A kedvező életlehetőségek és a kiváló vállalkozási környezet miatt egyre többen költöznek a megyébe.

Az EU-csatlakozással és az országhatárok megszűnésével Mosonmagyaróvárnak a nemzetközi megmérettetés során a Bécs–Pozsony–Győr térségben kell helytállnia. A három ország (Ausztria Szlovákia és Magyarország) találkozási pontjából eredő korábbi 'kapu szerepkör' ugyan egyre inkább veszített fontosságából, a helyét azonban a regionalitás felértékelődésével átveszi a térségi ipari kereskedelmi és szolgáltatási-rekreációs szerep.

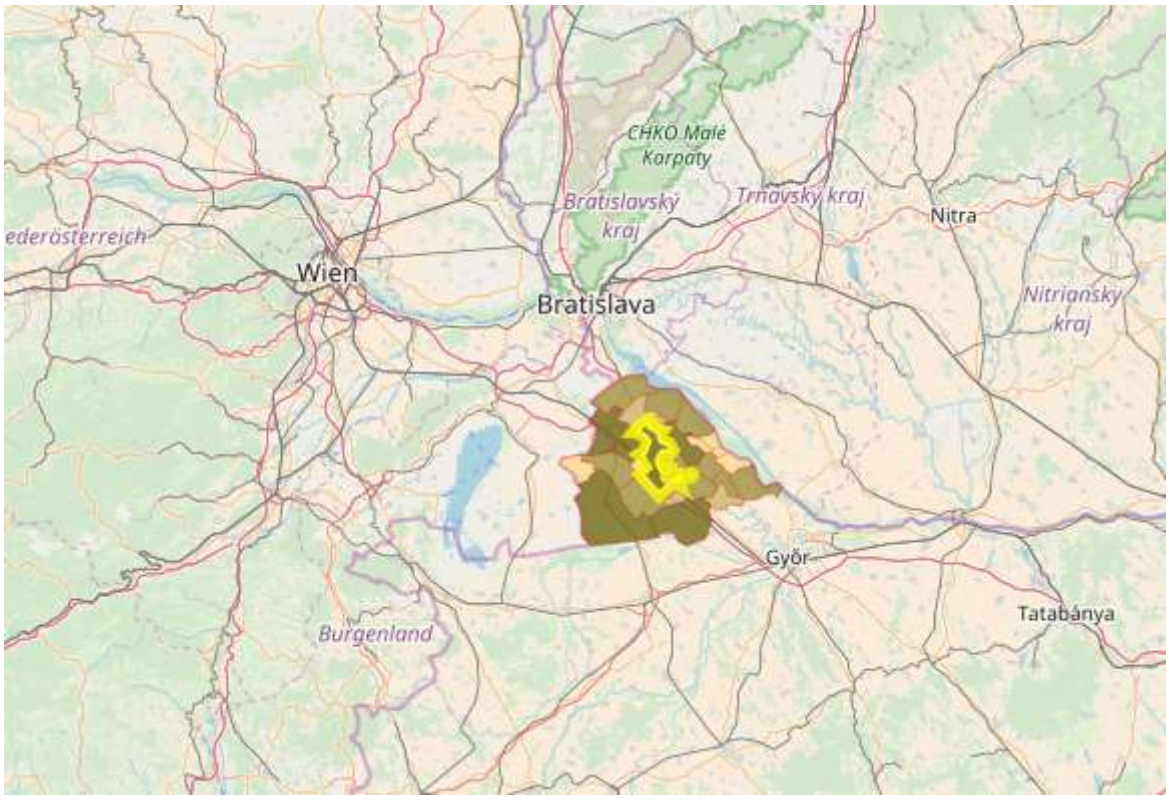

Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

A gazdasági-fejlődési folyamatok, a települési kapcsolatok ma már sokkal inkább a természetes és az infrastrukturális adottságok alapján kialakuló térségi szerveződések szerint alakultak.

A közlekedési infrastruktúra szempontjából Mosonmagyaróvár jó helyen, fő közúti útvonalak kereszteződésénél fekszik, a kelet-nyugati nemzetközi vasútvonal mentén fekszik, és három repülőtér is könnyedén elérhető tőlünk.

A város további kedvező, gazdaságilag is hasznosítható földrajzi/természeti adottságai az értékes táji környezet és a természeti kincsnek tekinthető gyógyvíz, valamint a város

közigazgatási területének nagy része alatt megtalálható ivóvízbázis. Mosonmagyaróvár – a Lajtával, Mosoni-Dunával a vizek városa és egyben a Szigetköz kapuja is a Szigetközbe vezető több út és híd révén. Termálvize a nemzetközileg is egyre fontosabb és jövedelmezőbb egészségturizmus, gazdag táji és természeti környezete, folyóvizei az ökoturizmus és a sportturizmus fejlesztésének lehetőségét biztosítják.

Mosonmagyaróvár jó közlekedési helyzete a turisztikai adottságok kihasználását is segíti, a nagyvárosok (Bécs, Pozsony, Győr) közelsége megfelelő fogyasztói keresletet biztosít a rekreációs- és szabadidőipar valamint a turizmus számára. Az ivóvízbázis egyre nagyobb gazdasági kincs, „a jövő olaja." Ezért megőrzése, az elszennyeződéstől való megóvása a városnak és az egész térségnek elsődleges érdeke.

Mosonmagyaróvár földrajzi elhelyezkedése jelentősen befolyásolja szerepét is. A közigazgatási reform kapcsán kistérségi központ szerepköréből kifolyólag helyzete erősödött és a kistérségi közigazgatás központjává is vált, 2013. január 1-jével járási központ.
A mosonmagyaróvári kistérség területileg és településszámát tekintve is nagy kiterjedésű: területe 931 km2 és 27 településéből áll.

Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

Mosonmagyaróvár 84km^2 nagyságú területen fekszik, lakónépessége 32 752 fő, jogállása város, a Mosonmagyaróvári Járás székhelye. Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból nem kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel nem sújtott település a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet értelmében.

Mosonmagyaróvár lakónépességére vonatkozóan az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) legfrissebb - 2015 évi - adatai szolgálnak

forrásul és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ), illetve a lakónépesség tekintetében a Magyarország közigazgatási helynévkönyve 2017. január 1. KSH adata.
A település lakónépességi adatát mindig több tényező együttese határozza meg:

- Természetes szaporodás adatok: élve születések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve;
- Vándorlási egyenleg: vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

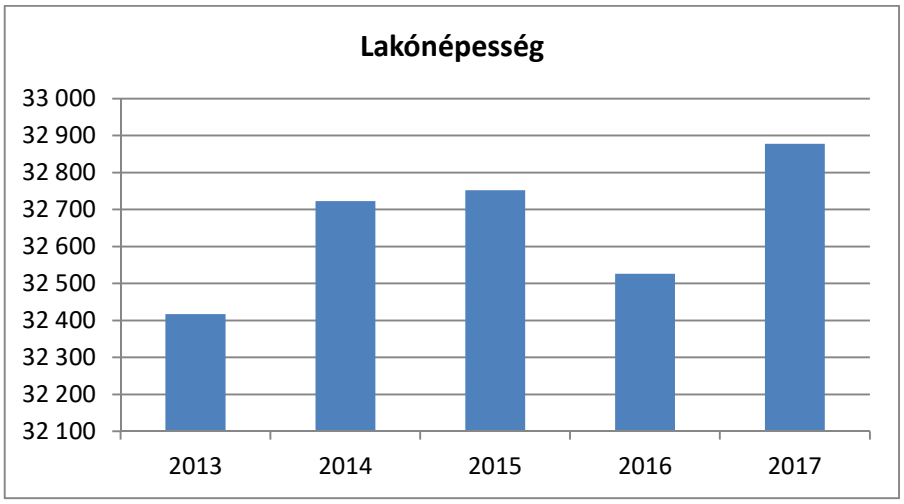

1. táblázat - Lakónépesség száma

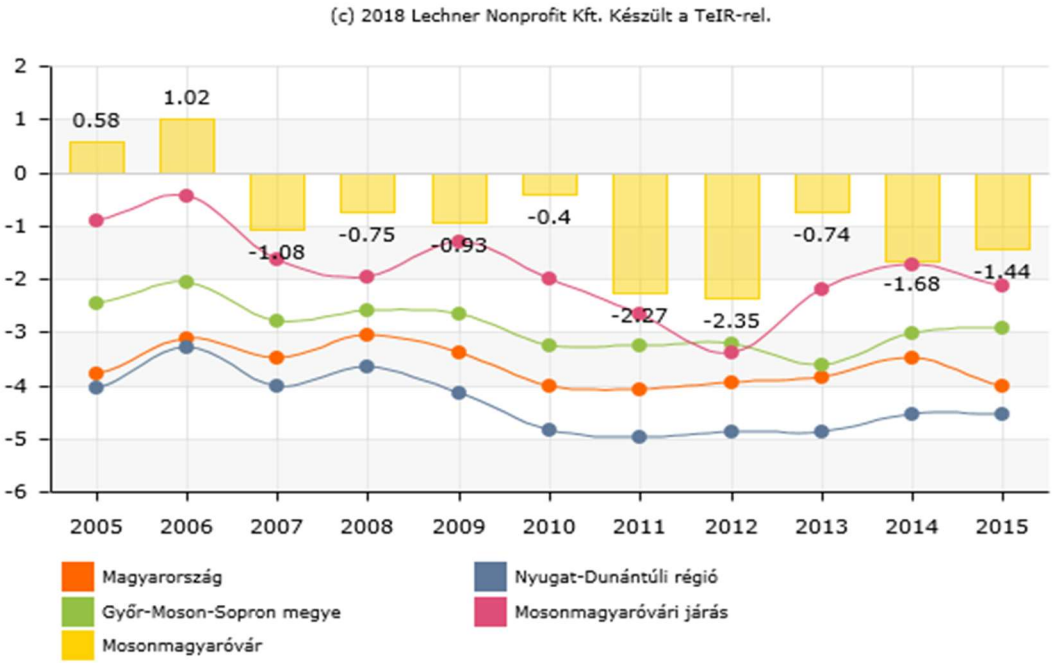

2. táblázat – Természetes szaporodás Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

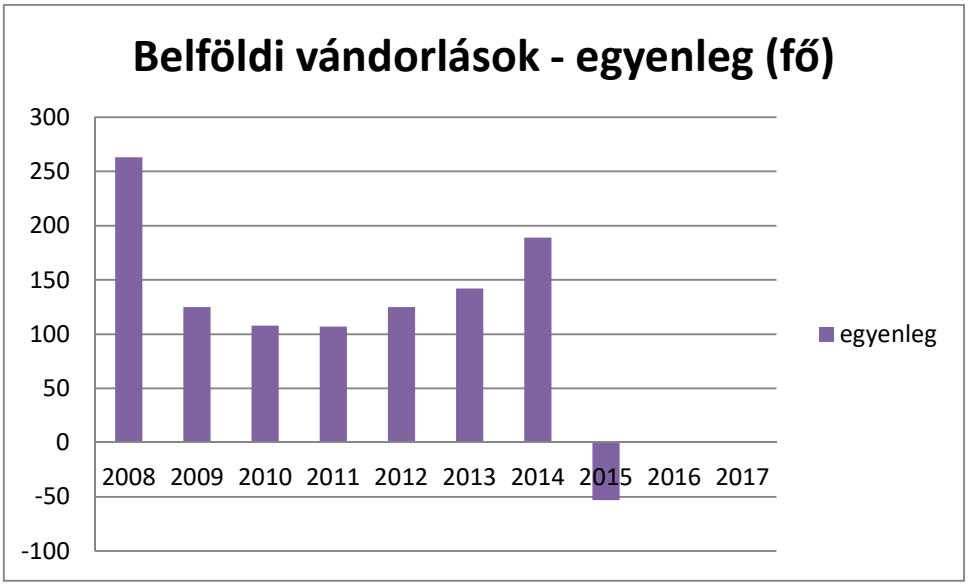

3. táblázat - Belföldi vándorlások

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

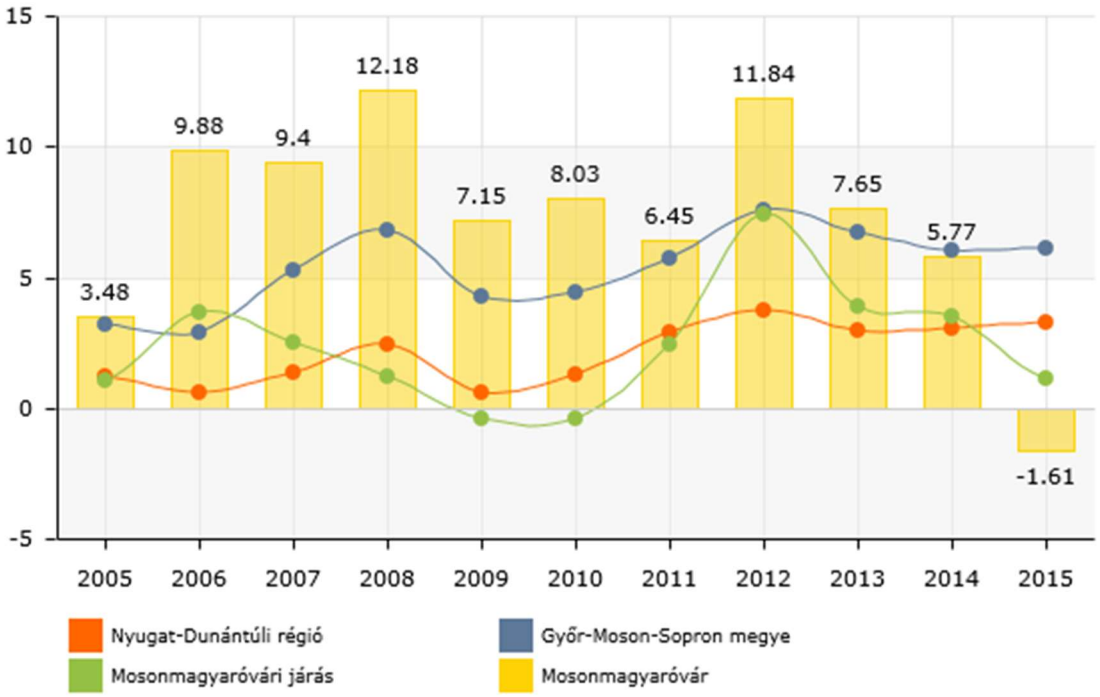

4. táblázat – Vándorlási egyenleg Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

A lakónépesség alakulása a 2011.évi csúcsértékhez képest csökkenést mutat 2015-ben, de emelkedést az előző évekhez képest. Természetes szaporodás tekintetében a legkedvezőbb értékeket 2013 év mutatja, és összességében a 2011-2015 időszak adatai egyaránt megelőzik a járási és a megyei adatokat. Az odavándorlás illetve elvándorlás aránya 2015 évben a legalacsonyabb a megyei illetve járási értékektől elmarad, ami annyit jelent, hogy a beköltözők számához képest 53 fővel többen költöztek el a városból. A belső vándorlás 2012 évben csúcsosodott, amely a következő években folyamatosan csökkent illetve 2015-ben negatív értékbe fordult.

A település népességének kormegoszlása az elöregedő társadalomra jellemző képet mutat. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százzal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő.

5. táblázat - Állandó népesség

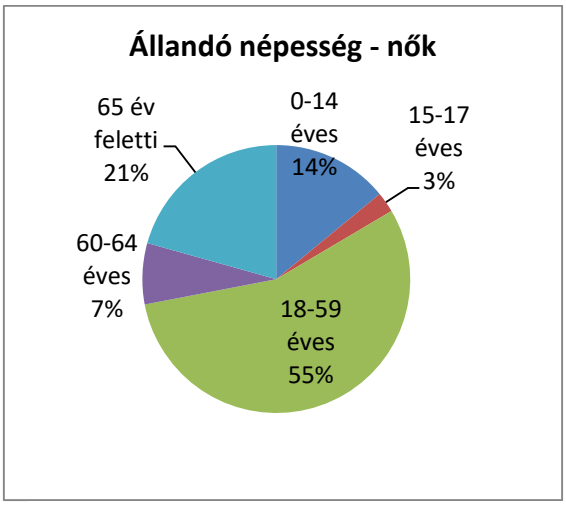

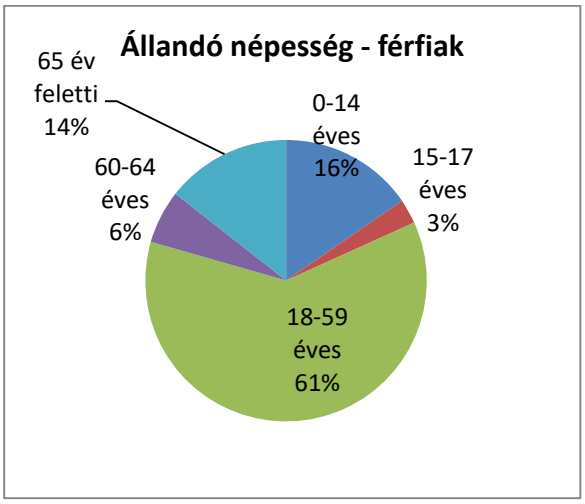

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

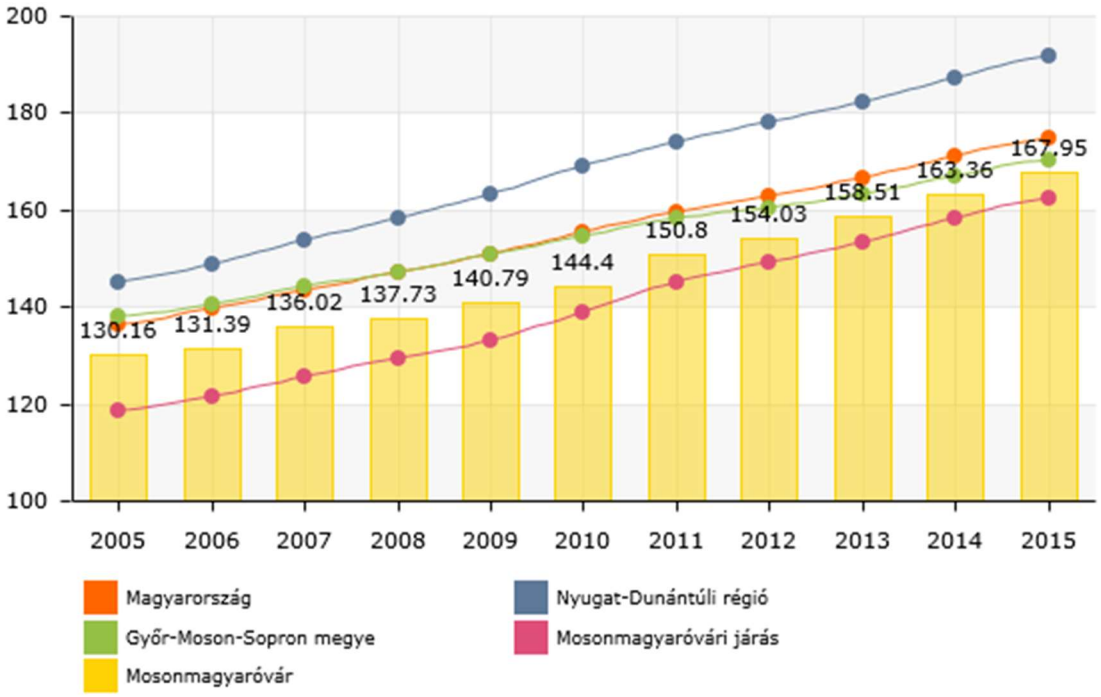

6. táblázat - Öregedési mutató Forrás: TeIR-Helyzet-Tér-Kép

Az 6. táblázat az öregedési indexet mutatja az országos, a régió, a megye és a városunk értekei összehasonlításban. Sajnos valamennyi érték 100 % felett áll, főleg régió szinten, ami 2015-ben 191.69% -ot mutat meghaladva az országos 174,76%-ot. Mosonmagyaróvár 167,95% -os értékkel a második helyen áll a járási 162,43% után.

Értékeink, küldetésünk

Az élhető várost nem kizárólag anyagi források, sokkal inkább jó ötletek révén lehet kialakítani. Ha emberek és szervezetek fognak össze pontosan meghatározott célok érdekében, akkor a kívánt eredmény nem maradhat el. Mosonmagyaróváron az Önkormányzat kitartóan törekszik arra, hogy valódi párbeszédet folytasson a város lakóival, ez által válik biztosítottá, hogy a közösségek szintjén felvetődött problémák és feladatok közvetlenül juthassanak el oda, ahol a megoldásukra rendelkezésre állnak a feltételek.
Az élhető város átfogó cél a magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, minőségi lakókörnyezetet nyújt a lakók és a beköltözők számára. A demográfiai változásokhoz alkalmazkodva intézményrendszerét is a kereslethez igazítja, s a különböző kor- és célcsoportok életminőségének javulásához hozzájárul, miközben a fenntartható városüzemeltetés szempontjai is érvényesülnek.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) átfogó célja

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás,
- a lakhatás területén helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a tankerületi központtal.
Fontos, hogy egy-egy felismert komplex társadalmi-gazdasági probléma megoldására ugyanolyan komplex fejlesztési beavatkozás szülessen, az intézkedések ne csak részproblémák megoldására irányuljanak. Egyedi projektek, pontszerű városi fejlesztések helyett egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek.

A fizikai, infrastrukturális fejlesztések mellett gyakran háttérbe szorulnak a soft-jellegű (általában társadalmi területre irányuló) beavatkozások, a következő időszakban a nagyobb hatékonyság érdekében együttes kezelésük ösztönzendő. Az integrált megközelítésre a projektek teljes „élettartama” alatt szükség van, tehát nemcsak a tervezéskor, hanem a finanszírozás terén, s a megvalósítás során is.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók előző programban megismert számának és arányának, valamint helyzetének további ismeretekkel, adatokkal, probléma területek mélyebb megismerését a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatok hatékonyságának növelése az eddig megismert adatok, tapasztalatok alapján és azok fejlesztése az egyenlő bánásmód minél életszerűbb megvalósulása érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.
A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:
„ A helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit.”
Mosonmagyaróvár társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból nem kedvezményezett és jelentős munkanélküliséggel nem sújtott település a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet értelmében, tehát nem minősül a mélyszegénység szempontjából hátrányos helyzetű településnek.
Helyi Esélyegyenlőségi Programunkban a mélyszegénységben élők/romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők célcsoportja jelenik meg.

A programban használt fogalmak:
Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.
Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.
Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.
Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).
Integráció: A társadalomkülönböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.
Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.
Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális hátteréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a

gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékként építve alakít ki befogadó környezetet.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. A cél jó meghatározása a siker első lépcsőfoka. Eltelt öt év az első HEP IT célmeghatározása óta, de még mindig küzdünk információ hiánnyal, ami megnehezíti a „jó" cél meghatározását. Hogyan lehet eredményes és elérhető a cél, a célcsoport helyzetének valós ismerete nélkül.
Ezért fontos meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt is. A HEP Fórum működik, de hatékonyságát jelentősen befolyásolja a célcsoportok aktivitása illetve annak hiánya. Annak érdekében, hogy a Fórum használható ismertekkel rendelkezzen a célcsoportok valós, megoldásra váró problémáiról úgy határozott, hogy az önkéntesség elve és az anonim részvétel biztosítása mellett azonos tartalmú kérdőíveket állít össze valamennyi célcsoport számára. A célcsoportok a kérdőíveket kitöltötték, és az ebből nyert ismerteteket az adott célcsoport fejezete tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1.A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

1) a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
2) a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
   - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
   - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
   - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
   - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
   - az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
   - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
   - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)

   előírásaira.

1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat a feladat – és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás- alapján egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.
A HEP célcsoportokat érintő helyi rendeletek:

a) 1/2018. (II.8.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat 2018. évi költségvetéséről;
b) 18/2013.(IV.26.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat testnevelési és sport feladatairól;
c) 4/2015.(II.27.) rendelet Szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozása;
d) 14/2006.(V.31.) rendelet A lakások és helyiségek bérletéről;
e) 16/2006.(V.31.) rendelet Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek elidegenítése;
f) 15/2006.(V.31.) rendelet Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérleti díjának megállapításáról és a lakbértámogatásról;
g) 18/2013.(IV.26.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat testnevelési és sport feladatairól;
h) Mosonmagyaróvár Önkormányzata által fenntartott köznevelési intézményekben fizetendő térítés díjak megállapításának szabályairól szóló 24/2014. (XI.13.) önkormányzati rendelet
i) A szociális igazgatás és a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 4/2015 (II.27.) önkormányzati rendelet
j) 16/2006.(V.31.) rendelet Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek elidegenítése;
k) 15/2006.(V.31.) rendelet Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások bérleti díjának megállapításáról és a lakbértámogatásról;

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Mosonmagyaróvár város Környezetvédelmi Programja;
- Mosonmagyaróvár Integrált Városfejlesztési Stratégia Megalapozó Vizsgálat I. kötet;
- Mosonmagyaróvár Integrált Városfejlesztési Stratégia 2014-2030 Településfejlesztési Koncepció II. kötet;
- Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepció és Mosonmagyaróvár Integrált Városfejlesztési Stratégia teljes felülvizsgálata III. kötet*;*
- Mosonmagyaróvár- Helyi Fenntartható Fejlődés Stratégiája;
- Településfejlesztési Koncepció;
- Gazdasági Program;
- Költségvetési rendelet;
- Mosonmagyaróvár Járási Esélyteremtő Programtervhez készített Helyzetelemzés

2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mosonmagyaróvár a Mosonmagyaróvár Térségi Társulás gesztor önkormányzata. A társulás területe megegyezik az egykori mosonmagyaróvári járás területével, 27 település a tagja, legfőbb szerve a Térségi Tanács, ahol a települések polgármesterei képviselik közösségüket, vezetőit a tanács tagjai választják, működésében számtalan hasonlóság lelhető fel egy helyi önkormányzattal. A Társulás működését a Társulási Megállapodásban és a Társulás szabályzataiban rögzítettek határozzák meg.
A jogelőd Kistérségi Társulás 2004. évi megalakulásakor a székhely település, Mosonmagyaróvár Város Polgármesteri Hivatala látta el azt a munkát, amely a társulás által szervezett szolgáltatások előkészítéséhez, lebonyolításához volt szükséges. A később létrehozott munkaszervezet feladatait 2013. évben ismételten a város polgármesteri hivatala látja el.
Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Stratégiájában fejlesztési célként fogalmazódik meg Mosonmagyaróvár gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi, szolgáltató és innovációs központi szerepének erősítése.
Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az értelemben egészként szükséges kezelni.
A Mosonmagyaróváron és környékén élők jó életminőségéhez hozzátartozik a megfelelő színvonalú humán szolgáltatások (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) elérhetősége. Alapvető fontosságú, hogy az önkormányzatok összefogásán alapuló, jól működő kistérségi szociális ellátórendszer továbbra is fennmaradjon.
A humán ellátásoknak egyrészt a szükségletekre kell reagálni: ez olyan területeket érint, amelyek demográfiai meghatározottságúak. Az életkor meghosszabbodásával – ezen belül a nyugdíjas kor meghosszabbodásával – a társadalomban egyre nagyobb arányt képviselnek az időskorú emberek. Ezért az időskorúak védelmére – ezen belül az egészségügyi ellátásra, otthoni gondozásra, az elszegényedés megakadályozására, az egyedüllét enyhítésére és a megnövekedett szabadidő eltöltésének biztosítására – az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani.

Szociális és gyermekjóléti ellátás a térségben

A Társulás a szociális és gyermekjóléti feladatokat 2005. óta látja el a térségben, korábban a városi fenntartású szakintézményekkel kötött megállapodás alapján, 2010. január 1-jétől pedig a Társulás fenntartásában működő Kistérségi Egyesített Szociális Intézményen (KESZI), valamint a Család - és Gyermekjóléti Központon keresztül. Jelenleg a következő szolgáltatások érhetőek el, illetve biztosítottak a térség települései számára:
A KESZI szervezeti keretébe az alábbi ellátási formák tartoznak:
Szociális alapszolgáltatások

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Fejlesztő foglalkoztatás
- Nappali ellátás
  - *Idősek Klubjai*
  - *Fogyatékossággal Élők Nappali Intézményei*
  - *Hajléktalanok Nappali Melegedője*

Szakosított ellátások

- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények
  - *Idősek Gondozóháza*
  - *Hajléktalanok Átmeneti Szállása*

- Ápolást, gondozást nyújtó intézmények
  - *„Aranykor" Idősek Otthona*
  - *Idősek Otthona*

Ellátotti csoportok szerint a KESZI-n belül négy szakmai egység működik:

I. Alapszolgáltatási Centrum – otthonukban élő idős, beteg emberek segítése, otthon közeli szolgáltatásokkal. (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek klubjai - 5 telephelyen-)

II. Fogyatékossággal Élők Nappali Intézményei – Fogyatékkal élő és autista személyek nappali ellátása (Naposház, Autista Ház)
Fejlesztő foglalkoztatás – az a fogyatékossággal élő, pszichiátria beteg, szenvedélybeteg, hajléktalan ember vonható be, aki szociális szolgáltatást vagy ellátást vesz igénybe.

III. Hajléktalanokat Segítő Szolgálat – a kistérség területén életvitelszerűen élő hajléktalan személyek nappali (Nappali Melegedő) és átmeneti, bentlakásos ellátása (Hajléktalanok Átmeneti Szállása)

IV. Idősek bentlakásos intézményei – Önmaguk ellátására nem képes idős személyek ellátása átmeneti és tartós lakhatást biztosító ellátással (Idősek Gondozóháza, Aranykor Idősek Otthona, Idősek Otthona)

Az intézmények többsége megfelel az 1/2000 (I.7.) SzCsM. rendeletben foglalt személyi és tárgyi feltételeknek, kivétel az alábbi két intézmény, amelyek határozott idejű szolgáltatási bejegyzéssel működő intézmények:

Idősek Gondozóháza **-** Férőhelyszám: 35
Székhely: Mosonmagyaróvár, Soproni út 65.
A szolgáltatás bejegyzése *ideiglenes hatályú*
Érvényessége: *2018. december 31.*
A fenntartó 2018. december 31-ig az alábbi feltételeket köteles teljesíteni:

- gondoskodni arról, hogy az Idősek Gondozóházában a lakószobákban egy ellátottra min. 6 m^2 lakóterület jusson.

Hajléktalanok Átmeneti Szállása **-** Férőhelyszám: 43
A szolgáltatás bejegyzése *ideiglenes hatályú*
Érvényessége: *2018. december 31.*

A fenntartó 2018. december 31-ig az alábbi feltételeket köteles teljesíteni:

- gondoskodni arról, hogy a Hajléktalanok Átmeneti Szállásán minden lakószobában egy ellátottra legalább 4 m^2 lakóterület jusson

Az EFOP-2.2.3-17 „Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése" témakörben kiírt pályázaton a fenntartó 86 000 000Ft-ot nyert a Hajléktalanok Átmeneti Szállásának bővítésére, korszerűsítésére. A 2018. évben kezdődő beruházás során 110 m^2 -rel bővül az

intézmény, konyha, társalgó, lakószoba, vizesblokk, interjúszoba kialakítására nyílik lehetőség.

A korszerűsítés érinti az elavult fűtésrendszer gázfűtéssé alakítását, a vizesblokkok felújítását, szigetelés és szellőzőrendszer kialakítását.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló (2011. évi CLXXXIX.) törvény szerint a helyi önkormányzatok kötelező feladata a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének a biztosítása.

A hajléktalan embereknek nyújtott szociális szolgáltatásokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szociális törvény) szabályozza. Az ellátási felelősséget az önkormányzatok viselik, és a törvény határozza meg, hogy melyek azok a célcsoportok, köztük hajléktalan személyek, amelyekről a települési (esetenként megyei) önkormányzatoknak alapszolgáltatással vagy szakosított ellátásként intézményi elhelyezéssel gondoskodnia kell.
A Szociális törvény 7. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulónak átmeneti segélyt, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulónak az életét, testi épségét veszélyezteti.

A projektnek közvetlen hatása van klienseik körében a foglalkoztatottságuk elősegítésére. A nyugodtabb, kulturáltabb körülmények, konfliktus-mentesebb közeg lehetővé teszik a szükségletek szerinti pihenést, akár több műszakos munkarend vállalása esetén is.

A program megvalósításával javulnak az intézményben a fizikai szükségletek kielégítésének feltételei, az étkezés, pihenés, a tisztálkodás körülményei, ami visszahat klienskör társadalmi megítélésére is. A leggyakrabban a hajléktalanokkal kapcsolatos negatív megítélés az elhanyagolt megjelenésük miatt alakul ki.

Család- és Gyermekjóléti Központ által nyújtott szolgáltatások:

A Mosonmagyaróvári Család- és Gyermekjóléti Központ személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti alapellátásokat és szociális alapszolgáltatást végző intézmény. Célja, hogy a szolgáltatást igénybe vevő gyermekek, felnőttek, családok részére magas szakmai színvonalú ellátást nyújtson.

Az intézmény 2016. január 1-től jelentős jogszabályi változáson ment keresztül, ami nem csak a nevének változtatását jelenti, hanem megújultak szolgáltatásai, új kötelező szolgáltatások kerültek be az intézmény rendszerébe.

Az új szakmai programjait az országos módszertani központ elfogadta és működési engedélyt kapott. Az intézmény ellátási területe: Mosonmagyaróvár és térsége (27 település) és Mosonszentmiklós.
A *pszichológiai* és *jogi tanácsadás* mellett elindult *a készenléti telefonos szolgálat*, éjjel-nappal készenléti ügyeletet lát el. Hétvégén, péntek és szombaton *kapcsolattartási ügyelet* működik. A gyermekbántalmazás megelőzése, korai beavatkozásoknak megfelelve *kórházi szociális munká*t végeznek a Karolina Kórház Szülészeti-nőgyógyászati, Gyermek- és Sürgősségi Osztályán.

Utcai/lakótelepi szociális munka célja a csellengő, elcsavargó gyerekek felkutatása és hasznos időtöltésük biztosítása. Új kihívás a *családterápia*, a családkonzultációs és a *családi mediáció* szolgáltatás.

Az intézményben a szakemberszám nem változott, a feladatellátás módját és szakmai egységeket át kellett szervezni, új munkaköröket kellett kialakítani. Gondot okoz a szolgáltatások párhuzamos működtetése, nincs elegendő helyiség az épületben, emiatt naponta átrendezik a helyiségeket a szolgáltatásokhoz igazítva.
A szakmai egységek egymás mellé rendelve, egymás szakmai munkáját segítve és kiegészítve működnek. Az intézmény engedélyezett létszámhelye 2016-ban 43 fő.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége közé tartozik a nyári napközis táborok megszervezése. Mosonmagyaróváron 7 hét, a térség nagyobb lakosságszámú településein 3 hét tábort szerveznek a csellengés megelőzésére, hasznos szabadidő eltöltés lehetőségének felkínálása érdekében.
Mosonmagyaróváron szervezik a hátrányos helyzetű gyermekek hétvégi, tanszüneti étkeztetését 35 gyermek számára, az Önkormányzat Igazgatási Osztályával szorosan együttműködve.

Gyermekek napközbeni ellátása:

Mosonmagyaróvár Egyesített Bölcsődék Intézménye

2017. január 1-jétől a bölcsődei ellátások rendszere új alapokra helyeződött. Ennek értelmében bölcsődei ellátás biztosítható bölcsődében, mini bölcsődében, családi bölcsődében és munkahelyi bölcsődében. Minden településen, ahol negyvennél több 3 év alatti vagy legalább öt család igényli a bölcsődét, ott 2018. december 31. napjáig kötelező valamely bölcsődei ellátást megszervezni, működtetni. Az előbbi két ellátás intézményi formában, a két utóbbi szolgáltatóként látható el megfelelő működési engedély, bölcsődei szabvány és szakképzett munkaerő biztosításával. A 2016/2017-es nevelési évben 50 mini bölcsőde működött az országban, 354 férőhellyel, 73 kisgyermeknevelő és 43 dajka gondoskodott a beíratott 346 gyermekről. Az intézmények 20%-át egyházak, egynegyedét nonprofit szervezetek tartották fenn. Az önkormányzati fenntartók aránya 34% volt. Az intézmények regionális eloszlása egyenetlen, a működő intézmények közül 8 Közép-Magyarországon, 12 a Dunántúlon, míg Észak-Magyarországon és az Alföldön összesen 30 intézmény létesült. A mini bölcsődék egyharmada 2000–5000 lélekszámú településen működött, Budapesten viszont egy sincs.
A Mosonmagyaróvár Egyesített Bölcsődék Intézménye (MEBI) három telephelyen, bölcsődénként 84, összesen 252 férőhelyen biztosítja 20 hetes kortól 3 éves korig (sajátos nevelési igényű gyermek esetében 6 éves korig) a kisgyermekek napközbeni ellátását, életkorának megfelelő szakszerű gondozását-nevelését. Az intézményi alapító okirat lehetőséget ad arra, hogy a térségi társulás településeiből a szabad kapacitás erejéig bölcsődei ellátást biztosítson. A kisgyermekek ellátásában érdekeltek a gyermekek, a szülők, a gondozónő, az intézmény vezetője és természetesen a fenntartó illetve az ágazati minisztérium. Így nagyon fontos ennek az összetett több szereplős ellátásnak a koordinálása. A gyermek akkor tükrözi a minőségi ellátást, ha korának megfelelően fejlődik, vidám-játékos. A szülő minőségnek azt tekinti, ha gyermeke ellátása zökkenőmentes. Gyermekét egyénileg kezelik, szeretik. Gyermeke szívesen jár a bölcsődébe és jól fejlődik.
Mosonmagyaróváron a bölcsődei ellátás iránti igény megmutatkozik a bölcsődei beiratkozás adataiból is, a 252 férőhelyre több mint háromszázan kértek felvételt. 2018. évben sikeres

pályázatnak köszönhetően a TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) keretében az Önkormányzat támogatást kapott – saját forrás mellett - két új bölcsődei csoport kialakítására.

Közművelődés:

A Huszár Gál Városi Könyvtár legfontosabb feladatának tekinti- a város egyetlen nyilvános közkönyvtáraként-, hogy mindenkinek korosztálytól függetlenül nyújtson szolgáltatásokat a legkisebbektől a nyugdíjasokig. Évtizedek óta a szolgáltatásai közé tartozik a térségi kistelepülési könyvtárak ellátása, a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) működtetése.
Jelenleg 20 községi könyvtárat lát el szerződés alapján friss dokumentumokkal, szervezi rendezvényeiket, építi elektronikus katalógusaikat, betanítja az új községi könyvtárosokat, elvégezi a soron következő állományellenőrzéseket, állományrevíziókat és módszertani tanácsokkal segíti munkájukat.
Az ellátó tevékenységének köszönhetően a rendszerhez tartozó községi könyvtárak gazdaságos, költséghatékony könyvellátása a település igényeihez igazodó, folyamatosan bővülő könyvkínálattal történik, biztosított a kedvezményes és szakszerű állománygyarapítás, a dokumentumok teljes körű, szakszerű és pontos számítógépes nyilvántartása, feltárása és közzététele az interneten, könyvtári szolgáltatások korszerű és széleskörű választéka, statisztikai adatszolgáltatás és elemzés, rendezvények szervezése, megfelelő szakismerettel rendelkező emberi erőforrás biztosítása.
Mindez azért, hogy kulturáltabb környezetben színvonalasabb és korszerűbb könyvtári szolgáltatás váljon elérhetővé a községekben és kistelepüléseken élők számára is, s így az esélyegyenlőség megteremtése ne csak üres frázis maradjon, különösen a művelődés és a kultúra területén.

2.3. A települési önkormányzat rendelkezésre álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP-ben adatforrásként az intézményi beszámolók, önkormányzati adatszolgáltatási kötelezettség révén rendelkezésre álló adatok, OSAP, KSH illetve TEIR rendszer adatai szolgáltak illetve a célcsoportok anonim, önkéntes kérdőívéből nyert információk.

3.Mélyszegénységben élők és romák helyzete, esélyegyenlősége

Mosonmagyaróvár nem minősül a mélyszegénység szempontjából hátrányos helyzetű településnek, ami azonban nem jelenti azt, hogy a településen nincsen mélyszegénységben élő.
A mélyszegénység hátterében álló tényezők között kiemelt szerepe van a képzettségnek, iskolázottságnak, pontosabban az ilyen erőforrások korlátozott voltának. Az alacsonyan iskolázott népességet számos statisztikai mutatóval jól lehet mérni. A nyolc osztálynál alacsonyabb végzettségűek száma és aránya kiindulópont lehet ehhez a kérdéshez.

A társadalmi igazságosság jegyében a városnak külön gondot kell fordítani azon rétegek és egyének segítésére és felkarolására, akik valamilyen oknál fogva hátrányban vannak. Fontos a hajléktalankérdés rendezése, melyhez éjszakai szálló építése szükséges.

A törvényi előírásoknak nem tudott városunk maradéktalanul eleget tenni, mert a törvény értelmében kötelező szolgáltatások hiányoznak. Jelenleg zajlik a pályázati forrásból történő projekt előkészületi szakasza, illetve a jelenlegi épületek korszerűsítése.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként" való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak érvényesülése miatt.[1]
A roma közösségek helyzetének elemzése során, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény által rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését vizsgáljuk. Közvetlen illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

A célcsoport helyzetelemzésének szempontjai:

a) foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció;
b) pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások
c) telepek, szegregátumok helyzete;
d) egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
e) közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása;

A célcsoport helyzetelemzése az önkéntes adatszolgáltatásra épül, hiszen nemzetiségi hovatartozás, azzal kapcsolatos bármiféle adatszolgáltatás csak önkéntes alapon történhet. Az első elemzéshez a nemzetiségi önkormányzati választás számadatai adtak kiinduló pontot. A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2010. évi választási eljárása során körülbelül 500 fő nyilatkozott arról, hogy roma nemzetiséghez tartozónak vallja magát. A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya 2011 évben az ország lakosságának 3,2 %-át tette ki. A Győr-Moson-Sopron megyei járásközpontokban 0,9%, a Mosonmagyaróvári járásban 0,4, Mosonmagyaróvár 0,7%-a az állandó lakosságnak.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A kedvező gazdasági, jövedelmi folyamatok ellenére a társadalmi különbségek igen jelentősek. Eltérően változott az egyes szinteken élők jövedelme 2015-ben. A legalsó jövedelmi szinten az egy főre jutó éves nettó jövedelem 334 000 forint volt, az országos átlag 29%-át tette ki. A legfelső tizedben ugyanez 2 743 000 forint volt, az átlag 2,4-szerese. A legszegényebb réteg háztartásai esetében a szociális jövedelmek a bruttó jövedelem kicsit

[1] Forrás: Cserti-Csapó-Orsós 2012

több mint felét tették ki, míg minden más rétegnél ez az arány 20 és 30% közötti. Ennek megfelelően a legalacsonyabb jövedelműek körében a bevételeik sokkal kisebb hányada származik munkából: csupán 44%. Ez a jövedelemszerkezet rendkívül kedvezőtlen, megnehezíti a szegénységből való kitörést.
A háztartások egy főre jutó nettó jövedelme a referenciaszemély korának emelkedésével nő, valamint a jövedelem, a foglalkoztatottság és az iskolázottság is szoros összefüggésben állnak egymással.

Minél magasabb az egyén iskolai végzettsége, annál nagyobb eséllyel tud sikeres szereplő lenni a munkaerőpiacon, és annál magasabb jövedelemmel rendelkezik. 2015-ben a felsőfokú végzettségűek egy főre jutó éves nettó jövedelme 1 600 000 forint volt, közel 40%-kal meghaladta az országos átlagot. Jóval elmaradt ettől az alapfokúak átlagos fejenkénti nettó jövedelme, ami éves szinten 775 000 forint. A háztartások jövedelmi helyzete az ország különböző régióiban jelentősen különbözik. 2015-ben a legjobb helyzetben továbbra is Közép-Magyarország volt, legkevesebb éves átlagos jövedelemmel az Észak-Alföld régióban rendelkeztek a háztartások.

Ha az elmúlt tíz év változásait tekintjük, elmondható, hogy folyamatosan nőtt a leggazdagabbak és többnyire a legszegényebbek aránya is, míg a középréteg súlya jelentős mértékben (38,5%-ról 33,6%- ra) visszaesett, bár ez a folyamat az utóbbi két évben megállt.

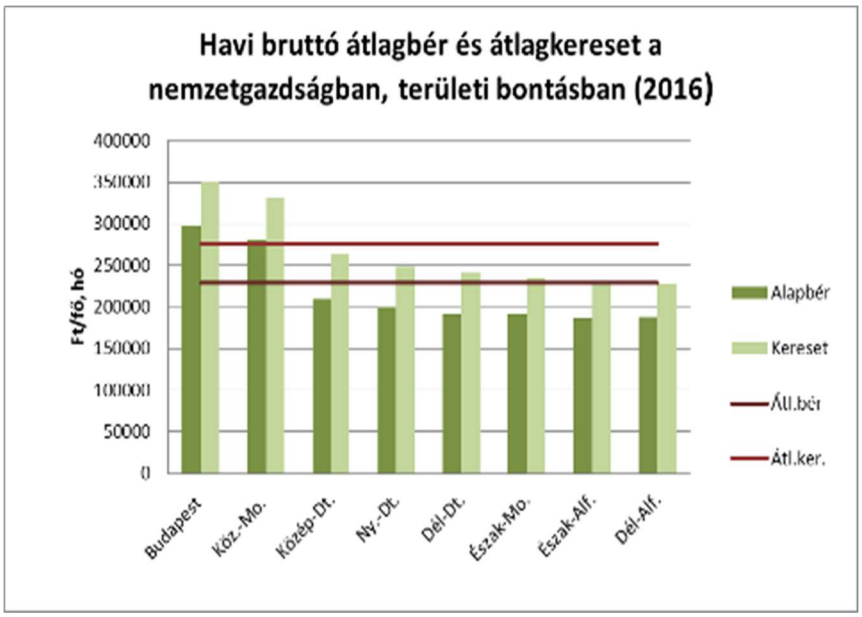

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

Az Europa 2020 stratégia keretében, melynek egyik célja a szegénységben és a társadalmi kirekesztődésben élők számának csökkentése, kidolgozták a két társadalmi tényező mérésének egységes, valamennyi uniós tagállamra vonatkozó összetett mutatóját. Ez a mutató túllép azon, hogy csupán a jövedelmi viszonyokat vizsgálja, helyette több tényező együttes jelenlétét veszi figyelembe, így mérve azt, hogy kik élnek a szegénység és a kirekesztés kockázatában.
Az összetett szegénységi mutató három részindikátort foglal magába:
1. relatív jövedelmi szegénységben élők aránya,
2. súlyos anyagi deprivációban (megfosztottság) élők aránya,
3. nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya (munkaszegénység)

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettnek tekintjük azokat, akik a három részmutató közül legalább egyben érintettek.
A legveszélyeztetettebb társadalmi csoportok a 18 év alatti korosztály (arányuk 8,1 százalékponttal meghaladta az országos átlagot 2015-ben), a gyermeket nevelők és különösen az egyszülős családok, alacsony iskolai végzettségűek, munkanélküliek (3,8-szor annyira veszélyeztetettek, mint a foglalkoztatottak), roma származásúak. A szegénységet előidéző legfontosabb kockázati tényezők a legtöbb roma háztartásban halmozottan jelennek meg, körükben a gyermekek száma jóval az átlag feletti, igen magas a legfeljebb alapfokú vagy az az alatti iskolázottság, valamint a munkanélküliek aránya. Mindhárom szegénységi dimenzióban javulás követezett be, amit elsősorban a korábban nem dolgozók közmunkaprogramba való bevonása eredményezett.
A szegénységi küszöb egy olyan jövedelemszint, amely alatti jövedelemmel rendelkezőket szegénynek tekintjük. A mérőszám relatív jellege abból adódik, hogy nem az egyének abszolút életszínvonaláról árulkodik, hanem elsősorban a társadalomban tapasztalható jövedelmi egyenlőtlenségről, a jövedelem eloszlásról.
2015-ben a jövedelmi szegénységi arány 14,5% volt, 0,4 százalékponttal kisebb, mint 2014-ben. 2015-ben összesen 1 millió 398 ezren éltek a szegénységi küszöb alatti, azaz havi 74 ezer forintnál kevesebb ekvivalens jövedelemből. 2015-ben a legtöbb társadalmi csoportnak javult vagy stagnált a helyzete 2014-hez képest.
A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés harmadik dimenziója a munkaerő-piaci kirekesztődés, vagyis a munkaszegénység. 2015-ben a teljes népességhez viszonyítva a 0–59 éves korú népesség 6,1%-a tartozott a nagyon alacsony munkaintenzitásúak csoportjába.

Nyugat-Dunántúl, a legtöbb társadalmi, gazdasági folyamatot tekintve kedvező mutatókkal rendelkezik. A térséget több lábon álló gazdasági szerkezet jellemzi, kedvező a vállalkozási aktivitás. Ebben meghatározó szerepe van a multinacionális cégeknek, a magas külföldi tőkearánynak és exporthányadnak.[2]
A magas - illetve alacsony jövedelműek arányát mutatja az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, az 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve. Az országos érték 18,9 fő, a legmagasabb a megyei érték 21,3 fő, a második legalacsonyabb a városunkra kimutatott 15,1 fő, és a régió 17,5 fő adata sem éri el a megyei adatot. A legalacsonyabb ez a mutató a járásban 12,36 fővel.

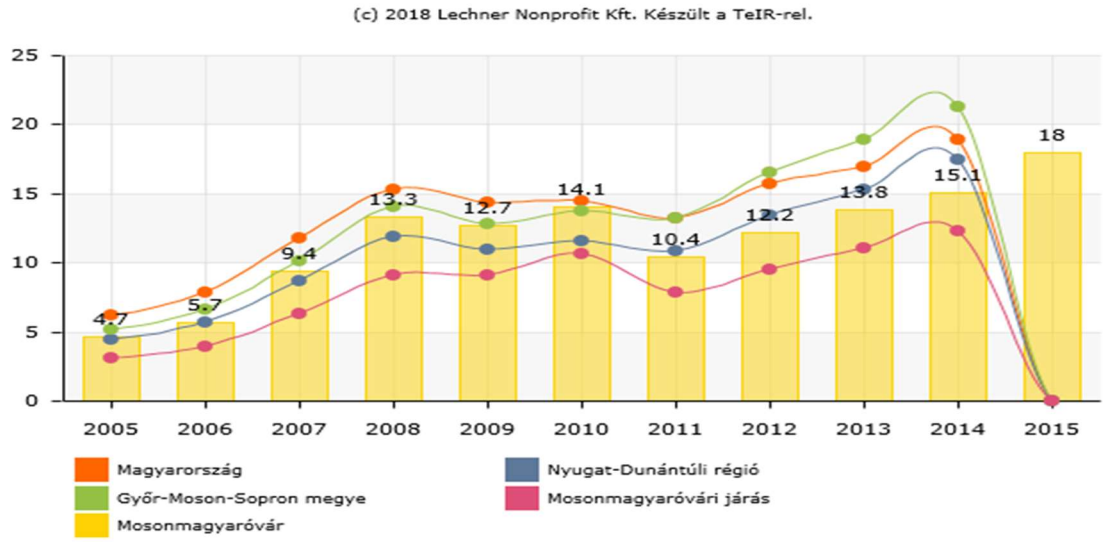

Magas-illetve alacsony jövedelműek aránya (fő) Forrás: TeIR Helyzet-Tér-Kép

[2] Megvalósíthatósági tanulmány –Hajléktalan szálló korszerűsítése Mosonmagyaróváron

Minél magasabb az egyén iskolai végzettsége, annál nagyobb eséllyel tud sikeres szereplő lenni a munkaerőpiacon, és annál magasabb jövedelemmel rendelkezni. Erre vonatkozóan 2011-ben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúak (15-59 évesek) arányához viszonyítva országosan 10,2 fő, járási szinten 6,8 fő megyei szinten 6,2 fő és városunkban 6 fő volt. Jelentős javulást mutatnak ezek az értékek a a tíz évvel korábbi 2001 évihez képest, ami akkor országosan 15,9 fő volt, járási szinten 13,6 fő, megyei szinten 10,9 fő és Mosonmagyaróváron 11,5 fő volt.

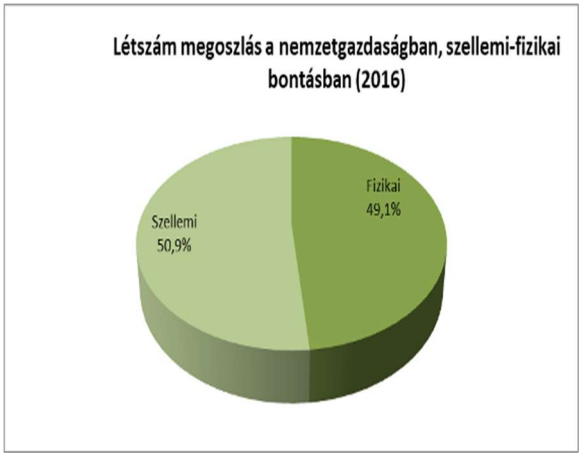

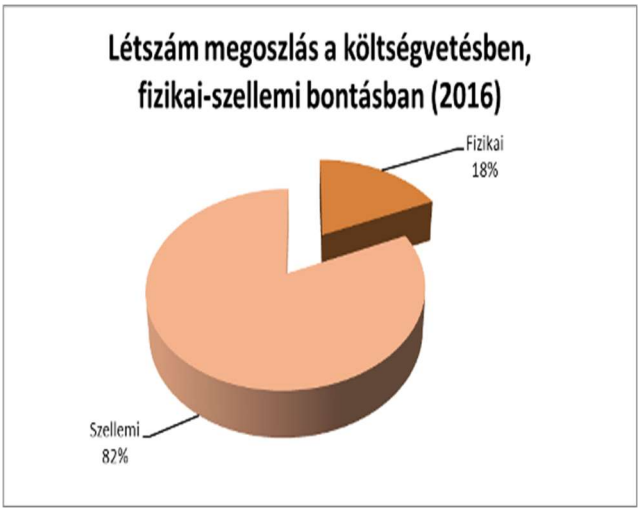

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem, azaz az szja alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege 2014-ben megyei szinten volt a legmagasabb 855 808 Ft, ezt követte a régió 813 632Ft-tal. Mosonmagyaróvár és a járás lemaradt az országos 781 784 Ft mögött a 775 31 Ft illetve 745 401 Ft egy lakosára jutó összes nettó jövedelemmel.

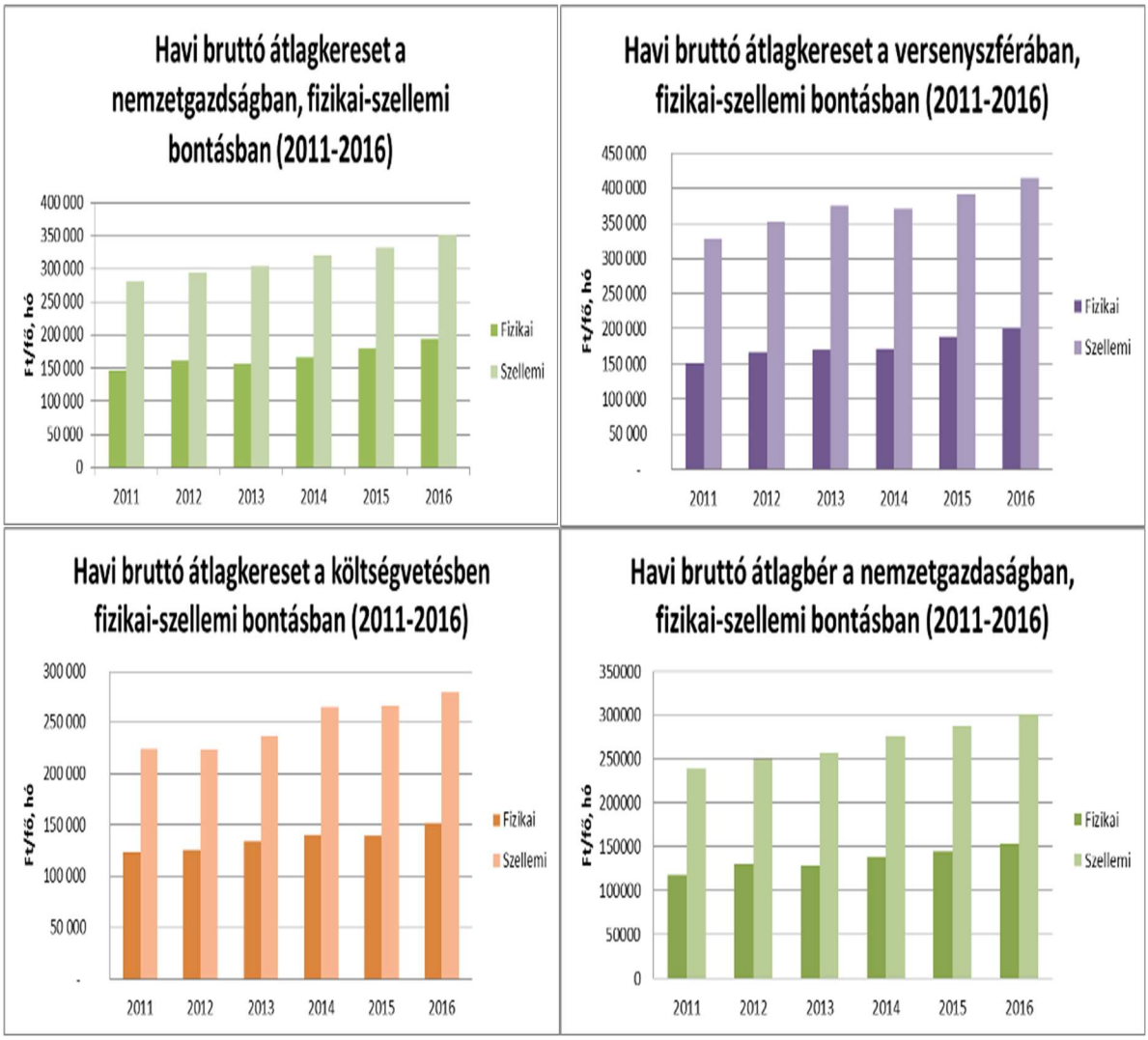

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya 2011 évben az ország lakosságának 3,2 % volt, a Győr-Moson-Sopron megyei járásközpontokban 0,9%, a Mosonmagyaróvári járásban 0,4%, Mosonmagyaróváron 0,7%.

A HEP Fórum által kezdeményezett célcsoportok számára összeállított kérdőívet a roma célcsoport esetében 43 fő töltötte ki. A válaszadók 50%-a nő, életkorok tekintetében a legfiatalabb válaszadó 21 éves, míg a legidősebb 68 éves. Ami a kérdőívet kitöltők törvényes családi állapotát illeti, 16%-a házas, hajadon 2 fő, a házasok és az özvegyek száma egyaránt 7-7fő, és csupán 4 személy jelölte be a bejegyzett élettársi kapcsolatot.
A válaszadók 99%-a nem tanul jelenleg. A vizsgált sokaság 37%-a 8 osztályt végzett és nem tanult tovább, 35% szakmunkásképző iskolai bizonyítvánnyal rendelkezik. A válaszadók közül 25 fő dolgozik, 4 fő keres állást, 9 fő nyugdíjas, 5 fő rokkantsági vagy rehabilitációs ellátásban részesül.
A kérdőívben vizsgáltuk a heti ledolgozott órák számát, e tekintetben a legkevesebbet dolgozó heti 3 órát, míg a legtöbbet dolgozó heti 60 órát végez pénzkereső tevékenységet. Összjövedelmük 200 000 Ft alatt van, 5 kitöltő jelölt be ez feletti értéket. Döntően a munkás és a középosztályhoz tartozónak vallották magukat. Családi házban illetve 1-3 lakásos lakóépületben 1,5-szer annyian élnek, mint többlakásos épületben.

A válaszadók közül 35 fő nyilatkozta, hogy otthonuk összkomfortos. 30 fő nyilatkozta, hogy nincs tartós betegsége,12 főnek van (pl cukorbetegség, magas vérnyomás). A legnépszerűbb szórakozási forma a TV.
A kérdőívet kitöltők fele nem kívánt nyilatkozni arról, hogy mennyire képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket. Akik válaszoltak, azok viszont úgy gondolják, hogy nem képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A magyarországi településhálózatban Mosonmagyaróvár a városhierarchia középső 7-8. szintjén helyezkedik el központi szerepkörrel és iparral rendelkező tradicionális középvárosként. A Nyugat-dunántúli Régió legfejlettebb megyéjének (Győr-Moson-Sopron) harmadik legnagyobb városa.
A kis- és közepes vállalkozások aránya magas, amely az exportképességben és a foglalkoztatási szerepben is meghatározója a város gazdaságának. Emiatt Mosonmagyaróvár és térségének munkahelyi ellátottsági helyzete kedvező és a munkanélküliség szintje is alacsony.
Igen kedvező a régión és a megyén belül is Mosonmagyaróváron az aktív korúakra vetített foglalkoztatottsági arány, amely egyszersmind az országban egyik legkedvezőbb városi érték.

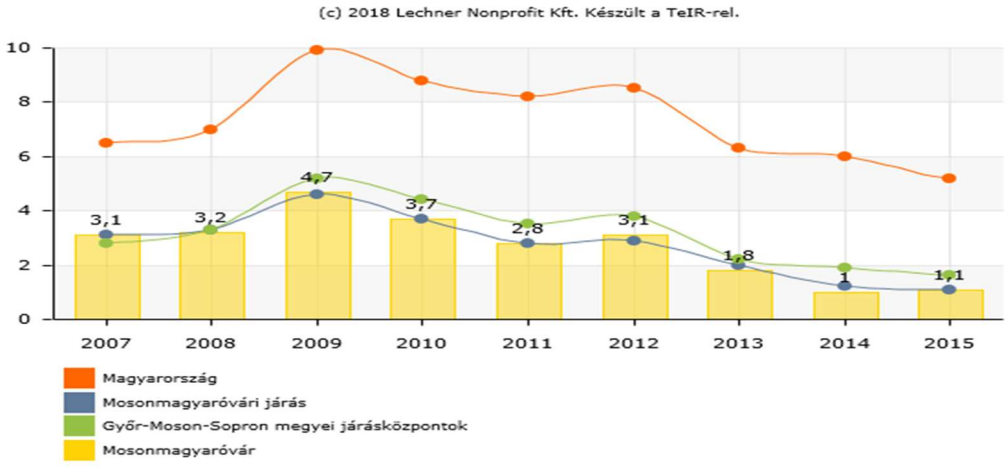

3.2.1. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%)

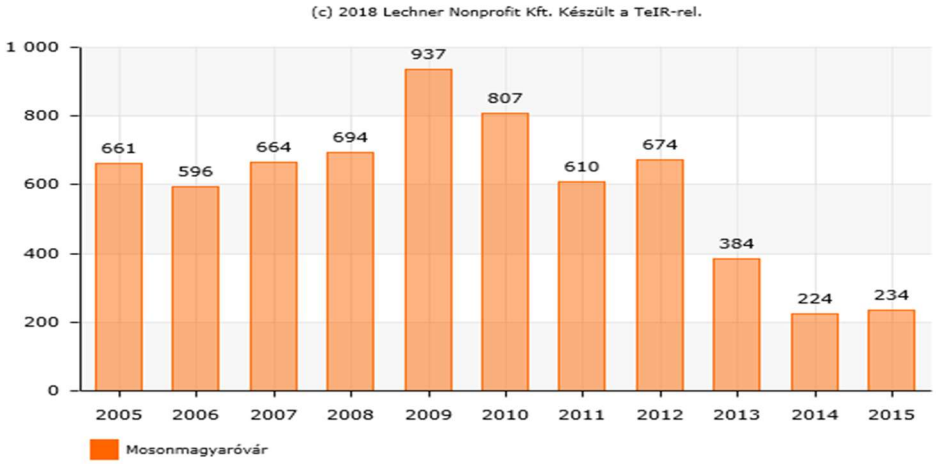

3.2.2. táblázat: Regisztrált munkanélküliek szám

Mosonmagyaróvár vonatkozásában az NFSZ 2016. decemberi adata szerint összesen 242 fő volt a munkanélküliek összlétszáma, melyen belül 26 fő folyamatosan nyilvántartott, azaz 365 napot meghaladó munkanélküli, 109 fő járadéktípusú ellátásban, 28 fő segélytípusú ellátásban részesül. A 22 465 fő munkavállaló korú népességszám arányában a relatív mutató értéke 1,08, az arányszám pedig 0,27.

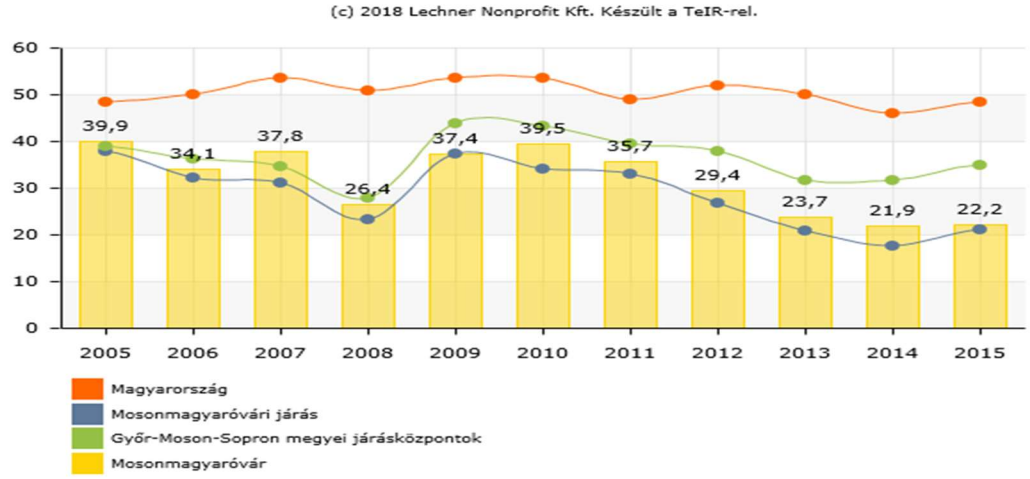

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya (az összes munkanélküli százalékában)

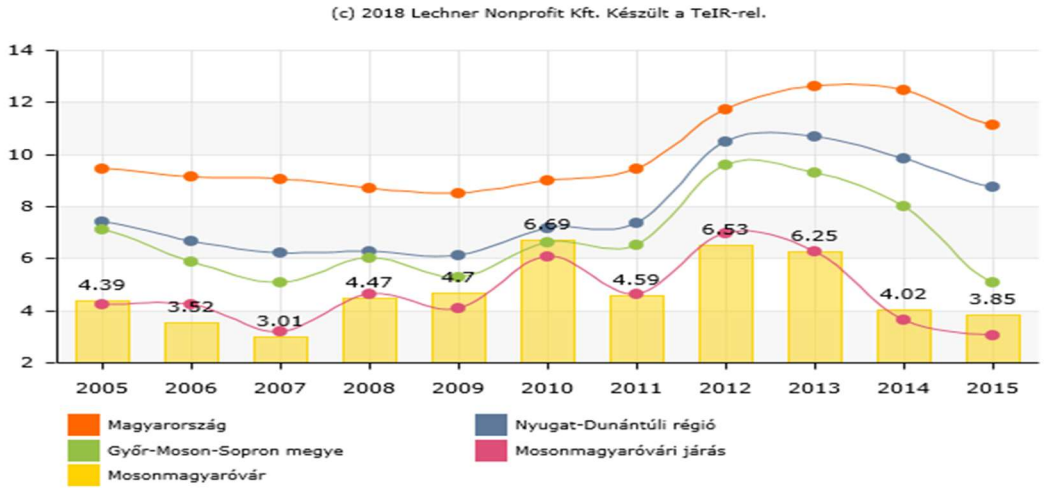

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresők között

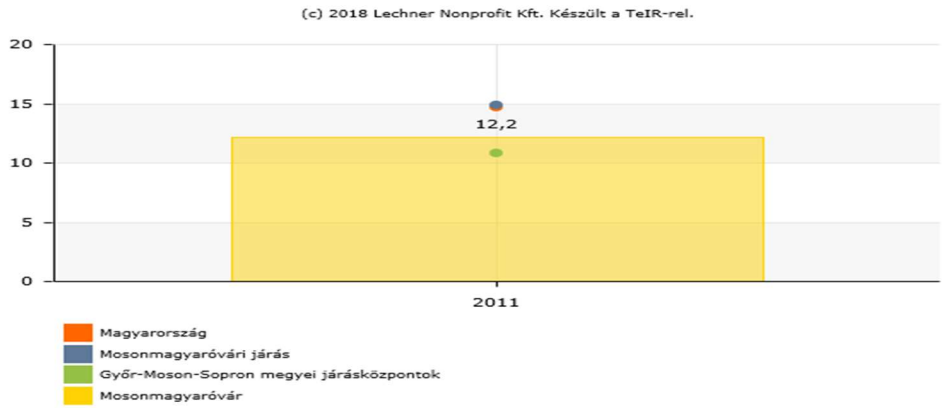

3.2.5. táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül

A munkaerő piaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a munkanélküliek, a szegregátumban és környékén élők jelenlegi iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját. Első lépésként meg kell ismerni, hogy milyen tudásszinttel, munkatapasztalattal és tanulási kedvvel, érdeklődéssel rendelkeznek a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területén élők. Az előzetes tapasztalatok szerint különböző szintű képzések indítása javasolt a felnőttképzés területén.
Az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők esetében támogatni kell az alapfokú végzettség megszerzését, az olvasás-írás, számítógép használat elsajátítását. Az alapfokú végzettségűek esetében szakmaszerzés javasolt.
Javasolt olyan szakképzési programok indítása, melyek Mosonmagyaróváron és környékén nagymunkaerő igénnyel rendelkeznek, vagy hiányszakmaként jelentkeznek. Ehhez az önkormányzat felmérést készíttet a helyi vállalkozók bevonásával a járásban jelentkező hiányszakmákról.
Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatallal, a Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatallal, valamint a Szociális Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft-vel konzorciumi partnerséget hozott létre a TOP-5.1.2-15-GM1-2016-00001 azonosítószámú projekt keretében, azzal a céllal, hogy a Mosonmagyaróvári térségi foglalkoztatási együttműködés megalakításával hozzájáruljon a térség foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez, a vállalkozások szakképzett munkaerő-hiányának csökkentéséhez, ezáltal elősegítve a térség gazdasági fejlődését.

A gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési együttműködési projekt sikeres megvalósítása érdekében Partnerségi Fórum, Irányító Csoport, Paktum Iroda és Projektmenedzsment került felállításra, amelyek működését az ügyrend, a munkaterv és a költségvetés határozza meg. A projektben dolgozó mentorok, csoport és szakmai vezetők feladata, hogy elérjék a munkáltatókat és a munkakeresőket és az igényekhez igazodva összehozzák őket. A Munkakeresők között 10 célcsoporttal foglalkoznak kiemelten:

- alacsony iskolai végzettségű személyek,
- 25 év alatti fiatalok vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők, (gyakornoki programmal érintett kiemelt célcsoport)
- 50 év felettiek,
- GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők,
- tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek,
- megváltozott munkaképességű személyek,
- roma nemzetiséghez tartozó személyek,
- inaktív emberek,
- közfoglalkoztatott emberek

Több mint 50 céggel, vállalkozással vették fel eddig a kapcsolatot, mely szám folyamatosan növekszik. Tapasztalat az, hogy az első beszélgetések során minden vezető, HR-es szakember nyitott, de az látszik, hogy olyan problémákkal küzd térségünk munkaerő piaca, amelyeket csak fokozatos szemléletformálással lehet megoldani mind munkáltatói mind pedig munkavállalói oldalról.
Az egyik nagy probléma a határ közelsége aminek „köszönhetően” többnyire csak a problémásabb munkavállalói réteg marad itthon.

Az ügyfelek többsége gyermeknevelési támogatást igénybevevő anyuka vagy megváltozott munkaképességű illetve alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. Visszavezetésük a munka világába nehéz feladat.
A Paktumon belül az egyik fő tevékenység a képzésfejlesztés. A 2017. novemberben megtartott Partnerségi Fórumon több cég és vállalkozás képviseltette magát, akik egyhangúan egyetértettek abban, hogy sajnos az alacsony iskolai végzettség alapvető probléma, melyre nem építhetőek speciális „gyorstalpalós" képzések. Sajnálatos tapasztalat továbbá, hogy az alacsony képzettségű fiatalokat többnyire érdektelenség jellemez, nehéz érdeklődésüket és figyelmüket felkelteni.
A projektnek természetesen vannak sikertörténetei, azonban a térség problémái mélyebben gyökereznek, nem oldódnak meg a család az oktatás, a társadalom együttese nélkül, de a projekt elindította azt a folyamatot, mely hosszútávon célt tud érni.

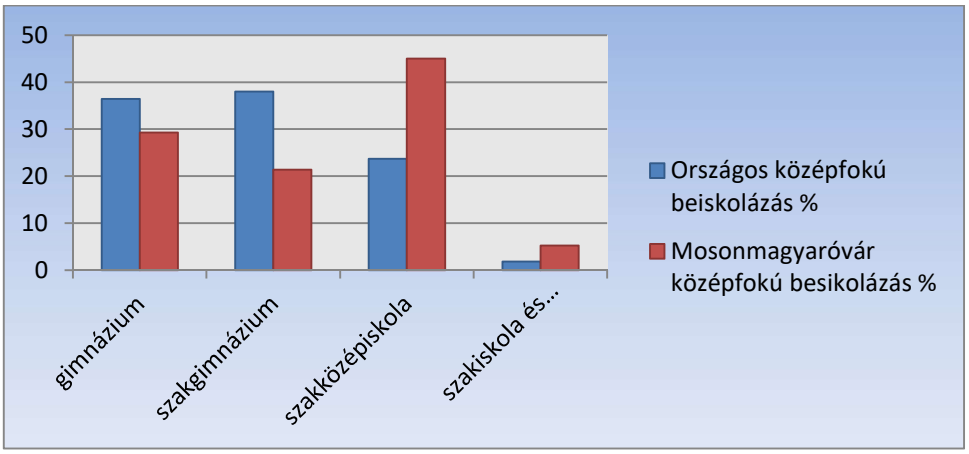

Forrás: Tájékoztató Mosonmagyaróvár alap- és középfokú oktatásáról a Győri Tankerületi Központ által fenntartott és működtetett intézmények vonatkozásában

Mosonmagyaróvár 2015-ben (2015/2016 tanév) és 2017-ben (2017/2018 tanév) sikeres pályázat keretében részt vett a Tanoda programban. A tanodában 30 gyermek tanul, 50%-ban HHH és 25 % HH helyzetű és a résztvevők 30%-a romaszármazású. A tanoda közel 30 millió Ft támogatást kapott arra, hogy a projektben résztvevő gyerekek számára segítséget nyújtson képességeik kibontakoztatásán keresztül iskolai előrehaladásukban, annak érdekében, hogy érettségit nyújtó középiskolában vagy a helyi mutatók alapján perspektivikus elhelyezkedési lehetőséget nyújtó szakiskolában folytathassák tanulmányaikat.
A tanoda a felsorolt célok elérése érdekében a gyermek szükségleteire reagáló, elsősorban tanulmányi, szociális, kulturális és lelki segítséget nyújt. A tanodában való részvétel a célcsoportonként megjelölt tanulók számára önkéntes, ingyenes. A tanoda eredményességét a tanulók előrehaladása esetében az jelzi, hogy az adott tanévben az évfolyamvesztéssel továbbhaladók aránya nem haladja meg az összlétszám 10%-át. A tanodába felvett gyerekek a program elején részt vesznek gondolkodási, olvasás és szövegértési, írás, helyesírási és matematikai méréseken. Ezek a mérések elengedhetetlenek az egyéni fejlesztési tervek elkészítéséhez. A program végén történik a kimeneti mérések elvégzése és az adatok kiértékelése.
A Tanoda olyan délutáni elfoglaltságot jelentő iskola, mely segíti az iskolai tanulmányi munkában lemaradt hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű diákokat. A Tanoda fejleszti a tanulók alapkompetenciáit (szövegértés-olvasás, számolás, nyelvi képzés, informatika), de korrepetálással támogatja az iskolai felzárkózást is.

Emellett szociális, egészségügyi, krízis megelőzési, gyermekjóléti szolgáltatásokkal segíti a diákok beilleszkedését a társadalomba. A Tanoda szolgáltatásainak igénybevétele ingyenes, de szülőnek és diáknak szerződésben kell vállalnia a Tanoda munkájában való részvételt.
A Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület Európai Uniós pénzügyi támogatással valósította meg a „Mosonmagyaróvári Tanoda" című programot. (EFOP-3.3.1-16-2017-00007 projekt).

A 2017. október 1-jei OSAP statisztika alapján a mosonmagyaróvári intézmények vonatkozásában a felnőtt oktatásban 34 fő vesz rész a mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnáziumban.

2011 előtt a közfoglalkoztatás alapvetően három formában (közhasznú munka, központi közmunkaprogramban való részvétel és közcélú munka) működött Magyarországon, amelyek tartalmilag (az elvégzett munka jellegében) kevésbé különböztek egymástól, finanszírozásban és az irányító, felügyelő intézmény kilétében viszont igen. A közhasznú munka esetében a munkaügyi központok és kirendeltségek hozták meg a támogatási döntést, és közvetítették ki a regisztrált munkanélkülieket, akik munkaviszony keretében legfeljebb egy évig végezhettek a települések közfeladatait érintő munkákat.

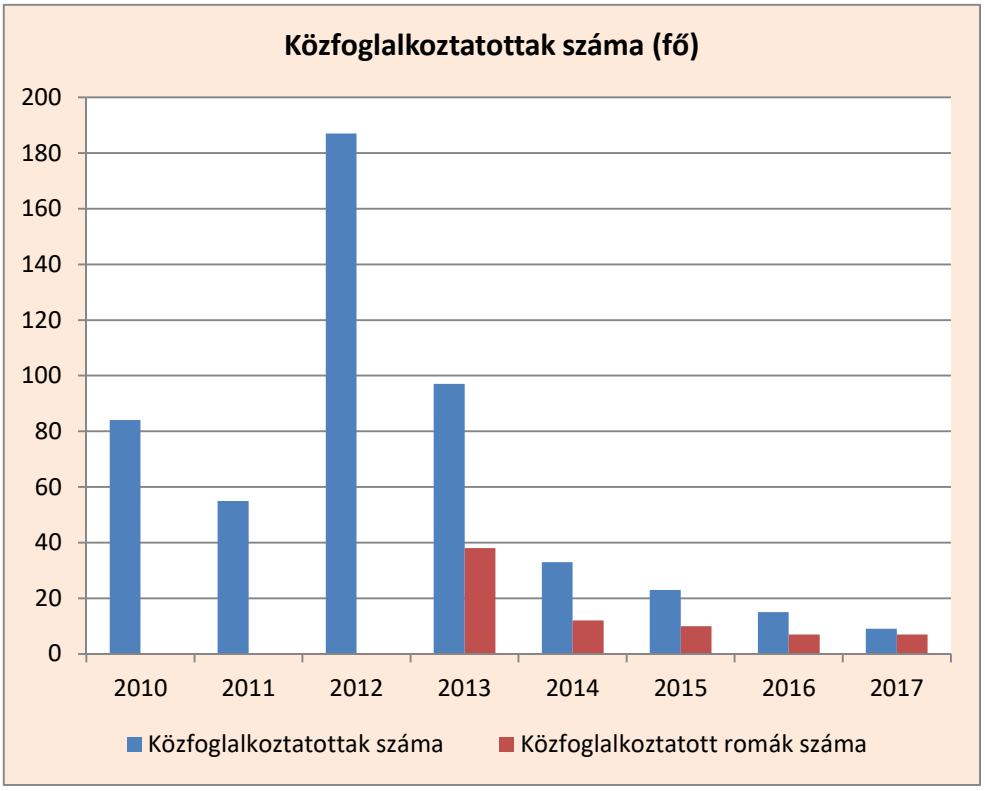

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

A *közmunkaprogramokat* 1996-tól kezdődően hirdették meg, többnyire szezonálisan végezhető, nehéz fizikai munkák végzésére, például ár- és bel-vízvédelmi rendszerek helyreállítási és fenntartási munkáira, a közúthálózat karbantartására vagy környezetvédelmi munkákra. A közmunkaprogramok finanszírozása éves pályázati rendszeren keresztül történt, a pályázatokat a szaktárca, illetve 2003-tól az újonnan létrehozott Közmunka Tanács írta ki.

A *közcélú foglalkoztatást* a szociális törvény 1999. évi módosítása során, 2000 májusától vezették be azzal a céllal, hogy a rendszeres szociális segélyre jogosultakat átmeneti munkába vonják be:
az ellátás odaítélésénél feltételként legalább 30 napos közcélú foglalkoztatásban való részvételt írták elő. A három közfoglalkoztatási forma közül a közcélú foglalkoztatás finanszírozása volt a legkedvezőbb az önkormányzatok számára.
Az *Út a munkához* programot 2008-ban hirdették meg a közcélú foglalkoztatás finanszírozására, amelynek keretében 2009-től az önkormányzatok számára jelentősen megnövekedtek a finanszírozási források. További változás volt, hogy az általános iskolát nem befejezett, 35 éven aluliakat közcélú munka végzése helyett képzésben való részvételre kötelezték. Emellett a településeknek évente január 31-ig – a területileg illetékes kirendeltséggel egyeztetve – közfoglalkoztatási tervet kellett készíteniük. amelynek tartalmaznia kellett a közfoglalkoztatásban részt vevők képzettség szerinti összetételét, az ellátandó közfeladatok megjelölését és ütemezését, továbbá az ellátásukhoz szükséges létszámot és a közfoglalkoztatás finanszírozására rendelkezésre álló forrásokat. A program elindításával egy időben az aktív korúak ellátásának rendszere is átalakult: az addig rendszeres szociális segélyben (rszs) részesülőket két csoportra – munkavégzésre alkalmas és nem alkalmas – osztották, előbbiek az újonnan bevezetett rendelkezésre állási támogatásra (rát) lettek jogosultak, és közcélú foglalkoztatásba vonták őket. A második, egészségügyi vagy egyéb okokból munkavégzésre alkalmatlannak nyilvánított csoport tagjai pedig továbbra is a rendszeres szociális segélyt kapták. Utóbbiak kötelesek együttműködni a települési önkormányzat által kijelölt szervvel, jellemzően a családsegítő szolgálattal voltak, míg a rendelkezésre állási támogatásra jogosultaknak a munkaügyi kirendeltségnél kellett regisztrálniuk magukat, mint nyilvántartott álláskeresők.

2011. szeptember elsejétől a korábbi három közfoglalkoztatási formát az „egységes közfoglalkoztatás rendszere" váltotta fel. Az új közfoglalkoztatási rendszer szabályozását a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), az új támogatási formák leírását pedig a 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet tartalmazza. 2011. július 1-jétől a közfoglalkoztatás szakmai irányítását a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium vette át.

A 2011. szeptember 1-jét követően közfoglalkoztatásba lépők – a korábban érvényes minimálbér, illetve garantált bérminimum helyett – rendeleti úton meghatározott közfoglalkoztatási bérben (a nettó minimálbér körülbelül 76–88 százalékában) vagy a minimum középfokú iskolai végzettséget és szakképesítést igénylő munkakörben foglalkoztatottak számára fizetendő garantált közfoglalkoztatási bérben (a nettó minimálbér körülbelül 84–86 százaléka) részesüljenek.

Az új rendszerben tovább szigorították a közfoglalkoztatás célcsoportjára vonatkozó együttműködési kötelezettséget: az foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénylő álláskereső iskolai végzettségére és szakképzettségére valótekintet nélkül köteles elfogadni a felajánlott munkalehetőséget, míg korábban a segélyezett csak akkor volt erre kötelezhető, ha a felajánlott munkakör a végzettségének, szakképesítésének megfelel, vagy attól eggyel alacsonyabb végzettséget kíván meg.
Emellett azoknak a 35 éven aluli képzetleneknek, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak, eltérően az Út a munkához programban bevezetett szabálytól, már nem a képzésben való részvétel az elsődleges kötelezettségük.

2013. január elsejétől további szigorítás lépett érvénybe a közfoglalkoztatottak együttműködési kötelezettségét érintően: törlődik a munkanélküli-nyilvántartásból, és kizáródik a közfoglalkoztatásból az, aki nem fogadja el a felajánlott közfoglalkoztatást. Szeptember elsejétől pedig szintén kizárható a közfoglalkoztatásból az az álláskereső, aki a lakókörnyezet rendezettségére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, vagy tanköteles korú gyermeke mulasztása miatt szabálysértés elkövetéséért jogerősen elmaraszaltak.
A központi költségvetésből közfoglalkoztatási támogatás kérelemre nyújtható, amelyet az illetékes munkaügyi központhoz kell benyújtani. A finanszírozás forrása a Munkaerő-piaci Alap, majd a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata, a kapcsolódó képzések esetében pedig a TÁMOP 1.1.2/1.1.4 programok előirányzatai illetve a TÁMOP 2.1.6 Újra tanulok! program forrásai.
Az Út a munkához program elindításával a kormányzat tovább kívánta erősíteni a 2000-től kezdődően egyre hangsúlyozottabbá váló „segély helyett munka" elvet. Ez a szemlélet folytatódott 2011-től, a közfoglalkoztatás rendszerének átalakítása után is: a közfoglalkoztatás volumene még tovább bővült, majd tovább szigorították a tartósan állást keresők együttműködési kötelezettségét is.[3]

A közfoglalkoztatásban évek óta aktív együttműködő szerepet vállal a Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat a Járási Hivatal Munkaügyi Osztályával, illetve a Polgármesteri Hivatallal.

Nincs tudomásunk arról, hogy negatív diszkrimináció történt volna az önkormányzat fenntartásában lévő intézményekben történő foglalkoztatás terén.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakult.
Az aktív korúak ellátásának megállapítása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:
- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

A fentiek értelmében a rendszeres szociális segély, mint az aktív korúak ellátásának egyik formája megszűnik.

A járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:
- alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj),
- időskorúak járadéka,
- alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A felsorolt, állami felelősségi körben nyújtott, és 100%-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az

[3] www.econ.core: Közelkép:A közfoglalkoztatás intézményi környezete – történeti áttekintés Bördős Katalin

önkormányzatok döntenek az új elemként az önkormányzati segély helyett létrejövő települési támogatás keretében.

A Szociális törvény által jelenleg szabályozott ellátások közül 2015. március 1-jétől nem tartalmaz szabályozást:

- lakásfenntartási támogatás,
- adósságkezelési szolgáltatás,
- méltányossági ápolási díj,
- méltányossági közgyógyellátás.

2015. március 1-jétől tehát az önkormányzatok egységesen a települési támogatás keretében, a támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást.
Az önkormányzat kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Sztv. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.
A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Az Sztv. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét csak példálózóan sorolja fel, mely szerint települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Sztv. szabályozása szerint a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatást más jogszabály alkalmazásában lakásfenntartási támogatásnak kell tekinteni.”[4]

Települési támogatás:

	2015		2016		2017	
	fő	Ft	fő	Ft	fő	Ft
Létfenntartási gondok	957	14.348.025	1192	17.878.985	959	14.390.625
Létfenntartást veszélyeztető rendkivüli élethelyzet	40	1.994.810	27	1.370.615	53	2.631.645
Gyógyszerköltségek csökkentésére	60	2.149.500	42	3.044.000	51	3.705.000
18.életévet betöltött tartósan beteg hozzátartozó ápolása, gondozása	23	5.947.200	22	5.889.960	22	5.701.860
Temetési költségek csökkentése	42	2.092.495	71	3.530.000	69	3.468.000
Lakásfenntartási költségek csökkentése	94	1.696.100	83	2.986.500	79	2.836.100
Polgármesteri rendkívüli méltányos támogatás	18	890.530	46	2.283.500	74	3.702.000

[4] A szociális igazgatás és a szociális ellátások helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelet megalkotása –Előterjesztés a Képviselő-testület 2015. februári ülésére

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A város figyelmet fordít arra, hogy a funkcióbővítő város rehabilitáció során a területről önkormányzati tulajdonú lakásból új önkormányzati bérlakás felajánlásával elköltöztetett alacsony státuszú háztartások ne koncentrálódjanak a város vagy város környék településein, ne hozzanak létre ott szegregátumokat.

Ilyen szempontból különös figyelmet érdemelnek azok a városrészek, ahol már most is él alacsony státuszú népesség, ha nem is nagy számban (pl. külterületek, ipari park területe, ipartelepek). Esetleges szegregátumok kialakulásának elkerülése érdekében a város különböző pontjain ajánl fel a kiköltöző bérlőknek cserelakást, ügyel arra, hogy a felajánlott lakások ne egy területen legyenek megtalálhatók.

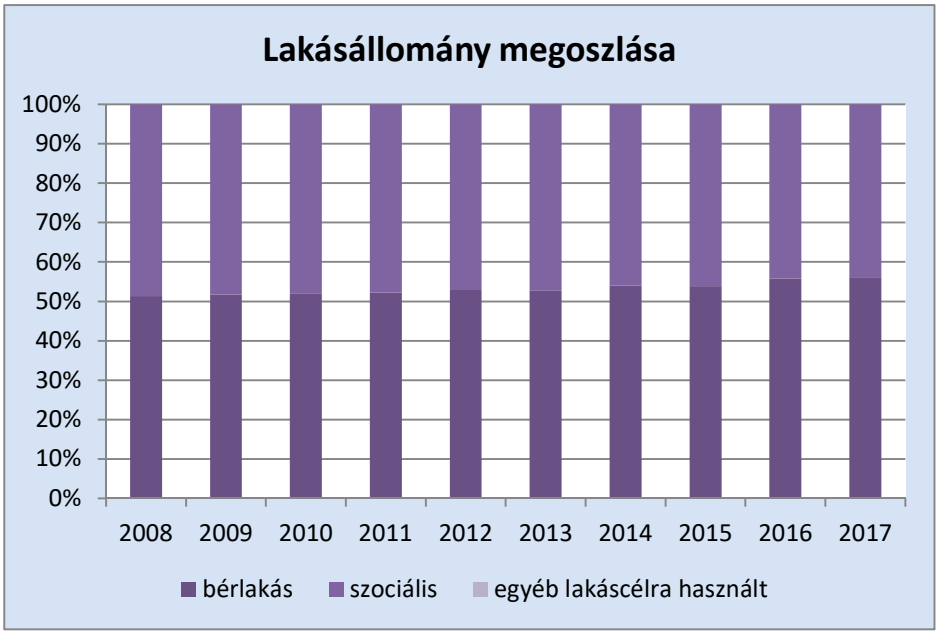

3.4.1. számú táblázat – Lakásállomány

Az alacsony státuszú lakosság dekoncentrált, integrált elhelyezése, a város lakáskoncepciójának a közeljövőben tervezett felülvizsgálata során beemeli. Az elköltöztetendő önkormányzati bérlők esetében az önkormányzat célként tűzi ki, hogy a háztartások igényeiknek jobban megfelelő cserelakáshoz jussanak.

A város célul tűzi ki a területen élő, rendezőtlen lakhatási jogviszonyú lakosság lakhatási jogviszonyának rendezését. Aki ebbe a kategóriába kerül, azoknak igyekszik megadni minden lehetőséget arra, hogy tartozásukat rendezzék, azonban ha ez nem vezet eredményre, a jogszabályokban meghatározott eljárást az Önkormányzat kénytelen végigvinni.

Év	Lakbérhátralék miatt kilakoltatott bérlők
2015	7
2016	4
2017	2

Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának tulajdonában külterületeken és nem lakó övezetben elhelyezkedő lakások nincsenek.
Mosonmagyaróvár közmű hálózata szinte 100%-os lefedettséget mutat. (A szennyvízcsatorna hálózatra csatlakozás ösztönzését szolgálja a talajterhelési díjfizetési kötelezettségről szóló helyi rendelet)

3.5. Telepek, szegregátumok helyzete

Anti-szegregációs Terv a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város javítsa azon területeinek helyzetét, ahol:

- a szegregációnak már jelei mutatkoznak, illetve
- a népesség egy része szegregáltan él.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.
Anti-szegregációs Terv a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város javítsa azon területeinek helyzetét, ahol:

- a szegregációnak már jelei mutatkoznak, illetve
- a népesség egy része szegregáltan él.

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

Anti-szegregációs Terv a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. Célja, hogy a város javítsa azon területeinek helyzetét, ahol:

- a szegregációnak már jelei mutatkoznak, illetve
- a népesség egy része szegregáltan él

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.
Az Anti-szegregációs Intézkedési Terv készítése során Mosonmagyaróvár felmérte azokat a területeket, melyeken a szegregáció előrehaladott, illetve ahol a szegregátumok kialakulásának veszélye jelentős, e mellett kidolgozta a szegregáció oldásához, és újabb szegregátumok kialakulásának megakadályozásához szükséges programok irányelveit.

Az Anti-szegregációs Terv készítése során a helyzetfeltárás megállapításaira támaszkodva csak azok a szegregációval veszélyeztetett területek kerültek figyelembe vételre, ahol a problémák jelentősebb számú lakosságot érintenek.
A Megalapozó vizsgálat helyzetértékelés részében a KSH 2011-es népszámlálásra támaszkodó adatszolgáltatása alapján került sor a szegregációval veszélyeztetett területek, illetve a szegregátumok beazonosítására és lehatárolására. E szerint Mosonmagyaróváron a szegregációs mutató (a 8 általános iskolai osztálynál nem magasabb iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosság aránya az aktív korúakon belüli) értéke alapján egy városszövetbe ágyazott és egy külterületen elhelyezkedő szegregátum található**.** Mosonmagyaróvár 2008-ban készült Integrált Városfejlesztési Stratégiájában korábban nem került a KSH által megadott kritériumok alapján szegregátum beazonosításra, ám 2008-ban a helyzetelemzés készítői egyes városrészben beazonosítottak néhány veszélyeztetett területet. Ezek területileg kis kiterjedésük, népességük is csekély számú. A veszélyeztetett részek közé elsősorban a mosoni belváros néhány tömbje, illetve az ipari park környezete tartozik. Az itt élők, illetve a külterületen lakók társadalmi elszigeteltsége magas fokú. A szociálisan veszélyeztetettek aránya az Új udvar, a MOFÉM városrész, a mosoni belváros, valamint a Lőporgyár és környékén szintén kiemelkedő volt.
Az Anti-szegregációs program kidolgozásának első lépéseként át kell tekinteni, hogy a 2008-ban az IVS részeként elkészített Antiszegregációs Terv intézkedései az elképzeléseknek megfelelően valósultak-e meg.

Célkitűzés: A társadalmi integráció, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés
Megvalósulás mértéke: Igen
Értékelés: A CsGyK feladata annak vizsgálata, hogy a közszolgáltatásokat a hátrányos helyzetű lakosság teljes lakossághoz képest egyenlő eséllyel éri-e el. Amennyiben ezen a téren hiányosságot tapasztal, információval, személyi segítséggel avatkozik be.

Célkitűzés: Iskolázottsági szint emelése
Megvalósulás: részben
Értékelés: a CsGyK és a Munkaügyi Központ, a város területén működő civil szervezetek és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat (jogelőd elnevezés Cigány Kisebbségi Önkormányzat)együttműködése a felnőttképzésbe, az át- és szakképzésbe kapcsolódáshoz szükséges információáramlását segíti.

Célkitűzés: A foglalkoztatás javítása
Megvalósulás: igen
Értékelés: CsGyK és a Munkaügyi Központ a Roma Nemzetiségi Önkormányzat (jogelőd elnevezés Cigány Kisebbségi Önkormányzat) akciótervet dolgoz ki a munkaképes korú alacsony státuszú lakosok elsődleges munkaerőpiaci reintegrációjának előmozdítása érdekében.

Célkitűzés: A szegregált területen élők területi koncentrációjának csökkentése
Megvalósulás: Igen
Értékelés: Önkormányzat az alacsony státuszú lakosok térbeli koncentrációját a lakásgazdálkodás eszközeivel oldani igyekszik. Megüresedett bérlakást nem utal ki alacsony státuszú lakosnak.

Célkitűzés: Lakásellenőrzési Munkacsoport
Megvalósulás: Igen

Értékelés: A munkacsoport félévente beszámol a Szociális és Esélyegyenlőségi Bizottság ülésén.
A 2008 évi Antiszegregációs Tervben vállalt feladatok jelentős része olyan, melynek megvalósulásával a feladat nem szűnik meg, annak ellátására a továbbiakban is szükség van. Az akkori feladatok néhány mikro-szegregációval veszélyeztetett területre vonatkoztak. Az azóta eltelt időben egy belterületi és egy külterületi szegregátum került kijelölésre és továbbra is megmaradt néhány kisebb szegregációval veszélyeztetett terület. Mindezek miatt a már megvalósult feladatokat a továbbiakban is feladatként kell kezelni.

Lakhatási problémák kezelése

A szegregátumok gyakori jellemzője a kedvezőtlen összetételű lakásállomány (leromlott fizikai állapotú, alacsony komfortfokozatú, gyakran egészségre veszélyes házak koncentrált megjelenése). Amennyiben a helyzet még kezelhető, az egyik lehetséges módszer a lakásállomány részbeni vagy teljes megtartása, a lakókörnyezet rehabilitációja. Ebben az esetben a cél a rossz minőségű lakásállomány felszámolása, illetve a jobb minőségű lakások esetében azok komfortosítása, korszerűsítésének elősegítése, melynek eredményeként a területen élők lakhatási körülményei közelebb kerülnek a városi átlaghoz.

A leromlott területeken lévő lakások rehabilitációjának elméletben négy útja lehet:
- az ott élők támogatások, pályázatok és önerő segítségével rendbe hozzák házaikat.
- az önkormányzat kivásárolja az ott élők egy részét, akik a város más részein lakást vásárolnak maguknak. Ehhez az önkormányzat segítséget nyújt, koordinál, és igyekszik megakadályozni, hogy a város más részén lévő leromlott területen koncentrálódjanak újra a szegregátumból kiköltözők. Majd a terület rehabilitációja előtt vagy után értékesíti a telkeket/lakásokat.
- az önkormányzat a magántulajdonú lakásért cserébe jobb állapotú és/vagy magasabb komfortfokozatú önkormányzati bérlakást ajánl fel a város más területén (megfelelő lakbér elengedéssel, készpénzbeli kompenzációval). Az így tulajdonába került ingatlant felújítja, vagy elbontja, esetleg újat épít helyette. Majd azt önkormányzati bérlakásként piaci alapon adja bérbe, esetleg értékesíti. Ez természetesen függ az ingatlan nagyságától és fizikai állapotától
- a területen lévő néhány bérlakást az önkormányzat felújítja (esetleg lebontja, és újat épít helyette), majd bérbe adja.

Mosonmagyaróvár esetében a korábbi rehabilitációs munkák során, a felsorolt eszközök közül többet sikeresen használt az önkormányzat. Házak bontásakor az önkormányzati tulajdonú bérlakásból a város más területén lévő bérlakásba költöztettek át családokat. Előfordult, hogy a lebontott magántulajdonú ingatlan helyett újat vásároltak.

Szegregátumok kialakulása ellen hat az önkormányzat alacsony komfortfokozatú lakások megszüntetésére illetve komfortfokozatuk emelésére irányuló törekvése is.
Megüresedett, félkomfortos ill. komfort nélküli lakásokba az önkormányzat felújítási, átépítési munkák után helyez új bérlőket vagy felújítási kötelezettséggel értékesíti (ez vegyes tulajdonnál jellemző). Az Önkormányzat 1999. óta kiemelt figyelmet fordít az alacsony komfort fokozatú lakások komfortosítására, illetve az ilyen lakások megszüntetésére.
Ennek módjai:
- a lakás kiürítését követően annak lebontása;
- a lakás kiürítését követően annak értékesítése felújítási kötelezettséggel;
- a lakás felújítását követően ismételt szociális célú bérbeadása.

Integrált környezetbe költözés

A szegregált területek esetében egyik fontos cél a szegregált területen élő hátrányos helyzetű családok koncentrációjának csökkentése, illetve megszüntetése. Ennek egyik eszköze az ún. mobilizációs program lehet, melynek keretében a mobilizálható, költözni hajlandó családok integrált környezetbe, legalább komfortos lakásokba költözhetnek.
A program végrehajtásánál külön figyelmet kell fordítani egyrészt arra, hogy a területről elköltöző családok helyére újabb – akár más környező vagy távolabbi településekről érkező családok – ne költözhessenek be (vagyis a szegregáció ne nőjön tovább). Másrészt arra, hogy az elköltöző családok integrált környezetbe kerüljenek, és ne alakuljon ki a város más területén szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Mosonmagyaróvár esetében ez a cél már a 2008-as IVS készítése idején zajló munkálatok esetében is sikeresen megvalósításra került.

A munkaerő piaci integráció

A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása, fejlesztése, a munkaerőpiaci integráció a szegregátumok felszámolásának, a szegregált területen élők helyzetének javításához kapcsolódó egyik kulcskérdés. A szegregált és veszélyeztetett területen élő – főként roma népesség – munkaerő-piaci integrációjának elősegítésére, elsősorban szakképzéssel és új munkahelyek teremtésével van mód.
Az önkormányzat mellett szükség van más foglalkoztatók - a helyi befektetők és civil szervezetek - munkahelyteremtésének ösztönzésére is. Egyik lehetséges út, az új vállalkozások adókedvezménnyel történő segítése. A másik olyan koordináló szerep, mely a pályázati lehetőségek koordinálásán keresztül vonja be a szervezeteket a programba. Az önkormányzatnak tehát ezen a területen főleg koordináló, szervező szerep jutna.

Oktatási és képzési programok indítása

A munka erőpiaci integráció egyik jelentős gátja az alacsony képzettségi szint. A képzési programok kialakításánál figyelembe kell venni a munkanélküliek, a szegregátumban és környékén élők jelenlegi iskolázottsági színvonalát és tanulási potenciálját.
Első lépésként meg kell ismerni, hogy milyen tudásszinttel, munkatapasztalattal és tanulási kedvvel, érdeklődéssel rendelkeznek a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területén élők.
Az előzetes tapasztalatok szerint különböző szintű képzések indítása javasolt a felnőttképzés területén. Az általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők esetében támogatni kell az alapfokú végzettség megszerzését, az olvasás-írás, számítógép használat elsajátítását. Az alapfokú végzettségűek esetében szakmaszerzés javasolt.[5]
A képzési programokról a közfoglalkoztatás helyzetelemzés fejezetben térünk ki.

3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon

[5] Forrás :III.kötet ITS

való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.
Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.
Városunkban széleskörű a lakosság egészét felölelő egészségmegőrzést célzó programok, rendezvények, tanácsadó napok, egészségnapok szerveződnek, nagy nyilvánosságot kapnak, mindenki számára biztosítva a részvétel lehetőségét.
A célcsoport helyzetelemzése során beazonosított probléma az aktív részvétel hiánya az egészségmegőrzés érdekében szervezett szűrőprogramokon, rendezvényeken, egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésről nem hatékony a tájékoztatás.

Javaslat a megoldásra a roma nemzetiségi önkormányzat tagjainak közreműködésével aktív részvétel ösztönzése a prevenciós programokon való részvételre, folyamatos információ biztosítása az aktuális lehetőségekről, a részvétel szervezése, összefogása.

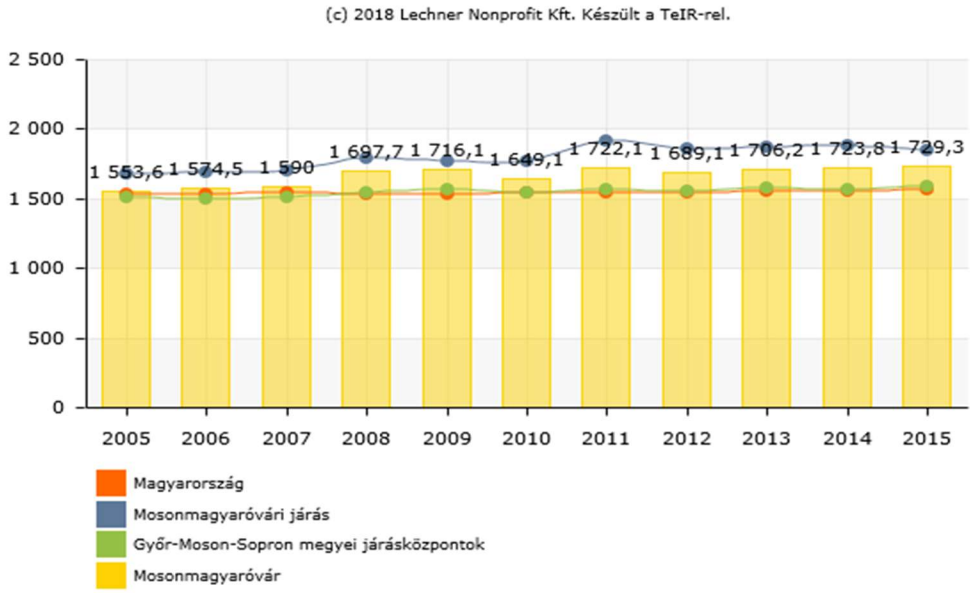

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás: Házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

Mosonmagyaróvár város területén jelenleg 14 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi körzet működik. A fogorvosi alapellátásról 8 fogorvosi körzet gondoskodik. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról a város szolgáltatási szerződés keretében gondoskodik. Az iskola-egészségügyi ellátás valamennyi iskolában biztosított. Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Védőnői Szolgálata 17 védőnővel látja el az iskolai és területi védőnői feladatokat.
Az egy háziorvosra illetve házi gyermekorvosra jutó lakosságszám Mosonmagyaróváron 1729 fő, ami jóval meghaladja az 1566 fő országos átlagot, de nem éri el a legmagasabb - a járás - 1848 fő értéket. a megyei járásközpontok adata 1582 fő, ami az országos értékhez közelít.
Az ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma tekintetében Mosonmagyaróváron 9,5 darab jut, míg az országos átlag mindössze 7 ágy.
A legmagasabb darabszám a megyei járásközpontokban van, közel 13, míg a mosonmagyaróvári járásban ezer lakosonként 4,2 működő kórházi ágy áll rendelkezésre.

2015-ben az egészséges életmódra nevelés már óvodás korban az óvodai nevelési program részeként megjelenik. Szülőkkel közösen a gyermekek elsősorban gyümölcsökből, zöldségfélékből készítenek egészséges ételeket. A program folytatódik az iskolákban is, sőt városunk csatalakozott a „Minta-menza” programhoz is.

A felnőttkori szokásokat a gyermekkori hatások és minták határozzák meg. Az ekkor megszerzett ismeretek későbbi egészség magatartást, azon belül az étkezési kultúrát jelentősen meghatározzák. Ezért különösen fontos a nevelő hatású, az otthoni, esetlegesen nem megfelelő táplálkozási szokásokat is ellensúlyozó, az életkori szükségleteket kielégítő közétkeztetés.

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladatmegosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakult.

Az újonnan a járási hivatalok hatáskörébe kerülő aktív korúak ellátásán túl továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:

- alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj),
- időskorúak járadéka,
- alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

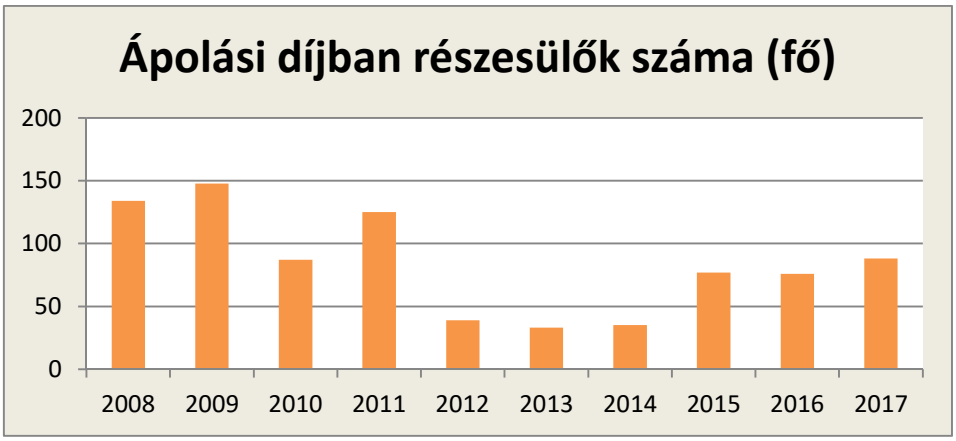

3.6.3. számú táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma

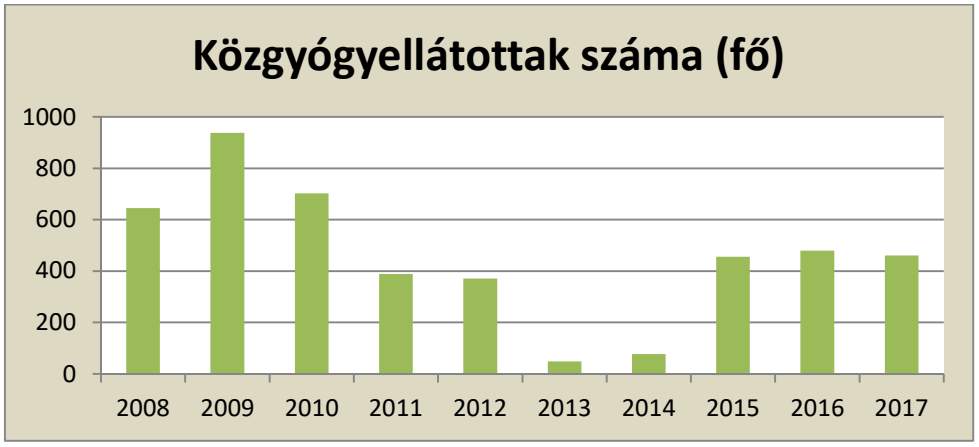

3.6.2. számú táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény igénybevétele a városban biztosított, a feladatellátás térségi társulási megállapodás alapján történik.
Mint arra már a bevezetőben kitértünk, Mosonmagyaróvár társulási formában tesz eleget a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások kötelezettségének.
Szociális alapszolgáltatások:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Nappali ellátás
  - Idősek Klubjai
  - Fogyatékossággal Élők Nappali Intézményei
  - Hajléktalanok Nappali Melegedője

Ellátotti csoportok szerint a KESZI-n belül négy szakmai egység működik:

V. Alapszolgáltatási Centrum – otthonukban élő idős, beteg emberek segítése, otthon közeli szolgáltatásokkal. (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek klubjai - 5 telephelyen-)

VI. Fogyatékossággal Élők Nappali Intézményei – Fogyatékkal élő és autista személyek nappali ellátása (Naposház, Autista Ház)
Fejlesztő foglalkoztatás – az a fogyatékossággal élő, pszichiátria beteg, szenvedélybeteg, hajléktalan ember vonható be, aki szociális szolgáltatást vagy ellátást vesz igénybe.

VII. Hajléktalanokat Segítő Szolgálat – a kistérség területén életvitelszerűen élő hajléktalan személyek nappali (Nappali Melegedő) és átmeneti, bentlakásos ellátása (Hajléktalanok Átmeneti Szállása)

VIII. Idősek bentlakásos intézményei – Önmaguk ellátására nem képes idős személyek ellátása átmeneti és tartós lakhatást biztosító ellátással (Idősek Gondozóháza, Aranykor Idősek Otthona, Idősek Otthona)

Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások, azaz pozitív diszkrimináció a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül nincs.

3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet

- közösségi élet szinterei
- közösségi együttélés jellemzői (pl.etnikai konfliktusok és kezelésük)
- helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka)

Városunk közösségi életének színterei, fórumai minden korosztály számára elérhető lehetőségeket kínálnak: Flesch Központ a Szigetköz Agórája, Futura Interaktív Természettudományi Élménycentrum, Ifjúsági Klub, Fehér Ló Közösségi Ház, Huszár Gál Városi Könyvtár, Hansági Múzeum.
A közösségi együttélés megítélése nem könnyű, mert a jó példa mellet rossz példa is van. Az együttélés minőségét az egyéni habitus is jelentősen befolyásolja, de összességében elmondható, hogy településünkön kirívó etnikai konfliktusok nem jellemzőek, nincsenek. Az emberek egymás iránti toleranciája az elvárható irányba fejlődik.

A szolidaritás megnyilvánulása elsősorban a karitatív és civil szervezetek munkájában testesül meg, melyek oroszlánrészt vállalnak nemcsak az adományok gyűjtésben, hanem bárki rászorulónak segítséget nyújtanak tekintet nélkül a nemzetiségi identitásra.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoporttal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A települési önkormányzat a települési nemzetiségi önkormányzattal megkötött együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően biztosítja a nemzetiségi önkormányzat működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.
A települési önkormányzat a települési nemzetiségi önkormányzat részére előzetes egyeztetés alapján havonta igény szerint, de legalább tizenhat órában ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladatellátáshoz szükséges helyiséghasználatot.

A települési önkormányzat Mosonmagyaróvár város Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati hivatala útján biztosítja a nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzati működéshez szükséges tárgyi és személyi feltételeket, melynek keretében a települési önkormányzat hivatala ellátja:

a. a nemzetiségi önkormányzat testületi üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat (meghívók, előterjesztések, hivatalos levelezés előkészítése, postázása, a testületi ülések jegyzőkönyveinek előkészítése, postázása);
b. testületi és tisztségviselők döntéseinek előkészítésével kapcsolatos feladatok, a döntéshozatalhoz szükséges nyilvántartási, sokszorosítási és postázási feladatokat;
c. a nemzetiségi önkormányzat működésével, gazdálkodásával kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatokat.

A nemzetiségi önkormányzat feladatai megvalósítása érdekében együtt működik Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Képviselő-testületével.
A nemzetiségi önkormányzat kapcsolatot tart a roma nemzetiség területi és országos szervezeteivel, a megyei önkormányzattal és más társadalmi és civil szervezetekkel, alapítványokkal.
A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2018.évre az alábbi munkaterv alapján szervezi meg feladatait:

„9/2018. (I.30.) RNÖ *h a t á r o z a t*

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat a 2018. évi munkatervet az alábbiak szerint elfogadta:
I. negyedév: Népi hagyományőrzés (a nemzeti, egyházi ünnepekhez, népi hagyományokhoz kapcsolódó ünnepi események megrendezése)
Részvétel a Győr-Moson-Sopron Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat gyűlésén
Január 31. napjáig Mosonmagyaróvár város Önkormányzatával kötött Együttműködési Megállapodás felülvizsgálata.
Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának felülvizsgálata

A Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat költségvetésének elfogadása.
II. negyedév: Nemzetiségi Önkormányzat éves beszámolójának és zárszámadásának elfogadása
Húsvéti Roma Hagyományok ápolása (április)
Csatlakozás a közmunka programhoz (április)
Gyermeknapi program szervezése a Wittman parkban (május)
Részvétel a Győr-Moson-Sopron Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat gyűlésén (június)
Horgászverseny megszervezése (június – július);
Idegenredészeti és rendőrségi konferenciákon való részvétel (június – július)
III. negyedév: Beiskolázási segítség a hátrányos helyzetű családoknak;
Részvétel a Győr-Moson-Sopron Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat gyűlésén
Részvétel az 1956-os megemlékezésen, koszorúzás
IV. negyedév: Karácsonyi támogatás a hátrányos helyzetű családoknak;
Hagyományőrzés, kulturális rendezvények (mikulásbál, karácsonyi hagyományok feleleventése, szilveszteri rendezvény);
Közmeghallgatás"

3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az adathiány további csökkentése érdekében a célcsoport aktivitásának ösztönzése az együttműködésre a célcsoportra vonatkozóan	Önkéntes adatszolgáltatás és együttműködés a nemzetiségi önkormányzat bevonásával

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermeke helyzetének általános jellemzői

2015-ben a 32 856 fő lakónépesség 14,6%-át tette ki a 0-14 éves korosztály. Ez az érték az előző évek viszonylatában kiegyensúlyozott, 2011 óta változatlan.
Mosonmagyaróvár nemcsak a régióján belül, de országos összehasonlításban is kiemelkedő, ami kedvező foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetképben is tükröződik. A kedvező életlehetőségek és a kiváló vállalkozási környezet miatt egyre többen költöznek a megyébe. A lakónépesség száma az elmúlt két évben stagnál, de ez sajnos nem a természetes szaporodási adatoknak köszönhető, hanem a vándorlási egyenleg enyhíti az öregedési mutató negatív értékét.
A lakónépesség 14,6 %-át teszi ki a 0-14 éves korosztály, de ezen belül a bölcsődés korú gyermekek aránya emelkedést mutat. A bölcsőde jelenti a családoknak a „lehetőséget", hogy segítségével munkát vállalhassanak, ezáltal olyan családi gazdasági háttért teremtsen meg, amivel biztosítani tudják a gyermekek egészséges pszichés és szomatikus fejlődését.

A *Mosonmagyaróvár Egyesített Bölcsődék Intézménye (MEBI)* három telephelyen, bölcsődénként 84, összesen 252 férőhelyen biztosítja 20 hetes kortól 3 éves korig (sajátos nevelési igényű gyermek esetében 6 éves korig) a kisgyermekek napközbeni ellátását, életkorának megfelelő szakszerű gondozását-nevelését.

2008-tól valósult meg a XXI. századnak megfelelő bölcsődei napközbeni ellátás. Ez az első intézményes ellátás a gyermek életében. Ebben a korban a legkiszolgáltatottabbak, a legtehetetlenebbek a kisgyermekek, így érthető, hogy alapjában is kiemelt figyelmet, felelősséget, törődést igényelnek.
A MEBI klasszikus bölcsődei ellátás mellett felkínál a családok részére különböző szolgáltatásokat pl.: Baba-Mama játszóház, gyermekfelügyelet, nyújtott nyitva tartás, gyermekhotel, sószoba, felnőtt és gyermek ebéd elvitel Babazsúr szervezés.
A négy éves kor alatti gyermekek számára esélyt biztosít, hogy a XXI. századnak megfelelő körülmények között vidáman, játékosan teljenek mindennapjaik.
A 2015-ös évben bevezetésre került a központi beíratás, melynek időpontja igazodott az óvodai beíratáséhoz. A 2016/2017-os nevelési évre a MEBI intézményeibe összesen 339 kisgyermek felvételére nyújtottak be igényt szülők, a 252 férőhelyre.

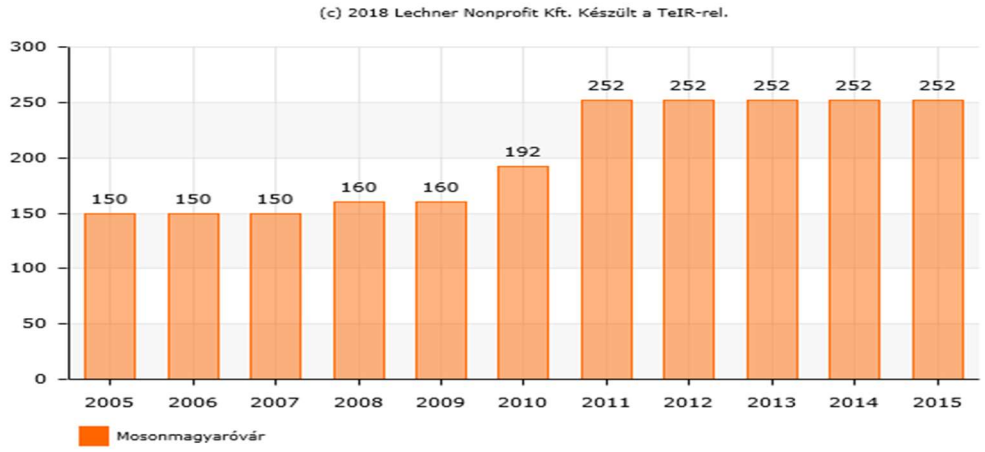

Működő bölcsődei férőhelyek száma

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata 2018. évben sikeres pályázatnak köszönhetően a TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) keretében támogatást kapott – saját forrás mellett - két új bölcsődei csoport kialakítására.

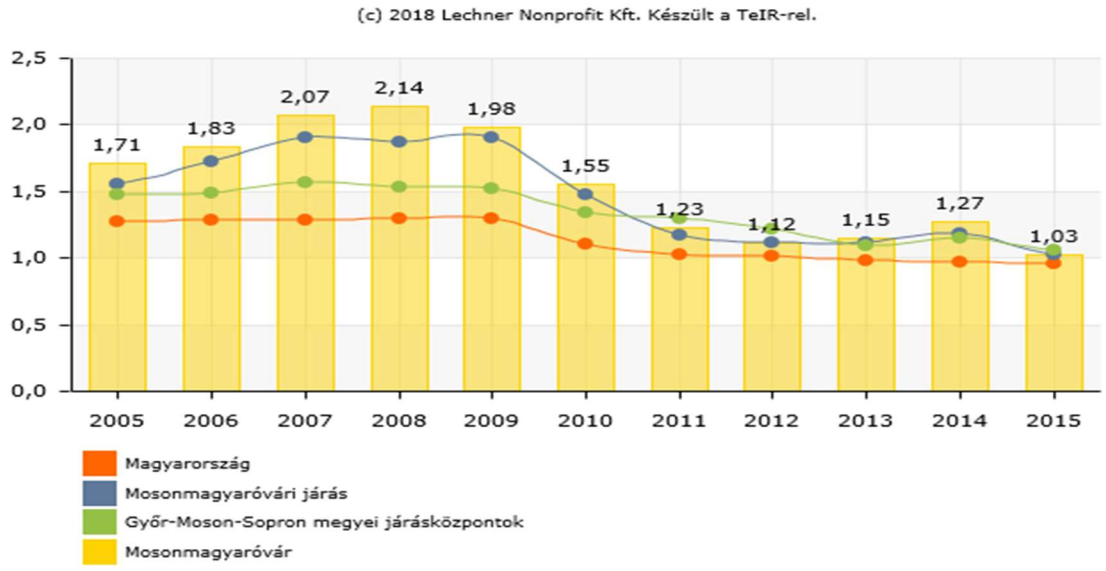

Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma

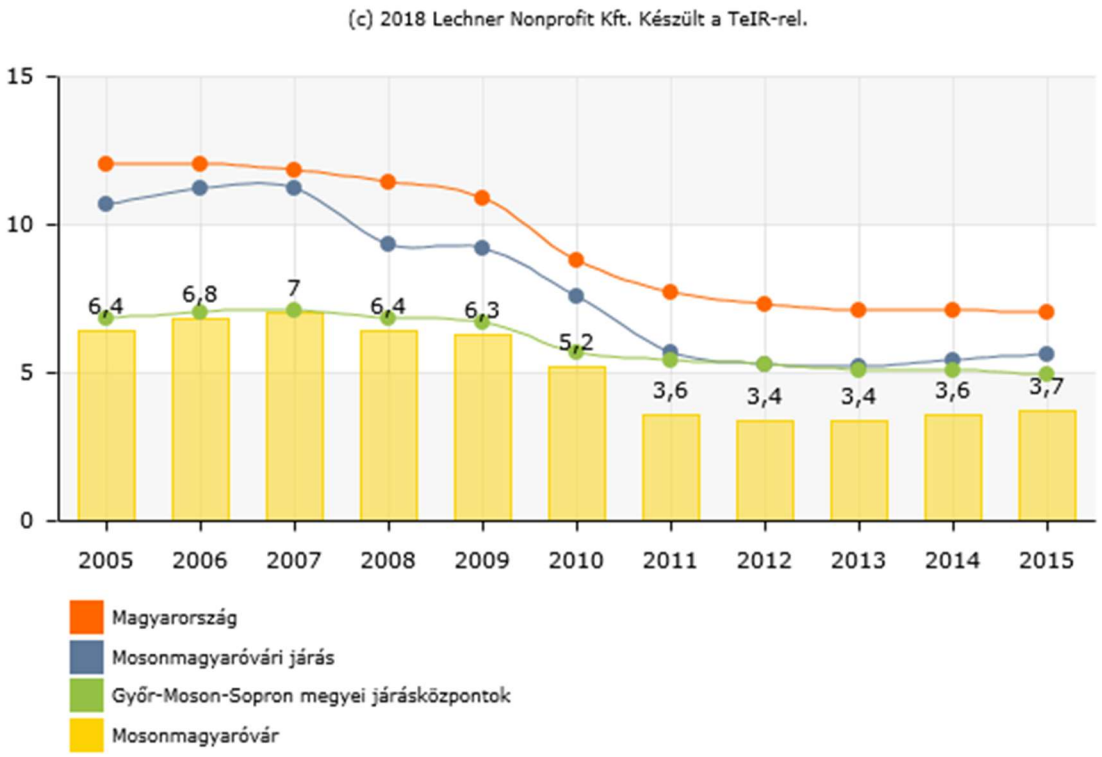

Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma (fő)

A gyermekek célcsoport mélyebb megismeréséhez a *Mosonmagyaróvári Család- és Gyermekjóléti Központ (CsGyK)* személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti alapellátásokat és szociális alapszolgáltatást végző intézmény szakemberei által összeállított problématérkép mentén haladunk.
Érintőlegesen már szóba került az intézmény egy rövid bemutatás erejéig a helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása fejezet keretében.
Az intézmény célja, hogy a szolgáltatásunkat igénybe vevő gyermekek, felnőttek, családok részére magas szakmai színvonalú ellátást nyújtson.
A *Család- és Gyermekjóléti Szolgálat* alapszolgáltatást lát el. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekvédelmi törvény 40.-40/A.§-ában, és a családsegítés szociális törvény 64.§-ában meghatározott feladatait, a gyermekeket ellátó egészségügyi, valamint nevelési-oktatási intézményekkel összehangoltan szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

Probléma térkép gyermekek, fiatalok:

- Hiányzó szolgáltatások a kisebb településeken
- Szülők felvilágosítása nem megoldott
- Drog és alkohol problémák
- Kábítószer Egyzetető Fórum megszűnése
- Oktatási intézményeknél szakemberek hiánya (pszichológus, szociális munkás)
- Családok anyagi nehézségei
- Kapcsolati problémák
- Elhanyagolás, időhiány
- Érintettek köre nem ismert pontosan
- Nyári napközi szolgáltatás hiánya
- Oktatási intézmények egyre jobban bezárulnak, a célcsoportot nehéz elérni

Tavaly augusztusban került sor a Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatalban az első drog prevenciós megbeszélésre, amelynek témája a várost és a térséget érintő, droghasználat megelőzésével kapcsolatos kérdések és cselekvési javaslatok. A megbeszélésen részt vett az Önkormányzat, a KESZI, a CSGYK képviselője és munkatársai, továbbá a bűnmegelőzési hatóság főelőadója, a Lions Club képviselője és az egyik helyi szórakozóhely üzemeltetője.

A bűnmegelőzési hatóság főelőadója arról tudott beszámolni, hogy több tízes nagyságrendű azon ügyek száma, amelyek a látótérbe kerültek, de nagy része a fogyasztói oldalról. Az érintettek a jog lehetőségével élve kihasználják, hogy a vádemelés elkerülése végett – hogy vele szemben ne legyen semmiféle jogi szankció – az elterelést választják. Tulajdonképpen az egész rendszer átstrukturálódott, a klasszikus kábítószer terjesztés a múlté. Létrejött az online kereskedelem, a gyerekek okos telefon használatával a legkisebb nehézség nélkül eljutnak a webes keresőn keresztül a célfelületre. A szerek nagy része, amihez hozzájuthatnak új designer származék, nem a klasszikus kábítószerek közé sorolható szer. Ez egy trend lett. Nagyon fiatalon kipróbálják. Sajnos a klasszikus kábítószer terjesztés a múlté, az online oldalakon a gyerek beírja a webes keresőbe, hogy herbál rendelés, és lejönnek az oldalak.

A Drogpont irodavezetője elmondta, hogy a 2017-es év első féléves statisztikából az látszik, hogy két útvonalon kerülnek az irodába a kábítószer használók. Az egyik az elterelés, amikor egy rendőrségi ügyre indul, és ők választják az elterelést bizonyos szabályoknak megfelelően. A másik út pedig az, amikor valaki önként bejön, és azt mondja, hogy így már végképp nem mehet. A két csoport közel azonos létszámú. Az viszont nagy problémát okoz, hogy ezek az új pszichoaktív szerek – amelyekkel a rendőrség, az egészségügy, a vizelet tesztcsík, a szórakozóhelyek és a drogpont munkatársai is hadilábon állnak – pszichés problémákat okoznak.
A *CSGYK* Intézményvezetője Ifjúsági Kerekasztal létrehozását javasolta a középiskolás fiatalok részvételével. A fiataloknak lehetőségük lenne itt elmondani, mire van szükségük, milyen problémájuk van, miben segíthet az Önkormányzat, illetve a szakemberek.

2017. októberben az Ifjúsági Kerekasztal megtartotta első ülését 23 mosonmagyaróvári középiskolás részvételével. Az intézmények által delegált diákok aktívan vettek részt a kezdeményezésben. A kerekasztalon elhangzottakat tekintve a megbeszélés messze túlmutatott azon a drogproblémán, amelyből kiindulva kezdtek dolgozni a szervezők és a szakemberek. Bátran érveltek kreatív ötleteik mellett, amelyek az alábbi kérdések kapcsán merültek fel bennük (röviden):
„Mennyire vagytok tájékozottak a város és környékének híreiről? Ha lenne egy fiataloknak szóló Facebook oldal az aktuális hírekkel, mit gondoltok, mennyire lenne ez hasznos számotokra? Milyen hírek érdekelnének Titeket?

„*Egy külön Facebook oldal a fiataloknak, ahol megtekinthetik a legújabb programokat. Jó lenne városi szintű diák önkormányzati gyűlés, gyűlések. Jó lenne városi ifjúsági magazin***.„**

Milyen szórakozási lehetőséget tartanátok jónak a városban?
Van jó szórakozóhely most a városban? Ha van, min változtatnátok?
Ha nincs, milyen legyen? Szükséges lenne esetleg más szórakozóhely kialakítása? Milyen legyen?

Érdeklődési körök szerinti szakkör jellegű foglalkozás. Szabályok meghúzása a szórakozóhelyeken (szabályrendszer felállítása). Városi szintű „szakkolégiumszerű” összeszerveződés egyetemi példára. Önképző körök: eszközöket és helyet biztosítani a diákok számára. Közösségfejlesztés: nem a hagyományos értelemben vett szórakozóhelyek

formájában. Pld. Romkocsma, ahol működhetnének ezek az önképző körök, szakkollégiumok, kertmozi, művész mozi.

Milyen közlekedési eszközzel tudtok eljutni a szórakozóhelyekre? Hogyan oldjátok meg a hazajutást-főleg vidékre?
Taxi, busz, szülők, gyalog, bicikli, vonat. Rossz az, hogy nincs éjszakai járat. Jó lenne még busz vagy gyakrabban vonat. A taxi ára horror. Kétszeres árat kérnek, vagy hiába hívunk, nem jönnek.

Mennyire érzitek biztonságosnak a várost? Mire lenne szükségetek, hogy biztonságban érezhessétek magatokat?
Szórakozóhelyeken be kéne vezetni a minimum-maximum korhatárt. Nagyobb biztonság kellene a szórakozóhelyeken: táskák, egyéb értékek megőrzése. Biztonságosabb eljutás a szórakozóhelyekre és hazajutás jó lenne (bulibusz…).Koncerteket előbb kellene kezdeni.

Mennyire érzitek súlyos problémának a drogozást a városban? Milyen megoldást látnátok a jelenségre?
Elég elterjedt, hamar be lehet szerezni, ezért nagyon súlyos a dolog. Népszerűsíteni kéne a drogprevenciót, hogy minél több ember tudja, hogy van segítség a problémára. Hatóságnak is többet kéne foglalkoznia ezzel és kideríteni, ki lehet a drogkereskedő. Legyenek razziák az iskolákban is.

Milyen szabadidő eltöltési lehetőségekről tudtok a városban, vidéken?
Szerintetek mi hiányzik? Milyen lehetőségeket szeretnétek még?
Milyen egyesületekről van tudomásotok, amik a szabadidőtök aktív eltöltésében segít?
Közösségfejlesztés: nem a hagyományos értelemben vett szórakozóhelyek formájában. Pld. Romkocsma, ahol működhetnének ezek az önképző körök, szakkollégiumok, kertmozi, művész mozi.
*Legyenek akcióprogramok: legyen valami fontos cél, ahol dolgozhatunk és annak a zárása lehetne ünneplés, buli, koncert. Pld. játszótér felújítás, festés, virágültetés… egyéb fontos dolgok, ahol közösen dolgozhatunk***.”**

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata, a Polgármesteri Hivatal érintett köztisztviselői a szakemberekkel az elhangzott ötleteken a fiatalokat bevonva tovább dolgozik, a Kerekasztal folytatja tevékenységét.

A gyermekek veszélyeztetésének, bántalmazásának megakadályozása érdekében a jogszabályi változásoknak köszönhetően 2016. évben a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg.
A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése révén méltányos és igazságos feladatmegosztás alakult ki a települések és a járás(ok) között, ezzel a gyermekjóléti szolgáltatások teljes köre hozzáférhető a lakosság számára.

A járásszékhelyen kötelező feladatellátásában működő *Család- és Gyermekjóléti Központ* kiemelt feladata az észlelő és jelzőrendszer koordinálása, a gyermekvédelmi rendszerben szereplők munkájának összehangolása. A központi feladatellátásában az esetmenedzserek segítik a Járási Gyámügyi Osztály munkáját a megalapozott pontos, naprakész adminisztráció előkészítésével a gyermekek védelme érdekében.

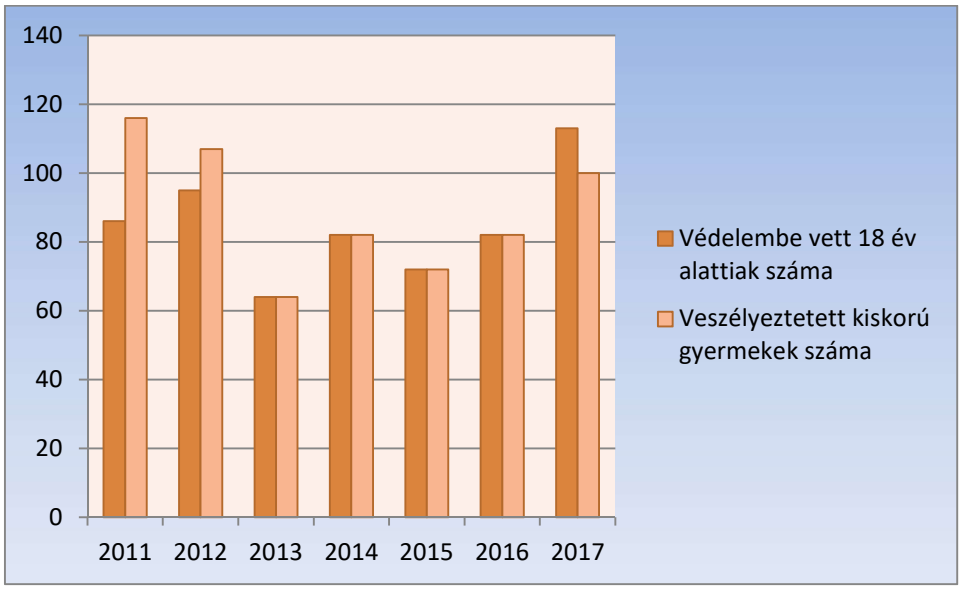

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Veszélyeztetettség:
olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Védelembe vétel:
a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembevétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata.
Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetében mégis biztosítható, a járási gyermekvédelmi hatóság a gyermeket védelembe veszi.

A *CsGyK* figyelemmel kíséri a lakosság szociális, mentális helyzetét. Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő- és jelzőrendszert működtet. Információt nyújt a szociális ellátási formákról és azok igénybevételének módjáról, valamint segítséget nyújt a szociális ügyek vitelében. Szociális, életvezetési és mentálhigiénés, pályaválasztási, munkavállalási tanácsadást nyújt. Családsegítő tevékenységet végez a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése érdekében. Helyi rendelet alapján környezettanulmányt készít. Családon belüli kapcsolaterősítő mediációs szolgáltatást szervez. A családsegítő a jelzőrendszeri feladatának ellátása során figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, a gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét. A jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban történő teljesítésére, továbbá veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén megfelelő tájékoztatás adására. A családsegítő tájékoztatást ad a területén élő személyeknek, szerveknek a megtehető jelzés lehetőségéről; fogadja a beérkezett jelzéseket, amely alapján felkeresi az érintett személyt, illetve családot és a szolgáltatásairól tájékoztatást ad vagy megteszi a jelzés szerint szükséges intézkedéseket.

Az intézkedésekről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt amennyiben annak személye ismert, és tájékoztatásával nem sérti meg a gyermek bántalmazása és elhanyagolása esetén a megtett jelzésre vonatkozó zárt adatkezelés kötelezettségét. A Szolgálat forgalmi adatai szerint 2016-ban gyermeknevelés probléma típusból 111 esetben fordultak a Szolgálathoz a 2015. évi 20 esethez képest.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata a Család- és Gyermekjóléti Központtal közösen 5-7 hetes nyári tábort szervez minden évben, amelyet pályázat formájában tesz közzé. A szervezők a pályázat célját minél színesebb és változatosabb tábori programok megvalósításának garanciáját a kreatív, sok tapasztalattal rendelkező, elhivatott helyi pedagógusok személyében látják – ezért kívánják széles körben lehetővé tenni a táboroztatásba való bekapcsolódást. Ezen kívül lehetőséget szeretnének biztosítani a nyári szünetben is azok számára, akik akár gyermek- és szakmaszeretetből, akár a kiegészítő kereset érdekében nyári szabadságuk idején is szívesen dolgoznak saját szakmájukban.

A napközis táboroztatás célja, hogy felügyeletet és tartalmas, gazdag élményeket nyújtó programokat biztosítson a nyári szünetben azoknak az általános iskolai tanulóknak, akiknek a szülei nem tudják megoldani a gyermekeik napközbeni felügyeletét.

A táborozó gyermekek toborzását az Önkormányzati Osztály és a Család- és Gyermekjóléti Központ végzi az iskolák bevonásával. A megvalósulást, a szakmai és pénzügyi felügyeletet a tábor ideje alatt a Család- és Gyermekjóléti Központ végzi. A tábor napi egyszeri étkezést (ebéd) biztosít, melynek szervezési feladatait (megrendelés, szállítás) a Család- és Gyermekjóléti Központ végzi.

A korábbi hagyományok alapján a következő programokra került sor: fürdőző nap a termálban; sportnap; kirándulások helyben valamilyen szabadidős programmal összekötve; kerékpártúra, bográcsozás; foglalkozások belső térben (közös játék, kézműveskedés, stb.); „külsősök” felkérése, meglátogatása valamely élményt adó bemutatóra, programra; lehetőség esetén „nagykirándulás” (pl. Budapestre busszal, vonattal). A szociálisan rászoruló gyermekek ingyenesen vagy kedvezményesen étkeznek. Ennek költségeit az önkormányzat biztosítja. A táborozás költségeit a Család- és Gyermekjóléti Központhoz fizetik be a szülők. A programok megvalósítására a Család- és Gyermekjóléti Központ és Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata együttműködésében kerül sor.

Hetek száma	Résztvevő gyermeke száma (fő)
1.	33
2.	33
3.	27
4.	25
5.	25

Nyári táboroztatás 2017.év

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügy igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény III. fejezete tartalmazza. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermekétkeztetés,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

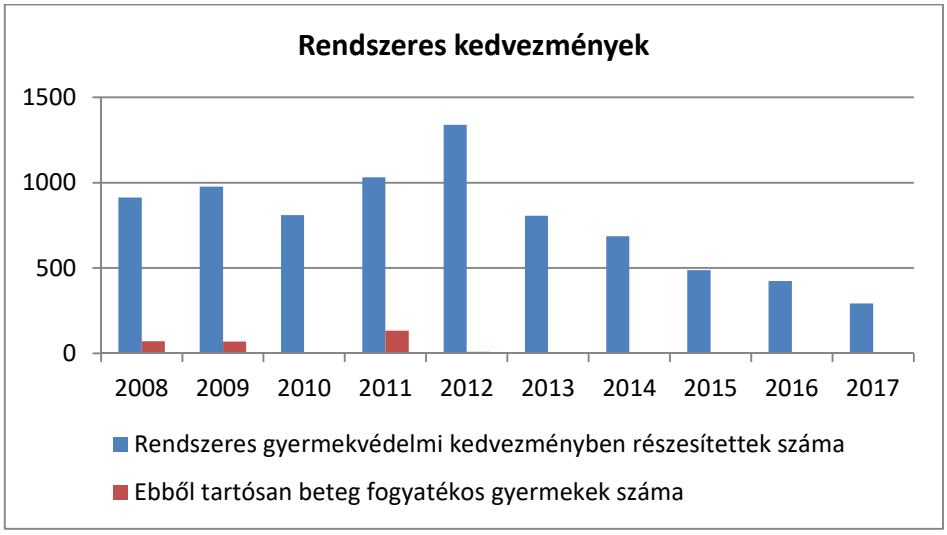

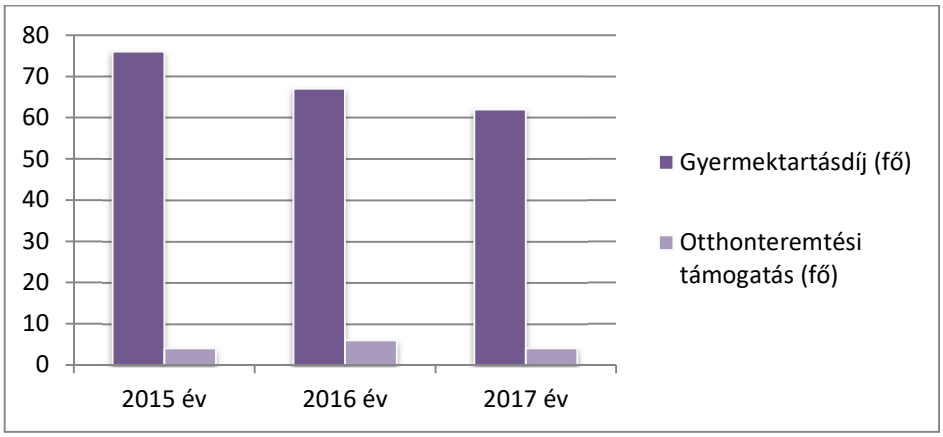

Megelőlegezett gyermektartásdíjban és otthonteremtési támogatásban részesítettek száma

2016. január 1-jétől a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozása alapján a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatként biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést.
A gyermekétkeztetés egyre jelentősebb helyet foglal el a gyermekek számára biztosított természetbeni ellátások között.

A központi költségvetési törvény évek óta folyamatosan biztosított előirányzatot a gyermekszegénységi program keretében a rászoruló gyermekek nyári étkeztetését biztosító települési önkormányzatok feladatellátásának támogatása céljából, majd 2016. január 1-jétől a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozása alapján a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatként biztosítják a szünidei gyermekétkeztetést. 2016. évben összesen négy gyermek vonatkozásában került megállapításra gyermekétkeztetésre való jogosultság. A rászoruló gyermekek hétvégi étkeztetése továbbra is a vonatkozó megbízási szerződések alapján történik. A Család- és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálata javaslata alapján összesen 35 gyermek részesül ebben az ellátási formában.
2017 év során összesen 39 gyermek vonatkozásában került megállapításra gyermekétkeztetésre való jogosultság. A rászoruló gyermekek hétvégi étkeztetése 2017 szeptemberétől a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény konyhájának közreműködésével valósul meg. Ebben az ellátásban kizárólag szociálisan rendkívül rászoruló gyermekek vehetnek részt, a *Család- és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálata* egyéni javaslata alapján. 2017-ben összesen 21 gyermek részesül ebben az ellátási formában.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot Mosonmagyaróvár Város Jegyzője állapítja meg. Az ellátásban részesülő gyermekek pénzbeli ellátását a központi költségvetés finanszírozza. 2016. évben 424 gyermek, 2017.évben 293 gyermek állapítottunk esetében került megállapításra rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekekre vonatkozóan településünkön nem releváns az oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének szükségessége.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata az önkormányzat 2018. évi költségvetéséről szóló 1/2018. (II. 8.) önkormányzati rendelete 8.§ (2) bekezdésében az alábbiakról döntött:

„ A Képviselő-testület a mosonmagyaróvári állandó lakcímmel rendelkező bölcsődei- és óvodai ellátottak részére az étkezést ingyenessé teszi. A bölcsődei- és óvodai étkeztetést biztosító intézmény részére az Önkormányzat, az ellátottak által ténylegesen igénybe vett adagok alapján, havi elszámolás szerint biztosítja a jelen bekezdés alkalmazása során kieső térítési díjbevételt, figyelembe véve az intézményi élelmezési térítési díjakról szóló hatályos önkormányzati rendeletet. Az elszámolás elkészítése a bölcsődei étkeztetést biztosító intézmény vezetőjének, óvodai étkeztetés esetén az étkeztetést ellátó költségvetési szerv vezetőjének a feladata, mely elszámolás a tárgyhót követő hónap 15. napjáig kell a Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatal jegyzőjének megküldeni. A hivatal jegyzője gondoskodik az intézményi finanszírozás biztosításáról a polgármester elrendelése alapján. „

4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A város figyelmet fordít arra, hogy a funkcióbővítő város rehabilitáció során a területről önkormányzati tulajdonú lakásból új önkormányzati bérlakás felajánlásával elköltöztetett alacsony státuszú háztartások ne koncentrálódjanak a város vagy város környék településein, ne hozzanak létre ott szegregátumokat.

Mosonmagyaróváron nincsenek telepek, illetve telepszerű képződmények.

4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Városunkban jelenleg 14 felnőtt háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi körzet működik. A fogorvosi alapellátásról 8 fogorvosi körzet gondoskodik. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról a város szolgáltatási szerződés keretében gondoskodik. Az iskola-egészségügyi ellátás valamennyi iskolában biztosított. Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Védőnői Szolgálata 17 védőnővel látja el az iskolai és területi védőnői feladatokat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

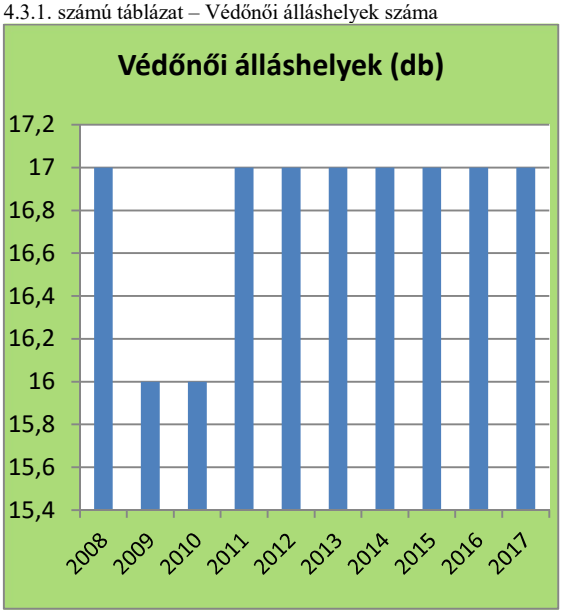

Egy védőnőre jutó gyermekek száma (fő

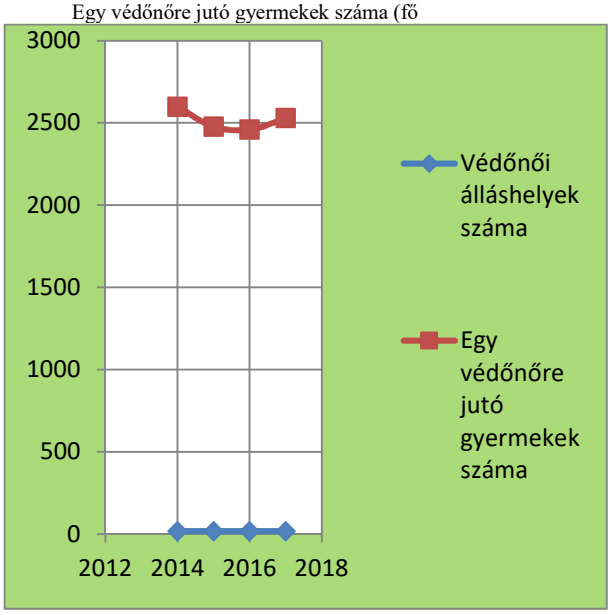

A *Család és Gyermekjóléti Központ* feladatát három szervezeti egységben látja el:

- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Gyermekek Átmenetei Otthona

A napközbeni gyermekfelügyeletet a *Gyermekek Átmeneti Otthona* biztosítja. A Gyermekek Átmeneti Otthonában nyújtott szolgáltatás az ideiglenes jelleggel nehéz helyzetbe került családok gyermekeinek átmeneti gondozását vállalja fel. Ellátási területe Mosonmagyaróvár és Mosonmagyaróvári Térségi Társulás 23 települése.

A 2016-os évben az átmeneti gondozás keretén belül ellátott gyermekek száma 37 fő, melyből 24 fő mosonmagyaróvári. Az elhelyezést kiváltó okokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

A szülők életvezetési problémái miatt	6 fő
A gyermek magatartásproblémái miatt	10 fő
Bántalmazás (testi, szexuális, érzelmi)	4 fő
Családi konfliktus	6 fő
Szülők lakhatási problémái- Hajléktalanná válás	2 fő
Szülők lakhatási problémái- Elégtelen lakhatási körülmények	1 fő
Egyéb	8 fő
Összesen:	37 fő

Az elhelyezést kiváltó okok minden esetben összetetten jelentkeznek, és sokszor annyira összefüggésben vannak egymással, hogy a szakember számára is komoly mérlegelést kíván pontos besorolása. Meg kell vizsgálni a család szerkezetét, struktúráját, a szülők és a gyermek személyiségjegyeit, magatartási attitűdjüket, kapcsolatrendszerüket, iskolázottságukat, a szülők munka-erőpiaci helyzetét, a gyermek iskolai teljesítményét, kortárskapcsolatait. Nemcsak a szülők életvezetési nehézségeiről beszélhetünk, vagy a gyermek magatartásproblémájáról. Ennek függvényében kell kidolgoznunk egy komplex gondozási tervet, kitűzni a célokat, és motiválni e célok megvalósításához szükséges feladatok elvégzését. 2016 évben, nagyon nagy segítséget jelentett, hogy a Család – és Gyermekjóléti Központban lehetőség nyílt a családterápia, családkonzultációs és mediációs szolgáltatások igénybevételére.

Családi Napközi: Mosonmagyaróvár és a térség 10 településéből 7. 948 fő gyermek esetében igényelhető az ellátás.

A Családi Napközi a Gyermekek Átmeneti Otthonán belül speciális, kiegészítő szolgáltatásként, önálló szakmai egységben működik, maximum 5 fő ellátására van lehetőség. Az igénybevétel főként a tanítási szünetekben és iskoláskorúakra jellemző. Az elmúlt évben a családi napköziben ellátott gyermekek száma 16 fő volt 370 napra.

A Családi Napközi szolgáltatást a törvényi előírásoknak megfelelően átszervezték, és a szükségletekhez igazították 2017. január 1-től a családi napközi név helyett Napközbeni Gyermekfelügyelet a szolgáltatás neve. Az új, átalakított szolgáltatásra a működési engedélyt megkapta az intézmény. Magántanulói státuszú gyermekek napközbeni tanulássegítésére, fejlesztésére tesszük a hangsúlyt. Ez egyrészt kialakult szükséglet, másrészt nagyobb kihasználtságot eredményez.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A.§-a határozza meg a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet fogalmát:

Hátrányos helyzetű (HH)
az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről, vagy a családba fogadó gyámról önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik
- a szülő vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16hónapon belül 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli szükséglakásban él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH)
az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és a nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentiekben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll

- a nevelésbe vett gyermek
- z utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A HH és HHH fennállását a gyámhatóság állapítja meg kérelemre. Az elmúlt öt évben az alábbiak szerint alakult az óvodáskorú, alapfokú iskolás és középfokú oktatásban részvevő HH és HHH gyermekek, tanulók száma:

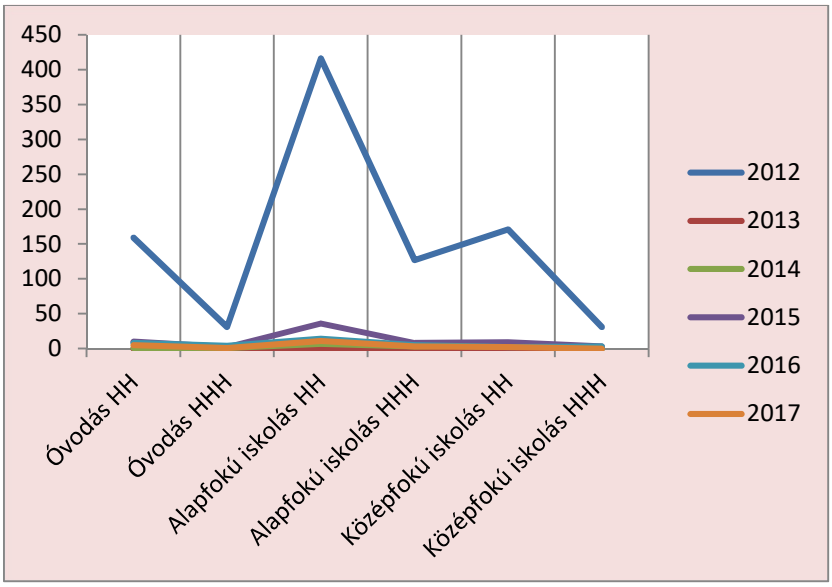

HH és HHH adatok

4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
    - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
    - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
    - kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (SNI)

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák tekintetében a korábbi évek gyakorlata megszakadt és kapacitás hiánya miatt az óvodai nevelésben sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását az EGYMI Utazó Gyógypedagógiai Tagintézménye ellátni nem tudja. Az önkormányzat saját költségvetéséből finanszírozza a gyógypedagógiai szakemberek megbízását.

Óvodai létszámok alakulása az önkormányzati óvodákban

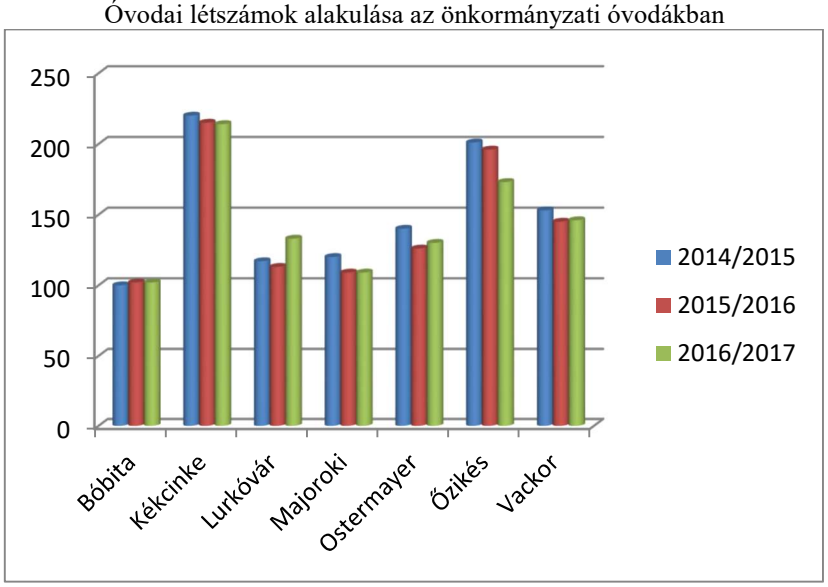

SNI és BTM %	Bóbita	Kékcinke	Lurkóvár	Majoroki	Ostermayer	Vackor	Őzikés	Összesen
Enyhén értelmi fogyatékos				0,90%	2,20%		1,11%	
Autizmus spektrumzavar			0,64%			0,67%	0,55%	
Mozgásszervi fogyatékos						0,67%		
Súlyos figyelemzavar	2,06%					2,68%		
Beszédfogyatékos			2,56%	0,90%				
BTM	2,06%	0,90%		3,60%	11,10%		1,67%	
Fejlesztésre előírt óraszám	9 óra	7 óra	21 óra	13 óra	45 óra	17 óra	11óra	123óra

4.4.1. táblázat: Óvodai nevelés adatai Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Forrás: OH KIR Statisztika

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	7	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	1100	
Óvodai csoportok száma	44	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	1/2 6 - 17-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	nincs	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**

Óvodapedagógusok száma	86	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	86	0
Gyógypedagógusok létszáma	5	0
Dajka/gondozónő	47	0
Kisegítő személyzet	68	0

Mosonmagyaróvár közigazgatási területén az alábbi köznevelési intézmények működnek:

1. Mosonmagyaróvári Éltes Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

2. Mosonmagyaróvári Fekete István Általános Iskola

3. Mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnázium

4. Gulyás Lajos Kollégium

5. Ujhelyi Imre Általános Iskola

6. Mosonyi Mihály Zenei Alapfokú Művészeti Iskola

7. Győr-Moson-Sopron Megyei Szakszolgálat Mosonmagyaróvári Tagintézménye

8.Győri Szolgáltatási SZC Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

9. Győri Szolgáltatási SZC Mosonmagyaróvári Bolyai János Általános Iskolája, Informatikai és Közgazdasági Szakgimnáziuma

10.Győri Műszaki SZC Hunyadi Mátyás Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

11.Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola

12. Piarista Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda

Az köznevelési intézmények közül az 1-7.pontokban felsoroltak a Győri Tankerületi Központ a 8-9.pontokban felsoroltak a Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum illetve a 10. pontban megjelölt intézmény a Győri Műszaki Szakképzési Centrum irányítása alatt működnek. A Mosonmagyaróvári Móra Ferenc Általános Iskola fenntartója a Német Nemzetiségi Önkormányzat, az egyházi által fenntartott intézményeket érintően pedig a Piarista Rendhez tartozó Piarista Gimnázium, Általános Iskola és Óvodát kell megemlíteni.
A Tankerületi Központ két intézményében folyik iskolarendszerű felnőttképzés, az egyik a Mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnáziumban pedig az érettségi megszerzésére van lehetőség.
A tehetségek tiszteletének, a tehetségek felfedezésének és a tehetségsegítésnek a Tankerületi Központban nagy hagyományai vannak. A kisgyermekkorban a tehetségek felfedezése hazánkban erősen függ a családi háttértől. Az azonosított tehetséges gyerekek többsége jellemzően magasabb szociokulturális hátterű családokból származik. A hátrányos helyzetű gyermekek tehetsége sok esetben rejtve marad. Ezt kiküszöbölve a hátrányos helyzetű tehetséges gyermekek részére a speciális programokon kívül megfelelő oktatási-fejlesztési háttérre is szükség van. Az állami programok közül ennek támogatására vállalkoznak az Arany János Tehetséggondozó Programok, valamint az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a tudományhoz alprogram, amelyben a köznevelési intézmények érintettek. Országos – nem tantárgyakhoz kötődő –, vagy komplex versenyeken vesznek részt a tanulók.

A tehetségek gondozására a különböző területekre specializálódott, úgynevezett tagozatos általános iskolai és középiskolai osztályokban (nyelvi, sport, művészeti, természettudományos, zenei) kiemelt figyelmet fordítanak. Országosan 1 546, a Győri Tankerületi Központ illetékességi területén pedig 36 tehetségpont működik. Ebből 15 tehetségpont a Tankerületi Központ által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, hat tehetségpont óvodákban; öt tehetségpont szakképző centrumok által fenntartott nevelési-oktatási intézményekben, illetve tíz tehetségpont alapítvány, egyesület, közhasznú egyesület fenntartásában működik.

SNI ellátás helyzetének értékelése, utazó gyógypedagógusi hálózat, fejlesztő felkészítés, EGYMI

A Győri Tankerületi Központ által fenntartott intézményekben a kiemelt figyelmet igénylő tanulók ellátása mind a sajátos nevelési igényű tanulók, mind a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók, mind pedig a kiemelten tehetséges tanulók tekintetében kiemelt fontossággal bír. 74 feladat-ellátási helyen intézményi állomány keretében alkalmaznak gyógypedagógust és fejlesztő pedagógust a feladatellátás biztosítására. Az intézményekben 42 fő, a nevelést-oktatást segítő munkakörben foglalkoztatott közalkalmazott is segíti a többségi iskolákban az integrációt. Ugyanakkor a sérülés specifikus gyógypedagógiai szakterületek ellátása miatt az utazó gyógypedagógiai hálózat fenntartása, működtetése és fejlesztése is indokolt az ellátásra jogosult tanulók érdekében. Egyes sérülés specifikus területeken (látás-, hallás-, mozgás-, és beszédsérülés; autizmus specifikus ellátás) a Tankerületi Központ fenntartásában lévő két egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény által működtetett utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat által biztosított a feladatellátás.

Az utazó gyógypedagógusi hálózatok valamennyi sérüléstípus ellátásához megfelelő végzettséggel rendelkező gyógypedagógust alkalmaznak. A foglalkoztatottak módszertani felkészültsége magas szintű, elkötelezettek az integráció kérdésében. Megoldandó feladatot az alkalmazott logopédusok számának növelése jelent, mert a jelenlegi, viszonylag alacsony létszámuk miatt az utazó hálózat általi logopédiai feladatellátás nagy odafigyelést és komoly szervezőmunkát igényel az intézményektől és a fenntartótól egyaránt a teljes területi lefedettség érdekében. Az utazó gyógypedagógusi hálózat szakmai munkaközösségként is megkezdte munkáját az egységes szakmai eljárás érdekében. A munkaközösség tagjai az utazó gyógypedagógusi hálózat munkatársai, valamint a működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok, akik rendszeres jelleggel munkaértekezleteken vesznek részt, így biztosítottá válik a szakmai egységesség is.

A súlyos és halmozott fogyatékossággal élő gyermekek fejlesztő nevelése-oktatása az egységes gyógypedagógiai módszertani intézményekben, valamint a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégiumban valósul meg.

Integráció és a szegregáció helyzetének értékelése - veszélyeztetett területek

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált keretek közt történő oktatásában, nevelésében kiemelt szerepet játszanak az utazó gyógypedagógusi hálózatok, melyek az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények keretei között működnek. A 2016/2017-es tanév adatai szerint a Tankerületi Központ által fenntartott intézményekben tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók (tényleges létszám mintegy 25 000 fő) 9%-a sajátos nevelési igényű tanuló, akiknek nevelése, oktatása integrált keretek között történik. Az összes tanulói létszám mintegy 2%-a tanul gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, kollégiumi csoportban.

SNI és BTM alakulása Győri Tankerületi Központ által fenntartott valamennyi intézményben

	SNI	SNI EGYMI	BTM	Utazó EGYMI SNI ellátottak
2014/2015	**2205**	**509**	**1203**	**621**
2015/2016	**2378**	**484**	**1295**	**617**
2016/2017	**2682**	**471**	**1355**	**664**

Forrás: Fejlesztési Terv 2017-2022 Győri Tankerületi Központ

SNI gyermekek száma a Győri Tankerületi Központ mosonmagyaróvári iskoláiban

SNI	Fekete-iskola	Móra-iskola	Piarista	Kossuth Gimnázium
Nagyot halló		**1**	**-**	**-**
Autizmus spektr.	**4**	**5**	**-**	**-**
Mozgásszervi f.	**3**	**-**	**3**	**-**
Súlyos figyelemz.	**2**	**-**	**-**	**-**
Beszédfogyatékos	**2**	**4**		
Súlyos tanulási zavar	**17**	**15**	**22**	**5**
Gyengén látó				**1**

A számok tükrében megállapítható, – természetesen a szakértői vélemények figyelembe vételével – hogy növekvő tendenciát mutat az integrált körülmények között oktatható sajátos nevelési igényű tanulók száma. Azonban a tapasztalatok és az iskolaváltások azt támasztják alá, hogy az integráció nem minden sajátos nevelési igényű tanuló esetében eredményezi a legoptimálisabb fejlődését. A Tankerületi Központban működő EGYMI-k utazó hálózatai által az integrált nevelésben részesülő tanulók fejlesztése és a többségi pedagógusok módszertani támogatása biztosított. Egyes sérüléstípusonként eltérő időkeretben szükséges a tanulók szakszerű ellátásának biztosítása. Az elmúlt évek során kimutathatóan nőtt az autizmus specifikus ellátásra jogosult tanulók száma. Az intézményekben foglalkoztatott pedagógusok munkáját szakmailag támogatja a Győri Tankerületi Központ pedagógiai és/vagy gyógypedagógiai asszisztensi munkaerő alkalmazásával, valamint az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók integrációját, inklúzióját segítő tanfolyami továbbképzések elérhetőségével.

A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) adatai szerint a Győri Tankerületi Központ illetékességi területén élő lakosság befejezett iskolai végzettsége országos összehasonlításban jelentősen magasabb, mint más térségekben. A felsőoktatási intézmények jelenléte, a gazdasági környezet, valamint a munkaerőpiac elvárásai és lehetőségei tovább erősítik ezt a tendenciát. A települések nagysága, és a népesség korcsoport szerinti megoszlása befolyásoló tényező az iskolai végzettségek vonatkozásában.
A felsőfokú végzettséggel rendelkezők legnagyobb arányban a megyeszékhelyen Győrben és Mosonmagyaróváron élnek. A felsőfokú végzettséget szerzők között a 25-29 éves korosztály aránya ezt követi a 30-34 éves korcsoport. Kedvezőek a mutatók a 8 osztályos általános iskolát befejezők és az érettségizettek körében is.

A térségben a népesség közel 96%-a rendelkezik legalább 8 évfolyamos iskolai bizonyítvánnyal. Ez az arány 2001. és 2011. között mintegy 6%-kal nőtt. Az érettségivel rendelkezők arányának növekedése ugyanezen időszakban közel 10%. A főiskolai, egyetemi oklevelet szerzők arányának növekedése 6%.[6]

A fenntartói tevékenység érvről-évre visszatérő kiemelt feladata az első osztályos beiskolázás folyamatának koordinálása, melyet a Győri Tankerületi Központ több éves fenntartói tapasztalatainak birtokában kiválóan valósít meg az intézményvezetők támogató együttműködésével, minden esetben a jelentkezések számának, az intézményi kapacitás és elsősorban a tanulói érdekek figyelembevétele mellett.

A Tankerületi Központ a középfokú beiskolázás során koordinátori szerepet is betölt az illetékességi területén működő egyéb állami fenntartású középfokú intézményekkel és azok fenntartóival az eredményes beiskolázás érdekében.

A Győri Tankerületi Központ kiemelt figyelmet fordít az intézményekben a szakos ellátottság biztosítására, átgondolt és tervezett munkaerő-gazdálkodás folytatásával, az intézményi óraszámok, pedagógusok, tanulói létszámok elemzésével. A Győri Tankerületi Központ, mint korábban megyeközponti tankerületként funkcionáló egység a több év alatt kialakított eljárásrendjeit, jó gyakorlatait terjeszti ki illetékességi területének egészére, ezzel is elősegítve a területi elhelyezkedéstől független és egységes fenntartói szemlélet megvalósítását a végső kedvezményezettek, azaz a tanulók egyenlő esélyű hozzáférésének érdekében.

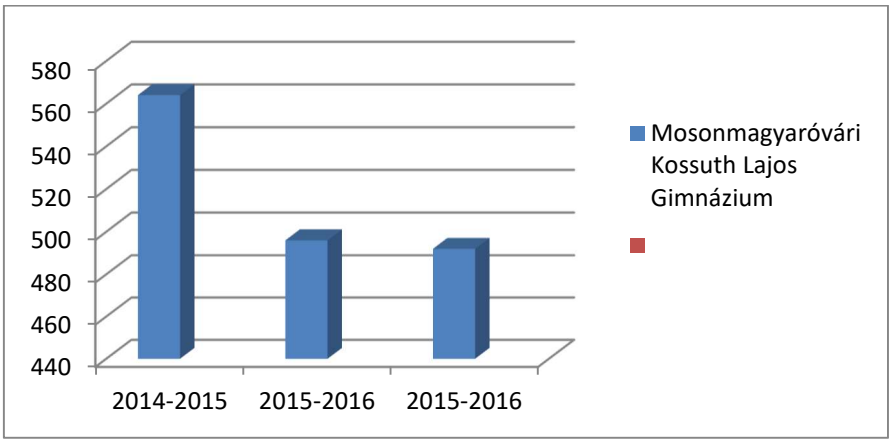

Gimnáziumi létszámok változása 2014-2017 Forrás: Győri Tankerületi Központ Fejlesztési Terv

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló az, akinek átlageredménye közepes teljesítmény alatti, vagy az előző évihez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat. Ez esetben pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé a tanuló érdekében. Az Oktatási Hivatal a Köznevelési Intézményi Rendszer (továbbiakban: KIR) részeként korai jelző- és pedagógiai támogató rendszert működtet 2017 februárjától. Az intézmények félévente adatszolgáltatás keretében nyújtanak információt a vonatkozó mutatókról. Az adatok ismeretében szükség szerint az illetékességi területen működő POK pedagógiai-szakmai támogatást nyújt az érintett tanulók, pedagógusok, intézmények és fenntartóik számára. Javaslatot tesznek a pedagógiai eredményességet javító intézkedésekre, és segítik azok megvalósulását.

[6] Forrás : Fejlesztési Terv 2017-2022 Győri Tankerületi Központ

A releváns adatok vizsgálata alapján megállapítható, hogy eddig 64 intézkedés történt, és az intézmények a POK-kal együttműködve megkezdték a felkészülést az észlelt problémák megoldására. Szerveztek érzékenyítő előadást, értelmező, elemzést segítő műhelymunkát, pedagógusoknak 30 órás felkészítő továbbképzést.

A felső tagozatos tanulók adatait vizsgálva megállapítható, hogy nagy gonddal kell foglalkozni a figyelmeztető, veszélyeztető tényezőkkel, különösen, ha azok egy-egy konkrét esetben halmozódva jelennek meg egyes tanulóknál.

Lemorzsolódásban veszélyeztetett felső tagozatos tanulók 2016/2017

Veszélyeztető tényezők	Lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók száma	Lemorzsolódásban veszélyeztetett aránya az összlétszámhoz viszonyítva: 10918fő
SNI tanuló	1084	9%
BTM tanuló	595	5%
Magántanuló	56	0,5%
HH és HHH tanuló együtt	263	2%
RGYK tanuló	835	7%
Igazolatlanul mulasztó	532	5%
50 óránál többet igazolatlanul mulasztó	40	0,3%
250 óránál többet igazolatlanul mulasztó	88	0,8%

Forrás: Győri Tankerületi Központ Fejlesztési Terv

A Győri Tankerületi Központban 2 068 fő nyolcadikos tanuló adta be jelentkezését a továbbtanuláshoz a 2016/2017-es tanévben. A tanulók 100%-a felvételt nyert az általa választott valamely köznevelési intézménybe. A Győri Tankerületi Központ kiemelten fontosnak tartja a középfokú beiskolázásban a pályaorientációs munka hatékonyságát. Ezért alapító tagja volt a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjával, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával és a Soproni Kereskedelmi és Iparkamarával együtt a 2013-ban megkötött Megyei Pályaválasztási Konzorciumnak.

Az együttműködés célja a megalakulástól kezdve is az érintett felek pályaorientációs tevékenységének összehangolása, és az együttműködés feltételeinek támogatása. Az eltelt időszakban számos vállalkozás és egyéb szervezet csatlakozott a pályairányítási munkához (például Nemak Győr Alumíniumöntöde Kft., Borsodi Műhely Kft., Mobilis Interaktív Kiállítási Központ, Futura Interaktív Természettudományi Élményközpont, szakképzési centrumok).

Szakképzési Centrumok tanulói adatok
Forrás: Győri Tankerületi Központ Fejlesztési Terv

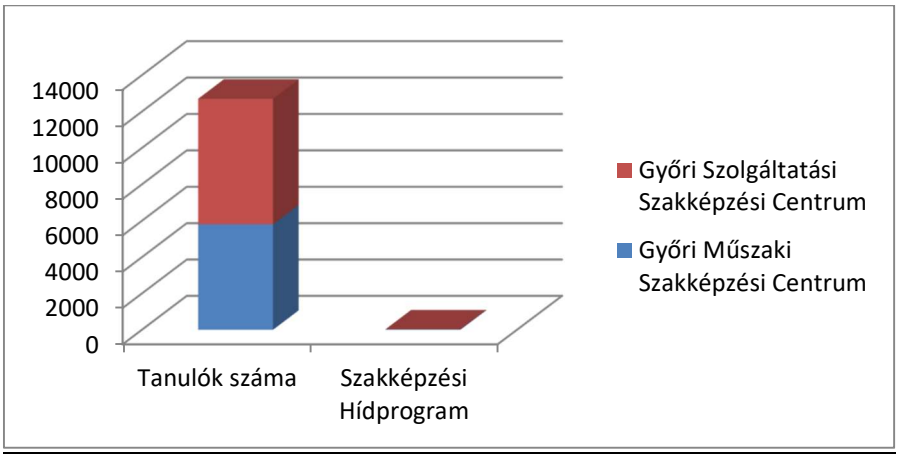

Mosonmagyaróvár vonatkozásában a Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum fenntartásában működik a Bolyai-iskola és a Haller- iskola. Mosonmagyaróvár vonatkozásában a Győri Műszaki Szakképzési Centrum fenntartásában működik a Hunyadi-iskola.

A Győri Szolgáltatási SZC Mosonmagyaróvári Bolyai János Általános Iskolája, Informatikai és Közgazdasági Szakgimnáziuma 2017.évi OSAP statisztikája alapján az intézményben tanuló diákok száma 865 fő, ebből alsó tagozatos 280 fő, felső tagozatos 273 fő, szakközépiskolai, szakgimnáziumban tanuló 241 fő és a szakképző évfolyamon 71 diák tanul.

Győri Szolgáltatási SZC Mosonmagyaróvári Bolyai János Általános Iskolája,
Informatikai és Közgazdasági Szakgimnáziuma 2017.évi statisztika

Forrás: Intézményi beszámoló 2018.

A Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum Haller János Általános Iskolája, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája 2017.évi OSAP statisztikai adatai alapján az általános iskolai tanulók létszáma 417 fő, melyből 178 diák alsó tagozatos, 239 fő felső tagozatba jár. A szakközépiskolában tanulók szám 158 fő, szakgimnáziumban 99 diák tanul, és 119 fő vesz részt felnőttoktatásban.

Lemorzsolódás alakulása

Iskolatípus	2016.okt.1.	2017. okt.1.
Szakgimnázium	112	99
Szakközépiskola	155	158
Felnőttoktatás	44	119
Általános iskola	alsó tagozat	178
	felső tagozat	239
Összesen	762	793

Forrás: Intézményi beszámoló 2018.

A Győri Műszaki Szakképzési Centrum Hunyadi Mátyás Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája a 2017.évi tevékenységéről készített beszámolójában úgy fogalmaz, hogy a statisztikai adatokból az állapítható meg, hogy a demográfiai hullámvölggyel és a szakképzés presztizs vesztésével magyarázott romló országos trenddel szemben az iskola beiskolázási és létszám adatai jelentősnek mondható javulást mutatnak. Az elmúlt évhez épest az iskolai tanulólétszáma 42 fővel nőtt. Különösen figyelemre méltó eredmény ez, mert a műszaki centrum hét győri iskolája együttesen tudta ezt az eredményt produkálni.

Győri Műszaki Szakképzési Centrum Hunyadi Mátyás
Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája 2017.évi statisztika

Tagintézmény neve	tanulólét szám	Ágazati képzésben résztvevő tanulók száma	Szakgimnázium 13-15. évf nappali	Szakközép iskolai tanuló létszám nappali	Szakiskolában és Híd programban tanulók nappali	Felnőttoktatás tanulószám
2016.10.01.						
Hunyadi-iskola	689	220	83	318	26	42
Győri Műszaki SZC összesen	5857	2636	992	1331	221	664
2017.10.01.						
Hunyadi-iskola	731	258	82	332	16	53
Győri Műszaki SZC összesen	5946	2819	864	1283	212	768

Forrás: Intézményi beszámoló 2018.

Győri Műszaki Szakképzési Centrum Hunyadi Mátyás
Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája tanulóinak megoszlása a tanult szakképesítési ágazata szerint

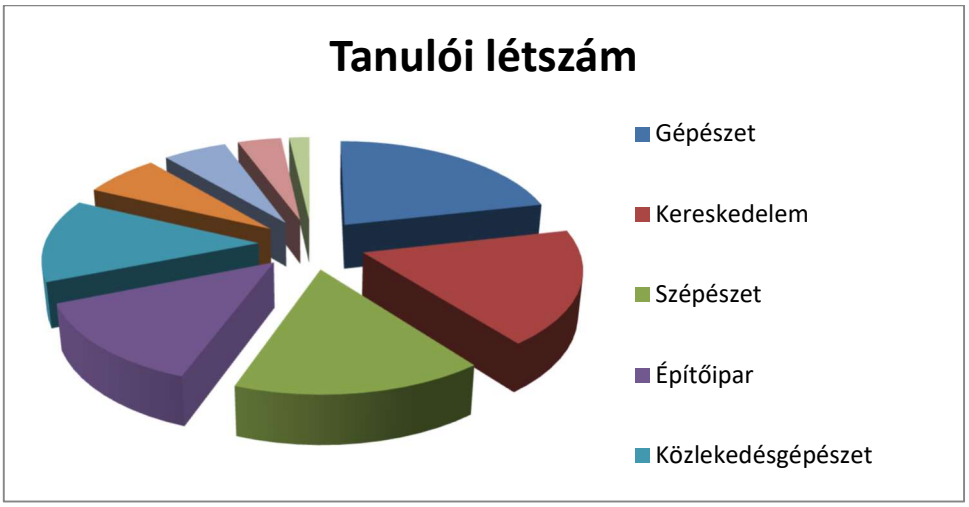

Forrás: Intézményi beszámoló 2018.

A Tankerületi Központban antiszegregációs feladatokért felelős kijelölt referens foglalkozik az alapvető jogok biztosításának hiánytalan meglétével, az egyenlő bánásmód megvalósulásának nyomon követésével a köznevelési intézményekkel szoros együttműködésben. Az inkluzív szemlélet térnyerése a nevelés minden területén, mely a hátrányok csökkentését és a felzárkóztató munka gyorsabb, hatékonyabb eredményeit vonja maga után. A köznevelés területén jelentkező diszkrimináció bármely megnyilvánulása elleni küzdelem támogatása, ösztönzése valósul meg minden együttműködő partner részéről.

Stratégiai irányelvként fogalmazódott meg, hogy az antiszegregációs felmérések, egyeztetések kezdeményezése jelzés beérkezése nélkül is folyamatosan történjen, biztosított legyen a nyitottságra ösztönző, nevelést segítő, eredményes módszertani megoldások és standardok elterjesztése, elérhetősége. Az egyenlő bánásmód követelményének fokozottabb érvényesítése, az interkulturális kompetenciák fejlesztése, a köznevelés területén jelentkező diszkrimináció minden megnyilvánulása elleni küzdelem támogatása, ösztönzése.

Ennek érdekében szükséges a célzott felmérések, irányított egyeztető megbeszélések számának növelése minden érintett partner bevonásával; a partneri feladatkörök pontos meghatározása (pl. gyermekvédelem, rendőrség); a toleranciára való nevelés elterjedését célzó programok és gyakorlatok támogatása, elérhetőségének biztosítása.

A Tankerület Központ a helyi önkormányzatokkal történő együttműködés kereteit számos esetben a jogszabályi környezet vagy az átadás-átvételi megállapodások, vagyonkezelési szerződések jelölik ki, melynek tartalma minden érintett fél részéről maradéktalanul teljesül az elvárt formában. A kötelezettségeken túl rendszeressé válnak azon személyes egyeztetések, melyek lehetőséget adnak az aktuális kérdések megvitatására és a mindkét fél által elfogadható megoldások, továbbhaladási irányok meghatározására a végső kedvezményezett, azaz az adott településen működő köznevelési intézmény tanulói, pedagógusai érdekében. Kiemelt stratégiai irány az intézményi – helyi önkormányzati – fenntartói együttműködés további megerősítése, csatornáinak bővítése „az iskola közös ügyünk” mottó szellemében.

A fejlett technológia hatása

A Kaiser Alapítvány a 8-18 éves fiatalok médiahasználatára vonatkozó felmérése alapján azt állapította meg, hogy az okos telefon használata drámaian növekszik a gyermekek körében is, és egyre korábbi életkorban kezdődik. A kisiskolások naponta több mint 7,5 órát töltenek a szórakoztató technológiák használatával (TV, videó játék, internet, filmek és telefon-alkalmazások). A gyermekek kétharmada vallja, hogy szülei nem szabályozzák az eszközökhöz való hozzáférést illetve hetvenöt százalékuk arról számolt be, hogy a készülékek a saját szobájukban található.
Az iskolai környezet is nehezen tartja a lépést, nemcsak felszereltség, de emberi erőforrás vonatkozásában is a tekintetben, hogy az iskolai információ nem jelent elég kihívást a fiatalok számára a megnövekedett ingerkeresési igényük okán, mely mind több és több újdonság gyors elérésre, mindenhol jelenlévő információk keresésére késztetei őket.
Nemrég az iskolai szünetekben uralkodó volt a játék, a szaladgálás, a beszélgetés. Ma már majdnem minden kisgyermek kezében vagy hátizsákjában ott lapul a mobiltelefon. A mai gyerekek a konfliktusokat sem lökdösődéssel, verekedéssel oldják meg, hanem „kizárják a csoportból", „eltávolítják a listából" akire haragszanak.

Sajnos az okos telefon használatának szokássá válása jelentősen hozzájárul az eszközhöz kapcsolódó függő magatartás kialakulásához. A szokássá alakulás egyre fiatalabb életkorban megfigyelhető, és a gyermekek és fiatalok csoportjánál már addikciós viselkedésminták megjelentek. A túlzott használatnak olyan pszichológiai velejárói figyelhetők meg, mint a negatív érzelmi állapot, a szorongás, testi panaszok, agresszív magatartás vagy a társakkal való kapcsolattartási nehézségek.
Ma Magyarországon a pszichológia és az addiktológia területein számos kutató és kutatócsoport foglalkozik az okostelefon-használattal és ennek következményeivel. A szakemberek hangsúlyozzák a szabályozás, a biztonságos használat fontosságát.

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A célcsoport helyzetelemzése során beazonosított probléma:

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az okos telefon, számítógép, internet függőség kialakulása és annak hosszú távú veszélyei	Prevenció szakember és szociális munkás alkalmazása, ezzel összefüggő pályázati lehetőségek keresése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

d. az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

e. A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
f. a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
g. a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkozatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról

5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Európai Unióban a nők munkaerő-piaci hátrányainak felszámolása, a különféle egyéb egyenlőtlenségek csökkentése nem lehetséges a munkaerő-piaci hátrányok csökkentése nélkül. A Lisszaboni Stratégia foglalkoztatási iránymutatásainak célja, hogy az EU27 tagállamának átlagában biztosítja a 15-64 éves népesség 70%-os foglalkoztatási rátájának elérését, a nők esetében pedig a 60%-ot. A foglalkoztatottság, a foglalkoztatási ráta növelése és minden munkaképes állampolgár aktív jelenléte a munkaerőpiacon Magyarországnak az Európai Uniótól függetlenül is elemi érdeke.
Mosonmagyaróvár lakónépességének 51,67%-át alkotják nők, melyből az aktív életkorúak (18 év-64 év) aránya 62,8% százalék, ami több mint tízezer főt jelent.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség nemenként

Míg a férfiak esetében előnyt jelent, ha családos és van gyereke, ez a nők szempontjából inkább hátrány a felmérések alapján. Eközben a gyermektelen nők foglalkoztatottsága magasabb, mint a gyermeket nevelőké, míg a gyermektelen férfiak foglalkoztatottsága alacsonyabb a gyermekesekénél.

A munkahelyi kötelezettségek és a magánélet összeegyeztetését sokan még ma is női feladatnak tekintik, holott a férfiak szerepe a családi kötelezettségekkel összefüggésben nagyon lényeges. Ma Magyarországon a nők továbbra is jelentősen több időt fordítanak a háztartás vezetésére és gyereknevelésre, mint a férfiak.
A nők munkaerő-piaci részvételének növekedése, és az alacsony gyerekszám, idősödő népesség miatti demográfiai nyomás előtérbe helyezte ezt a problémát, de továbbra is elsősorban a nőktől várják a megoldást, miközben a munka, magán- és családi élet összehangolása mindkét nem feladata.

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

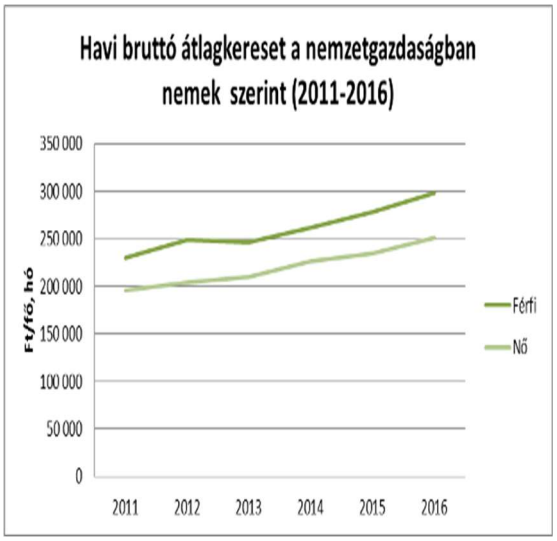

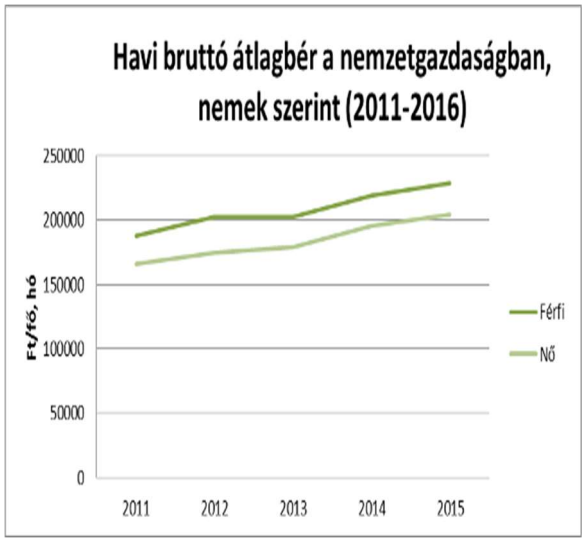

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

A nők a politikai és a gazdasági döntéshozatalban is súlyosan alulreprezentáltak. A gazdasági életben vezető pozíciók igen kis hányadát töltik be nők: ez az ún. üvegplafon jelenség. A gazdasági életben is erőteljes férfi túlsúllyal találkozunk a vezető pozíciókban. Míg az alsószintű és középvezetői pozíciókban a nők részaránya gyakran eléri a 30-40%-ot is, a felső vezetésből gyakran szinte teljesen kiszorulnak.
A nők előrejutását akadályozza az ún.: üvegplafon, a hiányzó vagy diszkriminatív előmeneteli rendszer, a kapcsolati háló hiánya, a szervezeti kultúra és a kettős teher is. Nemzetközi példákból látjuk, hogy a tudatos humánerőforrás menedzsment, alternatív munkavégzési formák, az elkötelezett felső-vezetés illetve a támogató szervezeti politikák megoldást jelenthet erre a problémára.

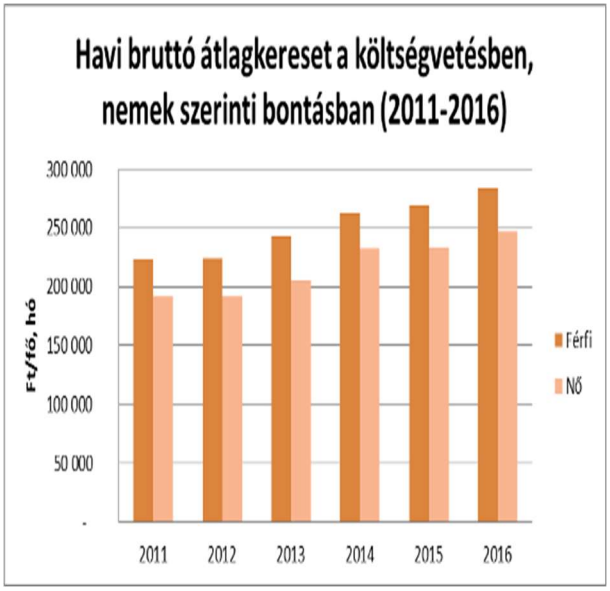

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

A kormány a családpolitikájában igyekszik azt a szempontot érvényesíteni, hogy a család és a karrier ne egymást kizáró, hanem egymást segítő, támogató elem legyen az emberek életében, melyre uniós forrás is pályázható.

Mosonmagyaróvár az EFOP-1.2.9-17-2017-00002 azonosítószámú „Együtt a nőkért a családban és a munkahelyen Mosonmagyaróvár" kétszázmillió forint európai támogatást kapott. A pályázat beadásában és a projekt megvalósítása érdekében konzorciumban működik együtt a Flesch Károly Nonprofit Kft, és a FICSAK – Fiatal Családosok Klubjának Egyesülete.
A családbarát közgondolkodás elterjesztésében elkötelezett EMMI hívta életre „ A nők a családban és a munkahelyen" pályázatot, melynek célja helyi Család és KarrierPONT létrehozása, a térségben élő nők családi, társadalmi és munkaerő-piaci szerepeinek összeegyeztetését elősegítse, a nők foglalkoztathatóságát, atipikus munkavégzését népszerűsítse. A Flesch Központban nyíló iroda többek között ingyenes jogi, pszichológiai tanácsadásokat is nyújt majd, továbbá a pályázati programok mellett gyermekfelügyeletet is biztosít.

Kiemelt feladata lesz a nők – már említett munkaerő-piaci integrálódásán túl- a családok helyzetének javítása közvetlen és közvetett segítségnyújtással, a munkáltatók és a munkavállalók közötti együttműködés elősegítése, a család és a munka össze-egyeztethetőségének érdekében. Mivel a kiírás a nők helyzetének javításán keresztül a családok működését célozza, így a tevékenységek során a nők elérésekor az egész család (apák, idősebb generáció/nagyszülők) bevonása fontos szempont.
A Család és KarrierPONT feladata olyan helyi hálózat létrehozása, amely beazonosítja, nyilvántartja, közvetíti a nők és a hozzájuk kapcsolható családi környezet számára a téségben elérhető szolgáltatásokat.
A pályázat célcsoportjai:

- Aktív korú női munkavállalók, akiknek nehézséget okoz a munka és a magánélet összehangolása
- Munkaadók és szakmai szervezetek
- Magánélet és munka összehangolását segítő egyéb társadalmi csoportok

A helyi hálózat kialakításánál olyan együttműködések kerülnek létrehozásra, mely együttműködések a helyi erőforrásokra, illetve a helyi igényekre fognak támaszkodni. Ehhez a Család és KarrierPONT kommunikációs aktivitásokat, szemléletformáló tevékenységeket fog végezni. Itt elérhetőek lesznek formális és nem – formális képzések, fejlesztések is a célcsoport számára.
A pályázat három éves időtartama során cél és feladat, hogy Mosonmagyaróváron a nők és a családok támogatása jelentős, minden érdekelt és érintett számára hasznos és sikeres eredményeket tudjunk felmutatni, a nők munkaerő-piaci helyzetének javítása, a család és munka összeegyeztethetőségének előmozdítása területén helyi megoldásokkal és együttműködésekkel.

A helyi Család és KarrierPONT feladata többek között:

- Információ nyújtása
- Gyermekfelügyelet (képzések és állásinterjúk idejére)
- Háztartást segítő szolgáltatások nyújtása (képzések és állásinterjúk idejére)
- Képzések és fejlesztések szervezése
- Állásközvetítés (helyi atipikus)
- Munkavállalót segítő szolgáltatások (pl.: cserealapú önkéntes együttműködés)
- Munkáltatói tanácsadás, felkészítés
- Szakmai műhely (munkavállalói és munkáltatói megbeszélések)
- Szakmai rendezvények, találkozók szervezése
- Nők közéleti szerepvállalásának ösztönzése

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A bölcsődei ellátás helyzetéről, az óvodai férőhelyek alakulásáról az előző fejezetben már beszámoltunk.
A családbarát munkahelyi megoldások tekintetében illetve a rugalmas munkaidő beosztásra vonatkozóan tapasztalattal csak a közszféra tekintetében rendelkezünk, a versenyszférában jellemzőkről információ nem áll rendelkezésünkre.
Hazánkban 2000 óta van lehetőség a Családbarát Munkahely díjra pályázni, melynek célja a jó gyakorlatot felmutató munkahelyek elismerése. Az állami elismerés évente kerül kiosztásra és ezzel a díjjal a kormány nem titkolt módon reflektorfénybe kívánja helyezni azokat a munkaadókat, akik a foglalkoztatás növelésével hozzá kívánnak járulni a demográfiai egyensúly megőrzéséhez, vagyis a nemzetgazdaság stabilitásához. A hazai szociálpolitikán túl az Európai Unió társadalmi nemek közötti egyenlőségi politikáját meghatározó alapdokumentum (Roadmap for equality between women and men 2006-2010) is kiemelt cselekvési területként határozza meg a munka, a magán- és a családi élet összehangolását.

A Családbarát Munkahely Díj elnyerése nagymértékben segíti megőrizni a munkáltató versenyképességéhez, és a családi élet munkával való összehangolásának támogatásával növeli a dolgozói elégedettséget, a motivált, elkötelezett munkaerő pedig a legjobb befektetés egy szervezet számára mondhatni, a hosszú távú nyereségesség záloga.
A Hewitt és a Nők Lapja Cafe közös felmérése szerint a megkérdezett nők az alábbi tényezők meglétével azonosítják a családbarát munkahely fogalmát:

- Vissza lehessen menni szülés után, támogassák a fokozatos munkába állást
- Biztosítsa a munka/magánélet egyensúlyát, ne kötelezze akarata ellenére túlórára az alkalmazottakat

- Rugalmas legyen a munkaidő, hogy el lehessen szaladni a gyerekért az oviba, még ha utána vissza is kell menni dolgozni.
- Továbbképzéshez, tanuláshoz is megfelelően alkalmazkodjon a munkaidő.
- Információkkal, tanácsadással segítse a gyermek és idősápolást.[7]

2015-ben az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt Családbarát munkahelyek kialakítása és fejlesztésének támogatása címmel kiírt pályázaton indult az akkor még Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgáltató Központként működő Család - és Gyermekjóléti Központ, melynek eredményeként "Job with Children" elnevezésű projektjét az Emberi Erőforrások Minisztere 1 000 000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatásban részesítette. Az intézmény egyébként 2009.év óta Bababarát terület címet is viseli.
A polgármesteri hivatalban foglalkoztatottak 86,3%-a nő, ami jellemző az oktatás, a közművelődés, a kultúra, az egészségügy területén is.
A nők gyermekgondozás ideje alatti munkavállalásának engedélyezése valamint a munkáltatók számára erre az időszakra kötelezően előírt csökkentett munkaidőben történő foglalkoztatás némi garanciális előnyt hozott a gyermeket vállaló dolgozó nők számára.

5.3. Családtervezés, anya-és gyermekgondozás területe

A Védőnői szolgálat célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzése, segítésére irányuló megelőző /preventív/ tevékenység, valamint a betegségek kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.
A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, ill. 0-7 éves korú gyermek él, valamint az általános iskolában és a középfokú nappali tagozaton oktatási intézményekben tanuló gyermekek fiatalok.

Védőnői feladatok: nővédelem, várandós anyák gondozása, gyermekágyas anyák gondozása,
0-7 éves gyermekek szűrése, gondozása, iskolás korosztály szűrő vizsgálatainak elvégzése, orvosi vizsgálatainak és a kötelező oltások megszervezése, egészségnevelés
A védőnői feladatot a 49/2004.(V.21.) ESZCSM rendelet a területi és iskolavédőnői feladatokra választotta szét. Mosonmagyaróvár város 2011. szeptember 1-től 11 területi védőnői, és 6 iskolavédőnői státuszban foglalkoztat védőnőket.

A területi védőnők munkájukat a városban két telephelyen végzik, a Mosoni városrészben a Szent István király u. 86. alatt található védőnői tanácsadóban, mely a gyermekgyógyászati szakrendelővel és tanácsadóval egy épületben, de időben elkülöníthetően működik. Ezen a munkahelyen három védőnő és egy gyermekorvos dolgozik.
A várandós kismamák az előkészítő vizsgálatok után keresik fel a szakorvost.
Ezek a vizsgálatok a következők: súly, vérnyomás ellenőrzés, magzati szívhanghallgatás, a protokoll szerinti vizsgálatok megbeszélése, rendszeres vizeletellenőrzés, vérvizsgálatok és eredményeinek rögzítése a várandósok dokumentációjában, a gondozási terv szerinti események nyomon követése, a vizsgálatok eredményeinek megbeszélése, szükség esetén orvoshoz irányítás.
Az önálló védőnői tanácsadások forgalma évről évre emelkedik, hiszen a védőnői tanácsadást előzetes bejelentkezés nélkül is felkereshetik a gondozottak, míg az orvosi tanácsadásokra

[7] HRPortal.hu hírszerkesztő

előjegyzés szükséges. A gondozottak magas száma miatt a kolléganők főleg a kismamákat előzetes időpont egyeztetéssel hívják tanácsadásra.
A csecsemő tanácsadásokat a gondozott korosztály fele látogatja havi rendszerességgel átlagosan, míg a várandósok minden hónapban legalább egyszer, de szükség és igény esetén többször is felkeresik a védőnőt.

A védőnői munka másik fontos színtere a családlátogatás, mely elősegíti a gondozottak és életkörülményeiknek a jobb megismerését.
Célja az egészség megőrzésére, a betegségek megelőzésére szolgáló ismeretek átadása, segítségnyújtás a felmerülő ápolási feladatok megoldásában, valamint a szociális és mentális problémák estén segítségnyújtás vagy a társszakmák bevonása a segítségnyújtásba.

A védőnői szolgálat napi kapcsolatban áll a családsegítő illetve gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, de a jelzések a szolgálatok részéről a védőnők felé esetenként hiányoznak.
A családlátogatások száma az elmúlt évben 9001 ami egy védőnőre számítva havonta hetven körül van. Ennek számát a gondozottak létszáma, illetve a fokozott gondozást igénylők száma nagymértékben befolyásolja.

Minden évben rendszeresen két alkalommal kerül megszervezésre a kórházi védőnő által a szülésre felkészítő tanfolyam tavasszal és ősszel. A szervezésben és a lebonyolításban előadások tartásában a területen dolgozó kolléganők rendszeresen részt vesznek a szülészet és az újszülött, valamint a gyermekosztály orvosaival és a vezető szülésznővel együtt. A kórházi szülésre felkészítő tanfolyamon 422 kismama vett részt 2017. évben és 32 leendő apuka. A tanfolyam a résztvevők számára ingyenes.

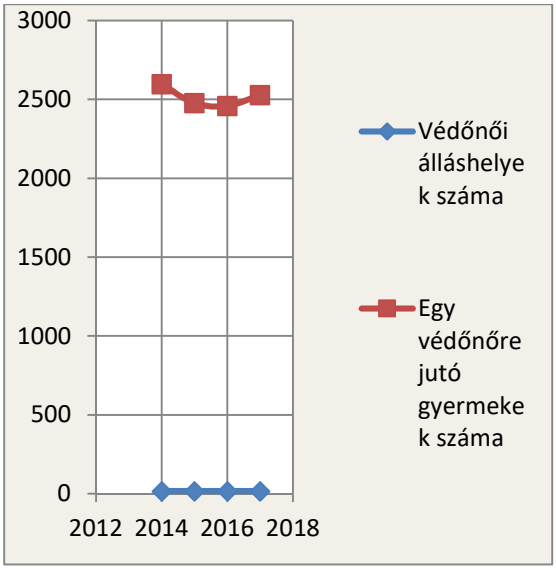

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család és nővédelmi gondozás tekintetében a civil szervezetek is kiveszik részüket a munkából, elsősorban szűrőprogramok szervezésével segítik a nők egészségének védelmét. Az önkormányzat költségvetésben elsősorban pályázati alapok állnak rendelkezésre a civil szervezetek számára, programjaik megvalósításához. (Moson Megyei Nők Egyesülete „Program a nők és a férfiak egészségért” szűrőnapok évente; Nők a Városért Egyesület szervezésében évente megrendezett „Lajta hídi séta Mosonmagyaróváron” az „Összefogás az egészségért, a mellrák ellen” országos programhoz csatlakozva)

Ennek a törekvésnek a létjogosultságát erősíti a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Mosonmagyaróvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya jelentése, mely szerint a női halálozás csökkenése is elmarad a régiós és hazai viszonyoktól, a korábban tartósan országos átlag alatti mortalitás ennek következtében, az időszak végére a magyar átlagot közelíti.

A legtöbb női rosszindulatú daganatos halálozás a légcső, hörgő, tüdő rosszindulatú daganatos megbetegedése miatt következik be. Ezt követően a legnagyobb haláloki súlya az emlő és - egyenlő arányban- a vastag –végbél daganatainak van.

5.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Településre vonatkozó adatforrásul a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat beszámolója szolgál. A beszámoló részletesen nem taglalja az esetek, csak táblázatban rögzíti.

Probléma típusa	2015 (fő)	2016 (fő)	2017 (fő)
Családon belüli bántalmazás	1	29	23

A Szolgálat figyelemmel kíséri a lakosság szociális, mentális helyzetét. Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő- és jelzőrendszert működtet. Információt nyújt a szociális ellátási formákról és azok igénybevételének módjáról, valamint segítséget nyújt a szociális ügyek vitelében. Családsegítő tevékenységet végez a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése érdekében. Családon belüli kapcsolaterősítő mediációs szolgáltatást szervez.

5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata 2006. szeptemberben ellátási szerződést kötött a Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvánnyal a családok átmeneti otthonának működtetésére. 2011.évben fenntartóváltás történt, az új fenntartó Pápai Sarokkő Baptista Gyülekezet.

A Családok Átmeneti Otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely alapellátás keretében alaptevékenységként biztosítja a gyermek és szülője, illetve a várandós anya számára az átmeneti gondozást. Biztosítja a szülő számára a gyermekkel való együttes lakhatást, szükség szerint további ellátást, a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya számára pedig segítséget nyújt gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez. Közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében.

Az ellátást főként azok a családok vehetik igénybe, akik életvezetési problémák, vagy más szociális és családi krízisek miatt otthontalanná váltak. Az otthon befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott és várandós anyákat, valamint a szülészetről kikerülő lakhatási lehetőséggel nem rendelkező anyákat gyermekeikkel. Az ellátást igénybevevők többségének jövedelme a szociális és a gyermekek utáni juttatásokból áll. Kevés olyan család kéri felvételét, aki munkahellyel tehát rendszeres jövedelemmel rendelkezik.
Mint a fent leírtakból következik, a családok többsége a rendelkezésre álló jövedelemből nem tudja finanszírozni a kiadásait, segítségre szorulnak az élelmiszerek, tisztítószerek, gyógyszerek és higiéniás szerek beszerzését és használatát érintően.
A Családok Átmeneti Otthona 40 fő befogadását tudja biztosítani. Az átmeneti otthon felvételi területe országos.

2017-ben összesen 13 család részesült átmeneti gondozásban Mosonmagyaróvárról és térségéből. A 13 család 21 felnőtt és 30gyermek ellátását jelentette. A Mosonmagyaróvár, Barátság u. 29. sz. alatti épületben két családok átmeneti otthona működik, melyből a II. egység fogadja a térségen kívüli ellátottakat. A két intézményben összesen 24 családot fogadtak, melyből 45 gyermek volt. A Mosonmagyaróvár és térségéből bekerült családok többségét a Család- és Gyermekjóléti Központ irányítja az intézménybe. A gondozás ideje legfeljebb 12 hónap lehet, ami indokolt esetben fél évvel, vagy az adott tanév végéig hosszabbítható. A gondozásból való kikerülés iránya sokszínű. A Mosonmagyaróvárról és térségéből beköltözött családok többsége természetes támaszaik segítségével oldja meg az átmeneti otthonból való kiköltözést.

A családokkal végzett szociális munka során az a tapasztalat, hogy a helyi kedvező gazdasági mutatók miatt az ingatlan piaci árak az országos átlag felett vannak, az albérlet a gondozottak többségének megfizethetetlen, ugyanakkor ugyanezen oknál fogva az aktív korúak elhelyezkedési esélye sokkal nagyobb, ami elengedhetetlen feltétel a sikeres kiköltözéshez.
2017.évben Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata 3.127.500 Ft összeggel támogatta az intézményt. 2018.évtől a pályázati lehetőségeknek köszönhetően az intézményben 6fő fogadására alkalmas Krízisközpont, továbbá két Félutas Ház nyújt további segítséget és szolgáltatást a rászorultak számára.

5.6. A nők helyzete a helyi közéletben

Nőknek a helyi közéletben elfoglalt szerepe kielégítőnek mondható, hiszen a közigazgatás, államigazgatás vezetői szintjein szép számmal képviseltetik magukat. A civil szervezetekben vezető szerepet vállalt nők száma szintén bíztató. A gazdasági életben viszont ezzel ellentétes képet látunk.

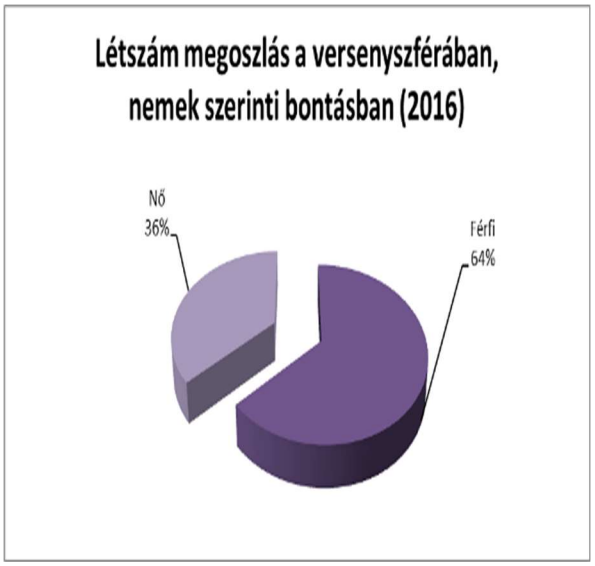

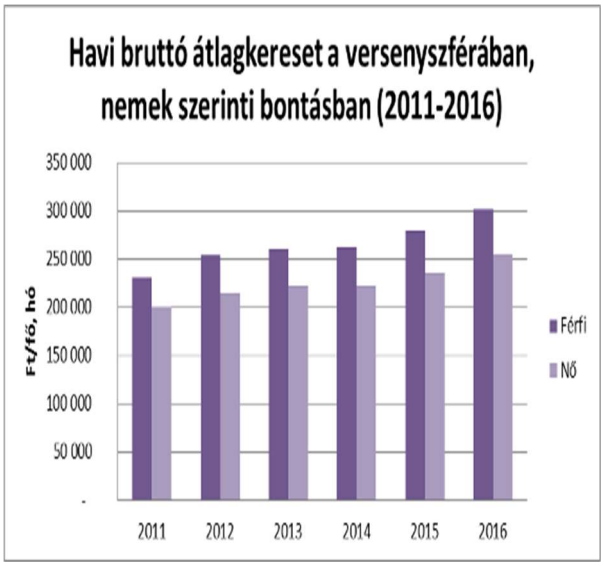

Forrás: Munkaügyi adattár NFSZ

A HEP Fórum által kezdeményezett célcsoportok számára összeállított kérdőívet a nők célcsoport esetében 81 fő töltötte ki.
Életkorok tekintetében a legfiatalabb válaszadó 19 éves, míg a legidősebb 80, döntő többségük magyar. Ami a válaszadók törvényes családi állapota:1/3% házas, a nőtlenek és a hajadonok száma közel megegyezik és csupán 2 személy jelölte be a bejegyzett élettársi kapcsolatot.

A válaszadók 99%-a nem tanul jelenleg, aki viszont igen, abból 4 egyetemi oklevelet adó képzésben vesz részt. A válaszadók fele érettségire épülő szakképesítő bizonyítvánnyal rendelkezik, 21 fő pedig egyetemi illetve főiskolai oklevéllel rendelkezik. A válaszadók közül 55 fő dolgozik, 2 fő keres állást , 8 fő nyugdíjas, 2 fő rokkantsági vagy rehabilitációs vagy egyéb egészségkárosodási ellátásban részesül.
Állásuk mellet döntő többségük nem folytat más pénzkereső tevékenységet. A kérdőívben vizsgáltuk a heti ledolgozott órák számát, e tekintetben a legkevesebbet dolgozó heti 8 óra, míg a legtöbbet dolgozó 60 órát végez pénzkereső tevékenységet. Összjövedelmük 90- 600 ezer Ft között mozog. Döntően a munkás és a középosztályhoz tartozónak vallották magukat. 83% tulajdonosa jelenlegi otthonának, vagy a tulajdonos élettársa, rokona, házastársa. A döntő többségnek nincs tartós betegsége és nem tapasztalt negatív megkülönböztetést.
A legnépszerűbb szórakozási forma a TV, illetve a barátok, rokonok látogatása. 10% nem kívánt arról nyilatkozni, hogy mennyire képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket. A válaszadók úgy gondolják, hogy nem vagy alig képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket.

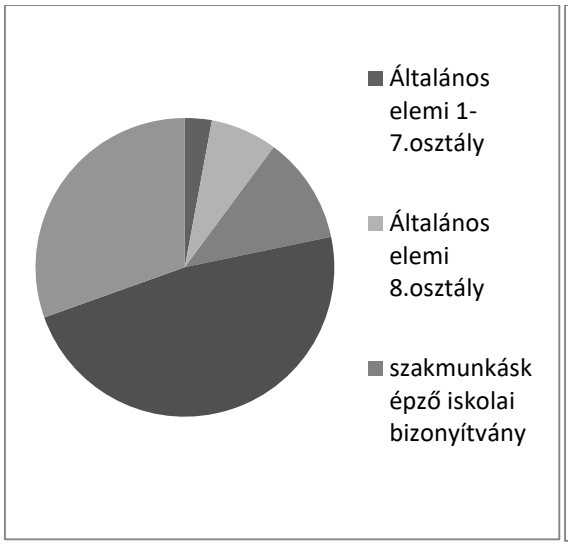

5.7.A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák tekintetében nők – már említett munkaerő-piaci integrálódásán túl- a családok helyzetének javítása közvetlen és közvetett segítségnyújtással, a munkáltatók és a munkavállalók közötti együttműködés elősegítése, a család és a munka össze-egyeztethetőségének érdekében kezdeményezett hálózat kiépítése.

5.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családbarát munkahelyek kialakításának támogatása;	Pályázati források, lehetőségek keresése, felhasználása

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorúak népesség főbb jellemzői

A település népességének kormegoszlása az elöregedő társadalomra jellemző képet mutat. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százzal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő.

Állandó népesség kor és nem szerinti megoszlása

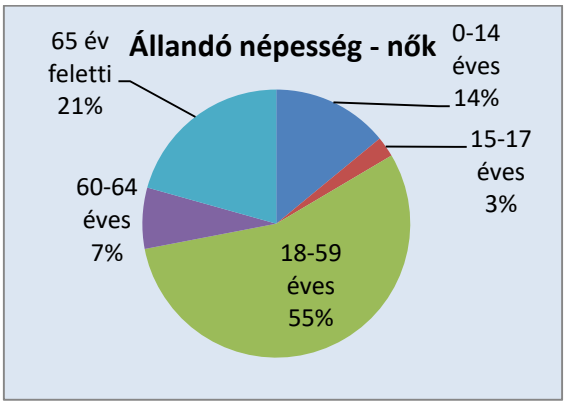

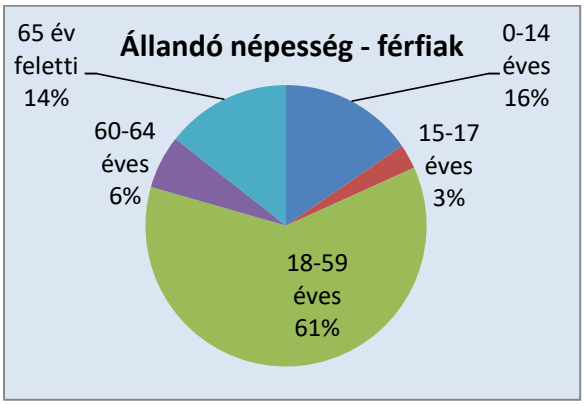

A következő táblázat az öregedési indexet mutatja országos, régió, megye és városi értékek viszonylatában. Sajnos valamennyi érték 100 % felett áll, főleg régió szinten, ami 2015-ben 191,69% -ot mutat meghaladva az országos 174,76%-ot. Mosonmagyaróvár 167,95% -os értékkel a második helyen áll a járási 162,43% után.

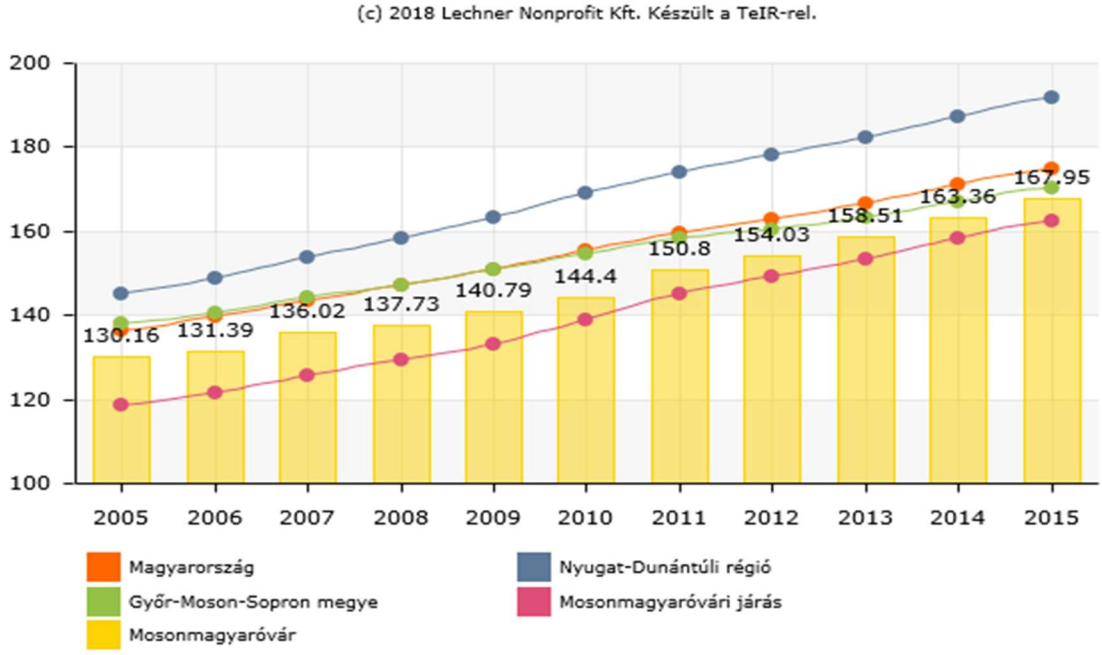

A Központi Statisztikai Hivatal rendszeresen elemzést készít a nyugdíjak, ellátások, járadékok és egyéb járandóságok évenkénti alakulásáról az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság adatai alapján.
2016 januárjában az ország népességének 27%-a, 2,7 millió ember részesült nyugdíjban, ellátásban, járadékban vagy egyéb járandóságban. Az ellátottak száma 2,5%-kal csökkent egy év alatt. A nyugdíjak reálértéke egy év alatt 1,4%-kal emelkedett. Az ellátások egy főre jutó átlagos összege 109 318 forint volt, az előző évinél 2,7%-kal magasabb. Az öregségi nyugdíj átlagos havi összege kiegészítő ellátások (pl. özvegyi nyugdíj) nélkül 107 968 forint volt, ami a nettó átlagkereset 66,5%-ának felelt meg. A 2016 januárjában ellátottak 75%-a öregségi nyugdíjat kapott. Az ún. „nők 40”-et már közel 140 ezren vették igénybe. Az öregségi nyugdíjasok aránya az összes ellátott között Budapesten és egyes dunántúli járásokban volt a legmagasabb. Az öregségi nyugdíjasok legtöbbjének a 2000-es évek második felétől állapították meg a járandóságát. A nők ötödét a rendszerváltás utáni években nyugdíjazták.

Az élettartam hosszabbodásával egyre több az idős ember. Számuk és népességen belüli arányuk növekedése általános jelenség, aminek következtében egyre nagyobb teher nehezedik a társadalmi ellátórendszerekre. A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 2016. januárban 2 659 957 főnek, az egy évvel korábbinál 2,5%-kal kevesebb személynek folyósított valamilyen típusú nyugdíjat, járadékot, egyéb ellátást. Az ellátottak a népesség 27%-át tették ki. Egy ellátott átlagosan 109 318 forintot kapott, 2856 forinttal többet, mint egy évvel korábban.

A teljes lakosság számához viszonyítva Pest megyében volt a legkisebb a nyugdíjban, egyéb ellátásokban részesülők aránya, de Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron, Fejér megyékben és a fővárosban is elmaradt az országos átlagtól (27%).

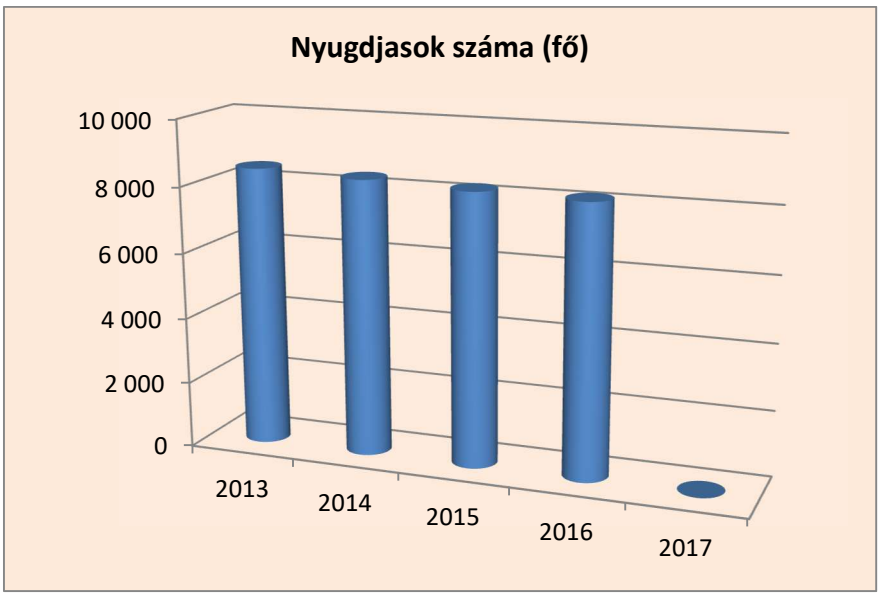

Forrás: TEIR Szociális Ágazati Információs Rendszer

Az egy ellátottra jutó öregségi nyugdíj átlagos összege 2016. január Győr-Moson-Sopron megyében 119 503 Ft/hó. A legmagasabb öregségi nyugdíjat – a korábbi évekhez hasonlóan – a fővárosban élők kapták, itt átlagosan 143 805 forintot folyósítottak egy ellátottnak. Ez közel 23 ezer forinttal magasabb az országos átlagnál. De átlag feletti nyugdíjat kaptak a Pest, Fejér és Komárom-Esztergom megyékben élő öregségi nyugdíjasok is.

A „nők 40” keretében ellátottak részére 2016 januárjában átlagosan 119 457 forintot utaltak. Ebben az ellátási formában is Budapesten volt a legmagasabb a folyósított havi összeg (144 273 forint), míg Somogy megyében ennél 37 ezer forinttal kevesebbet kaptak átlagosan az érintettek.

A rehabilitációs és rokkantsági ellátásokban részesülők átlagosan 69 ezer forintot kaptak, ezen belül a korbetöltötté vált rokkantsági ellátások összege 78 ezer, a korhatár alattiaké 73 ezer, a rehabilitációs ellátások összege 54 ezer forint volt. A legmagasabb összeget a Komárom-Esztergom megyében és a Budapesten élőknek utalták, átlagosan 79 ezer forintot. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében ennél 20 ezer forinttal alacsonyabb összeget folyósítottak az érintetteknek.

Mosonmagyaróváron 2017. évben a nyugdíjas korúak száma 8244 fő volt, a lakónépesség 24,43%-a. A HEP Fórum által kezdeményezett célcsoportok számára összeállított kérdőívet a célcsoport esetében 55 fő töltötte ki. A válaszadók 76% nő. Életkor tekintetében a válaszadók többsége 70-75 év közötti életkorban van, és a legidősebb válaszadó 93 éves.
A vizsgált sokaság 28%-a 8 osztályt végzett és nem tanult tovább, 17% szakmunkásképző iskolai bizonyítvánnyal rendelkezik, 24% érettségi után szakképesítő bizonyítványt szerzett. 11 személy rendelkezik egyetemi (MA, MSC) vagy főiskolai oklevéllel. A válaszadók közül senki sem dolgozik, saját jogukon vagy hozzátartozói jogon nyugdíjasok, 5 fő rokkantsági vagy rehabilitációs illetve egyéb egészségkárosodás jogán járó ellátásban részesülnek. Döntően a munkás és a középosztályhoz tartozónak vallották magukat. Jövedelem tekintetében a nyugdíjak összege az alábbiak szerint oszlik meg:

Nyugdíj összege Ft/hó	nyugdíjas (fő)
51.000 alatt	2
51.000-100.000	10
101.000-150.000	20
151.000-200.000	6
200.000 felett	1
nem nyilatkozott	16

A kérdőívet kitöltők 68,5%-a tulajdonosa jelenlegi otthonának, vagy a tulajdonos élettársa, rokona, házastársa. Kétszer annyian élnek többlakásos lakóépületben, mint családi házban vagy 1-3 lakásos lakóépületben. A lakáskörülményeket illetően 4 fő él félkomfortos és komfort nélküli lakásban, a többi válaszadó komfortos vagy összkomfortosban.

A kérdőívet kitöltők fele szenved tartós betegségben, úgy mint cukorbetegség, magas vérnyomás, 10 fő kialakult fogyatékossággal él. A fogyatékosság fajtáját tekintve a leggyakoribb a mozgásszervi probléma, ezt követi a gyengén vagy alig látók és a nagyothallók. Többségüknek 60 éves korában vagy az feletti életkorban jelentkezett a fogyatékosság. Betegségük elsősorban a mindennapi teendőikben és a közlekedésben okoz akadályt. 16 fő veszi igénybe a családja segítségét, 15 fő, aki egyáltalán nem vesz igénybe segítséget, 6 fő pedig szociális gondozásban részesül.

A leggyakrabban a közlekedés, hivatalos ügyintézés, egészségügyi ellátás területén tapasztaltak negatív megkülönböztetést.
A kérdőívet kitöltők fele nem kívánt nyilatkozni arról, hogy mennyire képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket. A kérdésre válaszadók pedig úgy gondolják, hogy nem képesek befolyásolni.

6.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

A még aktív időskorúak foglalkoztatását, munkaerő-piaci reaktivizálását szolgálja a szövetkezeti törvény tavalyi évben történt módosítása, melynek alapján nyugdíjas szövetkezetek alakulhatnak abból a célból, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön a közérdeket szolgálva. A versenyképességet az alábbi szempontok szolgálják a munkavállalóval szemben:

- nincs folyamatos munkavégzési kötelezettség
- nincs folyamatos foglalkoztatási kötelezettség
- nem alkalmazandó munkajogi szabályok, mint betegszabadság, szabadság, állásidő, bérpótlék
- Járulék és foglalkoztatói adóelőnyök
- garanciális szabály minimális szolgáltatási díjra vonatkozóan

A közérdekű nyugdíjas szövetkezet keretében a foglalkoztató saját (volt dolgozó) nyugdíjasa visszafoglalkoztatható.

A Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezetek Országos Érdekvédelmi Szövetsége nyilvántartásában jelenleg egy mosonmagyaróvári szövetkezet az Első Kisalföldi Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezet szerepel, de megalakult a Menton Közérdekű Nyugdíjas Szövetkezet is.

6.3.A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.

Az elöregedés jelensége a közszolgáltatásokban strukturális változás igényét indította el. Relevánsan nő az igény a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátás tekintetében.

Szociális alapszolgáltatások:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása

Szakosított ellátások:

- Időskorúak átmeneti ellátása: Idősek Gondozóháza
- Ápolást, gondozást nyújtó intézmények: „Aranykor” Idősek Otthona; Idősek Otthona;

A szociális alapszolgáltatások ellátása, mint arra már korábban kitértünk önkormányzati társulási formában történik.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak, - különösen azok részére, akik koruk, egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt - a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.
Az étkeztetést a vásárolt élelmiszerrel, illetve a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény által

működtetett konyháról biztosítják.
Az étkezést igénybe vevők száma városunkban 200 fő.
Az 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 7.§. (1) A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulónak rendkívüli települési támogatást, étkeztetést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulónak az életét, testi épségét veszélyezteti. A jogszabály által előírt kötelezettséget több települési önkormányzattal, és a Családsegítő Szolgálattal közösen alkalmazzuk. Az önkormányzatok által biztosított támogatásból szociális étkezést biztosítunk az arra rászorulóknak.
Az étkeztetések száma évek óta stagnál.

Házi segítségnyújtás

Az 1993. évi III. törvényben kötelezően előírt házi segítségnyújtás megszervezése a társult településeken úgy, hogy a szolgáltatások elérhetősége, szakmai színvonala azonos legyen a kistérségben. A szolgáltatás működtetése és szakmai irányítása az Alapszolgáltatási Centrum vezetőjének feladata. A házi segítségnyújtás engedélyezett létszáma: 208 fő ellátott.
Mosonmagyaróváron 85 fő veszi igénybe, de a folyamatosan növekvő igényeket nem tudjuk kielégíteni.

Az Alapszolgáltatási Centrum a lakossági igényeknek, szükségleteknek megfelelően személyre szabott, differenciált szakmai munkával ellátja a kistérségben az alapszolgáltatási feladatokat. A mindennapi munka középpontjában a gondozásra, ápolásra szoruló emberek fizikai szükségleteinek ellátása, a lelki egészség biztosítása, ezzel a boldog békés öregkor megteremtése áll. A házi gondozók a szolgáltatást igénylők lakásán, lakókörnyezetében nyújtanak szükség szerinti segítséget, ezzel elősegítve, hogy a rászorulók önálló életvitelük, minél hosszabb ideig fenntartható legyen.

A szociális segítés, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak. (lakókörnyezeti higiénia megtartása, háztartási tevékenységben való közreműködés, veszélyhelyzetek elhárítása, bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése). A személyi gondozás, amely keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában.
A házi segítségnyújtás szakmai tartalma, a létszámelőírása, és a finanszírozása 2017. januártól megváltozott. A létszámelőírás keretében új számítási alapként bevezetésre került a gondozásra fordított havi órakeret elszámolás. A személyi gondozást végző szociális gondozók létszáma a tevékenységnaplóban ellátottanként, havonta rögzített időtartamok összesítése alapján kerül megállapításra. Ez a létszámelőírás lehetővé tenné a valódi szükségletek, a felmerülő tényleges ellátotti igényekre alapuló szolgáltatást, azonban a szakdolgozói létszámhiány ezt nagymértékben gátolja.

A szakmai létszám folyamatos csökkenése miatt a házi segítségnyújtásba új ellátottat 2017. júliustól nem tud felvenni az ellátórendszer. Nincs jelentkező a folyamatosan hirdetett státuszokra, az átcsoportosítás csak ideiglenes megoldást jelent. A bérek rendezése továbbra sem történt meg, az ellátórendszerben dolgozók 100%-a minimál bérért dolgozik ehhez a szociális összevont ágazati pótlék nem jelent jelentős emelést.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Célja: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időkorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.
Feladata: gyors és szakszerű segítségnyújtás biztosítása az igénybevevők számára.
A riasztás diszpécser központon keresztül működik.
A feladat ellátás 2006. március óta működik, így elmondható, hogy az egyirányú kommunikációra alkalmas készülékek jól működnek egyszerűek, az idős emberek könnyen tudják kezelni, a Patent Plusz Kft.-vel kötött szolgáltatás biztosítása, nagyon jó, a készenlétet adó kollégák felkészültsége kiváló.
A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg állami feladat, a szolgáltatásnyújtásban változásokat ígérnek, de ennek a pontos időpontját nem tudjuk.
Az egyetlen szolgáltatásunk, mely a kistérség valamennyi településén biztosított.
A készüléket igénybe vehetik:
Időskorú, fogyatékos illetve pszichiátriai betegek közül azok, akiknek krízishelyzetben a biztonságos életvitel feltételeinek biztosítása érdekében indokolt a gyors megjelenés és segítségnyújtás, továbbá azok akiknek egészségi állapota, illetve szociális helyzete ezt indokolja, akik szellemi állapotuk alapján alkalmasak a műszaki berendezés kezelésére.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult:

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Az engedélyezett 386 készülékből átlagosan 175 kerül Mosonmagyaróváron felszerelésre.

Idősek nappali ellátása

Az idősek klubja nappali ellátás alapvető célja, a szolgáltatást igénybevevők számára a nappali ellátás elérhetősége biztosítva legyen. Módot adva ezzel a közösségi együttlétre, a pihenésre, a közösségi programokon való részvételre.

Az idősek nappali ellátása Mosonmagyaróváron jelenleg 2 telephelyen valósul meg:

- Mosoni Idősek Klubja – demens személyek nappali ellátása - férőhelyszám: 30 fő
  - Mosonmagyaróvár, Szent István kir. u. 109.
- Óvári Idősek Klubja – demens személyek nappali ellátása - férőhelyszám: 25 fő
  - Mosonmagyaróvár, Zichy M. u. 5.

Mosonmagyaróvár Idősek Klubjai

Az 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet 84/A.§ - a előírásainak betartásával a Mosonmagyaróváron működő Idősek klubjaiban a demens személyek nappali ellátását is biztosítja, a 84/A § (2) bekezdése szerint; az idősek klubja keretein belül.

A demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket láthat el.
A demens nappali ellátás többlet feladatokat jelent a kollégákra, a feladat ellátás szakmai feltételei ezért plusz létszám igénnyel párosulnak. Ugyanakkor szakmailag nagyon fontos, hogy a szolgáltatásaink az idősek állapotához, igényeihez igazodjanak, ezért az igénybevétel növekedése egyértelműen visszaigazolja, hogy nagy szükség volt, a nappali ellátást demens ellátással is kiegészíteni.
A Mosonmagyaróváron működő klubok rendkívül gazdag, színes programokat biztosítanak a klubtagok részére, a jogszabályban előírt kötelező feladatvállaláson túl:

- intézményi gépkocsi szállítását vehetik igénybe a nehezen mozgó, esetleg mozgáskorlátozott, klubtagok,
- pedikűrös, fodrász, kozmetikus, masszázs szolgáltatások biztosítása
- bibliaóra, hitélet gyakorlásának lehetőségét biztosítjuk a klubban,
- házi orvos látogatja az ellátottakat,
- gyógyszerész hozza-viszi a recepteket, illetve a gyógyszereket
- kirándulások, séták, kiállítások látogatása, előadások szervezése.

A nappali ellátás hozzáférhetőségének – valamennyi, a szolgáltatásra jogszabályilag jogosult személy számára - biztosítása lényeges eleme az egyes szociális szolgáltatási formák egymásra épült, koordinált működésének.

A nappali ellátás olyan szociális ellátási forma, amelynek keretében elsősorban a saját otthonukban élő, idős emberek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, igény szerint étkezésre, társas kapcsolatokra és alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.
Az ellátás elsősorban a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására rézben képes személyekre terjed ki.
Engedélyezett férőhelyszámok:

Mosoni Idősek Klubja	30 fő
Óvári Idősek Klubja	25 fő

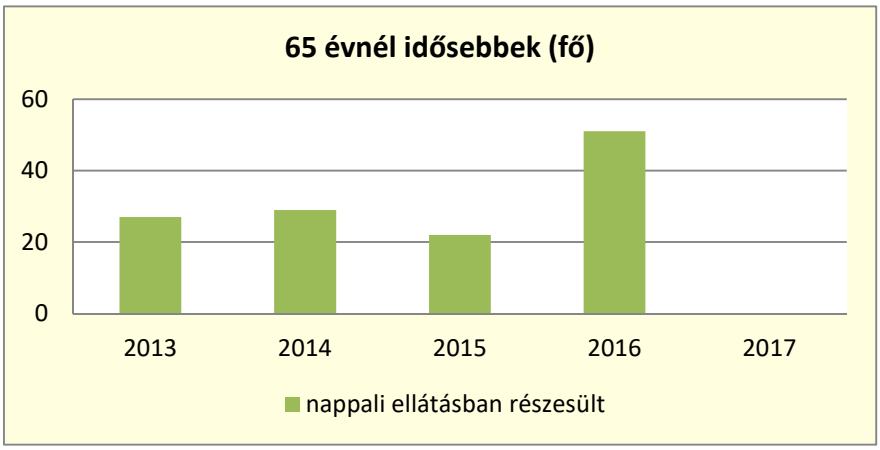

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak

Az idősek részére a szakosított ellátást az ápolást gondozást nyújtó intézmények biztosítják bentlakásos ellátás keretében.

Idősek bentlakásos intézményei:

1. **Idősek Gondozóháza** – átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, Mosonmagyaróvár, Soproni u. 65. szám alatt. Férőhelyek száma **35**

2. **Aranykor Idősek Otthona -** ápolást, gondozást nyújtó intézmény, Mosonmagyaróvár, Soproni u.65.szám alatt. Férőhelyek száma **65**

3. **Idősek Otthona -** ápolást, gondozást nyújtó intézmény, Mosonmagyaróvár, Lengyári u. 2. szám alatt. Férőhelyek száma **20**

A három idősek bentlakásos ellátását biztosító intézményben teljeskörű ellátás biztosított, ami tartalmazza a 24 órás felügyeletet, napi 5-szöri étkezést, ruhanemű mosását, takarítást, orvosi alapellátást, egészségügyi ellátás keretében alapápolást, gyógyszerrel való ellátást, szakorvos hoz eljutást, mentálhigiénés ellátást, szocioterápiás foglalkkoztatásban való részvétel lehetőségét.

Mindhárom bentlakásos intézmény folyamatosan, teljes kihasználtsággal működik. A várakozási idő 1-1,5 év. A soron kívüli elhelyezési kérelmek száma évről évre emelkedik. Vizsgált időszakban számuk 45 db. volt. A teljes várakozói lista megközelíti a 300-at.

Idősek átmeneti ellátása

Az Idősek gondozóházában az átmeneti elhelyezés 1 évre vehető igénybe, ami egy alkalommal, indokolt esetben meghosszabbítható további 1 évvel.
Az 1/2017, (II.14) EMMI rendelet értelmében 2023 január elsejével az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátási forma megszűnik az idősek és fogyatékkal élők esetében. Átmeneti jellege évek óta nincs, mivel valamennyi kérelmező - a gondozási szükséglet vizsgálatának szigorítása ellenére is - négy órát meghaladó, többségében 24 órás gondozási szükséglettel kerül felvételre, amely maga után vonja az ellátási, elhelyezési szükségletek véglegességét.
Az épület elavult, a felújítások, karbantartások nem tudják felvenni a versenyt az amortizációval.
Egyre rosszabb egészségügyi állapotban kerülnek be a kérelmezők az intézménybe, így hatványozottabban jönnek felszínre a megoldásra váró, az ellátás jó minőségét akadályozó, változtatásra érett hiányosságok.
Az új szárny építése - pályázati források hiányában-évek óta várat magára. Amennyiben az intézmény bővítése nem valósul meg, a férőhelyek számának csökkentésével lehet megoldani az átminősítést. Ez viszont a fennálló közel 100 fő várólistán szereplő kérelmező bekerülési esélyeit rontja és a várakozási időt növeli.

Tartós elhelyezést biztosító otthonok:

A **65** férőhelyes **Aranykor Idősek Otthona**, **Idősek Otthona,** mint ápolást, gondozást nyújtó intézmény élethosszig tartó elhelyezést és ellátást biztosít.
Az Aranykor Idősek Otthona 2000-ben épített intézmény, megfelelő adottságaival és jól átgondolt, az ellátottak igényeihez és szükségleteihez igazodva tölti be funkcióját.

Az ellátottak elhelyezése 3-4 ágyas szobákban történik. Az épület akadálymentes. Két szobához tartozik egy vizesblokk és WC, amely kielégíti az igényeket. 2017 évben egy szép, otthonos látogató szoba lett kialakítva, amely a családi kapcsolatok intimitásának megőrzését és az ellátottak egyedüllétének igényéből is fakad. Problémát az étkező nagysága jelent, mert 20-25 ellátott tud csak egy időben étkezni benne és a közösségi programok esetén is 50 fő befogadó képességgel rendelkezik. Mivel az Idősek Gondozóháza nem rendelkezik közösségi helyiséggel, és a programok mindkét intézményre vonatkoznak, így belátható, hogy 100 ellátott esetén adott helyiség nem tölti be szerepét, így 10-20 ellátott folyamatosan kiszorul az intézmény folyosójára a programok alkalmával (szentmise, farsangi mulatság, közös gyógytorna, stb.)

Az **Idősek Otthona 20** férőhelyes. (Lengyári u.2.) Adott férőhelyen jelenleg 19 idős él. Az elhelyezés két ágyas, külön fürdőszobás, előszobás garzonban történik. A fürdőszobák kerekesszékkel nem megközelíthetőek kis alapterületük miatt
Az intézményben a fekvőbetegek ellátása nehezített a kis alapterületű szobák, keskeny fürdőszobai bejáratok miatt..
Az intézményben szükség van egy közös fürdőszoba kialakítására, amely a nehezen mobilizálható és segédeszközt használó idősek higiénés ellátását oldaná meg. Az intézménynek helyet adó épületrész amortizációja, elavultsága is szembetűnő. Az elmúlt 21 évben nagyobb felújítás nem történt és a nővérhívó rendszer sem felel meg az elvárásoknak.
Tapasztalataim alapján jelentős az igény az egy ágyas férőhelyekre, lakrészekre is, amely ebben az intézményben kialakítható lenne.

Innovatív kezdeményezés az idősekért:

A 2012-ben létrejött Európai Alapítványok Demencia Kezdeményezése (EFID) célja, hogy támogassa azon kezdeményezéseket, melyekkel segíthetik a demencia-problémával küzdőket. Az alapítvány 2017-ben 12 projektet díjazott egyenként, közöttük Magyarországról egyedül a Demenciabarát Mosonmagyaróvár projektet. A nyertes pályázatok mindegyike arra fókuszál, hogy a demens embereket ne problémaként kezelje, hanem szakértelmüket megbecsülje és értékként közvetítse a közösség irányába, a demencia megértését és az emberek ez irányú tudatosságát egy egész város szintjén kívánja elérni.

A kistérség településének lakossága elöregedő, sok az egyedül élő időskorú, akik mindennapi életük során gyakran segítségre, támogatásra szorulnak. A jelenlegi alapszolgáltatás keretében működő házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, lefedi a kistérség lakosságát és nincs ellátatlan terület. Komplex szolgáltatás nyújtás keretén belül hangsúlyt a demensbeteg ellátására helyeződik, mivel ma az időskorú lakosság körében emelkedő tendenciát mutat a demencia kórképpel rendelkezők száma.

A „Demenciabarát város Mosonmagyaróvár" minta projekt a helyi identitás és kohézió erősítésével" lényege, hogy a minta projektben kidolgozott protokollt, más települések is használhassák demenciabarát településsé válásuk eléréséhez.

A demenciabarát várost úgy lehet meghatározni, hogy – abban a városban, abban a közösségben a demenciával élők és gondozóik bátorítást kapnak, bevonják a helyi társadalomba, elismerik a jogaikat, és képességeiket.

Annak érdekében, hogy a megbélyegzést csökkentsék, az általános megértést a demencia felé növeljék, a Nemzetközi Alzheimer Társaság négy dolgot határozott meg:

- az emberek-családok
- a közösségek
- a szervezetek
- és a partnerek

A demenciabarát közösségeket, úgy kell kialakítani, hogy figyelembe veszik a demencia társadalmi és gazdasági hatásait. A demenciával élő emberek szükségleteit, érzéseit, és az őket gondozókat, családokat is. Csak úgy lehet biztosítani ezt a kezdeményezést, hogy a demencia bármelyik stádiumában lévő embereket is bevonjuk a róluk szóló döntések meghozatalába, figyelembe vesszük a szándékaikat, elismerjük és tiszteljük őket, valamint megőrizzük a méltóságukat.
Ennek érdekében:

- közösségi konzultációk és workshop-ok (lakossági tájékoztatók, fórumok), a demenciabarát közösségek kialakításáról, városi rendezvényekre való kitelepülés, információs pont létrehozása;
- a demenciával élő emberek jogainak meghatározása a skót jogmodell alapján, amely érvényes a gondozóikra, és a betegség minden stádiumára;
- felmérés készítése, ha lehetséges egy felsőoktatási intézmény bevonása, ahol szociális tanszék működik, hogy visszajelzést kapjunk, a demenciával élők, és gondozóik tapasztalatairól a közösség életében, és milyen változásokat javasolnak;
- erőforrások biztosítása, pl. hogyan szerezzünk információt és hogyan nyújtsunk információt a demenciáról annak érdekében, hogy a közösség minél inkább tudatában legyen és elismerje ezt a közösséget. Demencia Centrumok kialakítása, szakemberek, megfelelő szociális ellátások biztosítás;
- „Legyél Te is demenciabarát" rádióprogram indítása a helyi rádióban 2-3 hetente, illetve a helyi újságban;

A demenciával élők érdekében azért, hogy a közösség részei maradhassanak az üzleti szektornak, vállalatoknak és szervezeteknek is, fel kell hívni a figyelmét a demenciára, és hangsúlyozni kell a tiszteletet ennek irányában. Egy demenciabarát társadalom létrejöttéhez tud hozzájárulni az, ha a szervezeteket arra ösztönzik, hogy demenciabarát megközelítéseket alkalmazzanak és ezeket a stratégiájukba beépítsék.
Módszerek:

- a demencia barát szervezetek fő elveiről készített tájékoztató,
- konzultáció arról, hogy milyen lehetséges szimbólumokat v. jelképeket alkalmazzanak a demenciabarát szervezetek jelölésére,
- kifejleszteni egy demenciabarát jelképet, ami támogatja azokat a szervezeteket, akik igyekeznek demenciabaráttá válni,
- együtt dolgozni kormányzati szervekkel vészhelyzet esetére létrejött szolgáltatásokkal, pl. bankokkal, hogy ezek is lépjenek be ebbe a programba,
- a demenciabarát szemléletet népszerűsíteni, a szervezeteknél, és tanácsokat adni, támogatni őket ennek létrejöttében,
- kifejleszteni egy demenciabarát szervezeti erőforrás készletet, ami tartalmaz egy cselekvési tervet, ami támogatja a demenciabarát szervezetek létrejöttét,
- hozzáférés megfelelő eü. ellátáshoz, a demencia időszakos diagnózisa és a korai kezelés meghatározó összetevői a demenciabarát közösségeknek,
- Olyan demenciabarát szolgáltatások közvetítése, amik az emberek egyedi igényeinek megfelelnek, és a megfelelő helyen és megfelelő időben nyújtják őket.

Ahhoz, hogy a demenciabarát közösségeket létrejöjjenek, a különböző szektorok közötti együttműködés szükséges. Nem az egyes szervezetek egyéni felelőssége az, hogy változást érjenek el, ezért nagyon fontos, a közös megegyezés és együttműködés a partnerekkel. Egy demenciabarát társadalom fontos része, hogy a szervezetekre fókuszáljon, és ezek erősségeit hangsúlyozza. Elsőként a demenciabarát közösségek, városok, térségek, majd a demenciabarát társadalom a cél. A helyi vezetés mindenképpen partner kell, hogy legyen. A Helyi Esélyegyenlőségi Programban jelenjen meg a demenciabarát város céljai.
Módszerek:

- találkozni kell miniszterekkel, helyi kormányzati képviselőkkel, üzleti szervezetekkel, fogyasztói csoportokkal, és szolgáltató szervezetetekkel
- ki kell fejleszteni egy partnerségi együttműködést, ami elősegíti a helyi partnerek és közösségek együttműködését,
- meg kell határozni, a legfontosabb partnereket országos szinten, és kapcsolatokat kell kiépíteni, partnerségi megegyezéseken keresztül.
- felfedezni egyéb lehetőségeket, amelyek a demenciabarát közösségek létrehozásának fontosságát hangsúlyozzák, és amelyek előtérbe helyezik, a demenciával élők szükségleteit.
- Demenciabarát város díj létrehozása.

6.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Nagyon sok civil szervezet, egyesület vesz részt az idősekkel való törődésben:

- Gondoskodás Alapítvány – foglalkoztatási anyagot biztosít a klubokba, bentlakásos otthonokba, a pályázatok során biztosítja az önrészt, az intézmények tárgyi feltételit javítja, karácsonyi ajándékot ad a házi gondozottaknak Mosonmagyaróváron, továbbá működtetik az Alzheimer Café-t, ami a demens betegeket gondozó családok segítésére hoztak létre
- Szeretet Fénye Alapítvány – ingyenes masszázs lehetőségét biztosítja Mosonmagyaróváron a klubokba
- Magyar Vörös Kereszt – véradást szervez, adományokat oszt (ruhák)
- Szent Lázár Alapítvány – klubtagokat segít, támogat adományokkal
- Zoltán Atya lelkigyakorlatot tart az Óvári Idősek Klubjában
- Nyugdíjas klubok – Civil kezdeményezéssel létrejött szerveződések, melyek sokat tesznek az idősek elmagányosodása ellen, vagy a hasznos szabadidő eltöltésük érdekében.
- Szenior örömtánc csoportok - Mottójuk: mozgás-öröm- agytorna, ami jelzi a szerveződés fő célját: az egészség megőrzést minél hosszabb távon
- Nyugdíjas Egyetem az életfogytig tanulás lehetőségét biztosítja az idős lakosságnak.

Több nyugdíjas civil szervezet is működik városunkban. Pályázati alapok biztosítják a forrást programjaik szervezéséhez, megvalósításához

6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősbarát politika fenntartása	A Támogatási Alapokban továbbra is biztosítani a pénzügyi erőforrást az idősbarát civil szervezetek számára
Demenciabarát Mosonmagyaróvár	A minta projekt megvalósulásának támogatása
Dinamikusan növekvő szükségletek az idősek ellátásában	Kapacitások bővítése a meglévő szolgáltatásokban, valamint piaci alapú szolgáltatások bevezetése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1. A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 2013. évi módosítása a következőképpen határozta meg a fogyatékos személy fogalmát:
Az a személy, aki tartósan vagy véglegesen - olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi vagy pszichoszociális károsodással -, illetve ezek bármilyen halmozódásával él - amely a környezeti, társadalmi és egyébjelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.
Ha elfogadjuk a WHO egészség meghatározását, miszerint „az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség hiánya”, akkor azt is megállapíthatjuk, hogy a fogyatékosság nem zárja ki az egészséget, tehát nem betegség, csupán egy állapot.

A fogyatékos ember/személy: „Valamilyen testi és/vagy pszichés funkció, struktúra működésbeli akadályozottsága/ korlátozottsága miatt tevékenységében, cselekvésében, társadalmi/közösségi részvételében akadályozott (mozgáskorlátozott, látás-, hallás-, beszédsérült, értelmileg akadályozott, érzelmi sérülést mutató személy, autista, szervátültetett) egyén, aki az állapotához igazodó sajátos körülményeket, eszközöket, eljárásokat, segítséget igényel.” (Benczúr M.-né)

A fogyatékos személyeket két csoportba sorolhatjuk a sérülés fennállása alapján:
- veleszületett, születéstől fennálló fogyatékossággal rendelkezők,
- későbbi életkorban bekövetkezett, szerzett károsodással rendelkezők

A fogyatékosságnak több típusa van:
Mozgássérültség
A mozgássérültség vagy mozgáskorlátozottság fiziológiai fogyatékosság, amit nehéz egységes kategóriaként kezelni, mivel kiterjedtsége és súlyossága eltérő lehet. Főbb típusai: agykárosodás utáni rendellenességek, petyhüdt bénulások, ortopédiai elváltozások, amputáció, végtaghiányos fejlődési rendellenességek. A mozgássérült személy, viselkedési lehetőségei

jelentősen beszűkülhetnek a mozgásszervi sérülés, illetve más járulékos szervi károsodások vagy krónikus betegségek miatt.

Látássérültség

A látássérültség vagy látászavar az éleslátásnál rosszabb látást jelent, elsősorban gyengébb látásélességet, de érintheti a látóteret és a tér- vagy a színlátást is. Bármely terület károsodása esetén látászavar tapasztalható, amit a szerint értékelnek, hogy gondot okoz-e az olvasásban, tájékozódásban, vagy a cselekvésekben. Súlyosabb esetekben teljes vagy részleges (csak fényérzékelés) vakságról, illetve gyengén-látásról beszélhetünk.

Hallássérültség

A halláskárosodás a hangok iránti érzékenység csökkenését jelenti, aminek a mértékét a beszédfrekvencia alapján vizsgálják, erősségét pedig decibelben mérik, külön-külön mindkét fülön. Ha ennek erőssége mindkét fülön legalább 30 decibel, akkor nagyothallásról, ha mindkét fülön legalább 90 decibel, akkor siketségről beszélünk.

Siketvakság

Siketvakságról akkor beszélünk, amikor a látás és a hallás is annyira sérült, hogy az egyik érzék sérülése a másikkal nem kompenzálható megfelelően.

Beszéd fogyatékosság

Beszédhibán nem csak a beszéd különféle rendellenességeit értik, hanem a vele összefüggő írás-olvasási hibákat is. Súlyosság szerint beszédhibákat, beszédzavarokat és beszédfogyatékosságot különböztetnek meg. A beszédre való tartós képtelenséget némaságnak hívjuk.

Értelmi fogyatékosság

Az értelmi fogyatékosság - idegen szóval oligofrénia - olyan állapotot takar, amelyben az értelmi képességek jelentősen az átlagos szint alatt maradnak. Az orvosi szemlélet szerint akkor beszélhetünk intelligenciacsökkenésről, ha az IQ mutató nem éri el a 70 pontot. Az IQ mutató alapján hagyományosan három súlyossági fokot különböztetünk meg: enyhe, középsúlyos és súlyos.

Autizmus

Az autizmus egy olyan idegi-fejlődési rendellenesség, ami csökkent mértékű szociális kapcsolatokban és kommunikációs képességekben, illetve abnormális viselkedési és érdeklődési mintázatokban mutatkozik meg.

Többszörös fogyatékosság

Többszörös fogyatékosság esetében több fogyatékosság együttes jelenlétéről van szó, amelyek lehetnek függetlenek, vagy egymás következményei. Abban az esetben, ha a fogyatékosságok egymástól függetlenek, halmozott fogyatékosságról beszélünk, míg ha az egyik a másik következménye, megkülönböztetjük az elsődleges és a másodlagos fogyatékosságot.[8]

A Kistérségi Egyesített Szociális Intézményben (KESZI) a négy szakmai egység egyike a Fogyatékossággal Élők Nappali Intézményei (FÉNI) – Fogyatékkal élő és autista személyek nappali ellátása (Naposház, Autista Ház) szervezeti egység.

A sérült emberek foglalkoztatására vonatkozó jogszabályok 2017.évben jelentősen megváltoztak. Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás helyett új szociális szolgáltatásként, fejlesztő foglalkoztatás néven bővült a KESZI szolgáltatási köre. Lényege, hogy ez már nem a fogyatékossággal élők nappali ellátásának része, hanem a foglalkoztatottak az intézmény falain kívül is végezhetnek munkát.

[8] Rekreáció III.Dr.Balogh László,Kiss Gábor,Orbán Kornélia, Vári Beáta,Dr.Bóka Ferenc,Meszlényi-Lenhart Emese, Dr.Mikulán Rita

A fejlesztő foglalkoztatás célja az egyén korának, egészségi, fizikai és mentális állapotának megfelelő fejlesztési és foglalkoztatási szolgáltatás biztosítása, valamint felkészítés az önálló munkavégzésre.

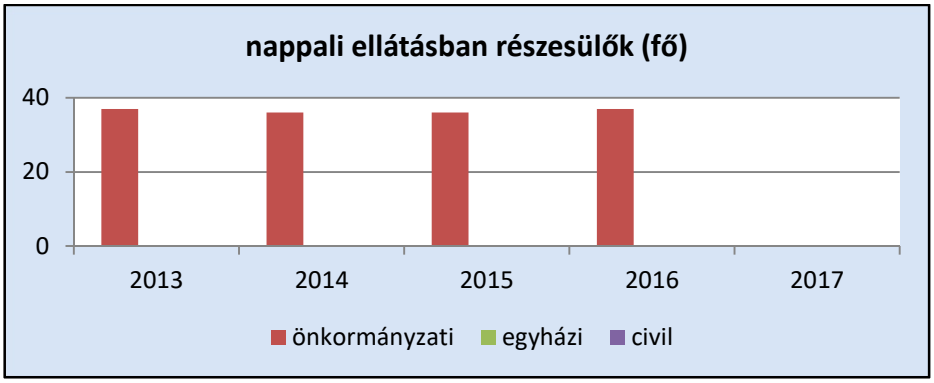

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

A pályázati úton finanszírozott szolgáltatás (elvben) elkülönül a nappali ellátástól. Kizárólag szociális intézményi jogviszonnyal lehet részt venni a foglalkoztatásban. Nem kizáró lehetőség, hogy akár a nappali ellátás telephelyén is nyújtható. A személyi feltétel osztott munkakörrel is biztosítható.
A korábbi, szociális foglalkoztatáshoz képest sok a jelentős változás. Az igénylő nem kizárólag az engedéllyel rendelkező telephelyen végezhet munkát. Az óradíj alapú bérezés bevezetésével teljesítés alapján differenciálható a munkabér. Munkaidő keret alkalmazására van mód. Költséges és kötelező dokumentációs előírások léptek életbe azzal, hogy a foglalkoztatottnak rendelkeznie kell munka-pszichológus által kiállított szakvéleménnyel. Lehetőség nyílt a Támogató Szolgálat klienseinek és a Hajléktalanok Átmeneti Szállója lakóinak bevonására.
A szolgáltatás nyújtás jelenleg a FÉNI mindkét telephelyén működik, ugyanannyi szakemberrel, mint korábban. Az igénybevevők száma emelkedett.

Igénybevevők 2017.08.31.	
Ellátási jogviszony	Fő
FÉNI intézményi jogviszony	21
Támogató Szolgálat jogviszony	2
Hajléktalanok Átmeneti Szállója jogviszony	1
összesen	24

A két szolgáltatás szétválasztása a megvalósult programok esetében is fokozatosságot kíván. A munkatevékenységek eredményes elvégzéséhez érdemi gondozás és felügyelet szükséges, mely a nappali ellátás sajátossága.
A szakmai munka irányvonalát, mint eddig is a munkát végző felnőtt ember köré építi az intézmény. Megragadva az új lehetőségeket kiléptek a Lengyári utca kapuján és külső megbízásokat is kerestek – és találtak.

Hosszú távú projekt megvalósítása kezdődött el, „FOGY-asztható” címmel 2016-ban. A 2016. év sikeres munkahelyteremtő és munkára nevelő tábort követően sok támogatást érkezett, melyeknek köszönhetően októbertől áprilisig egy gyakorló-munka programban vettek részt, a

tábort sikeresen záró sérült emberek. Május hónaptól 3 fő „Naposházi" fiatal hivatalosan dolgozik Dunaszigeten az Ökoparkban. 2017-ben ismét tábort szerveztek, hogy még több lehetőség adódjon a produktív munka világába való bekapcsolódásra és a különleges terápiák kipróbálására. Kapcsolattartási, jelzőrendszeri céllal részt vesz az intézmény a Mosonmagyaróvári Térségi Fejlesztési Paktum hatékony működésében a program 2018. évben is folytatódik.

A FÉNI-t Mosonmagyaróvár térségének helyi közössége „Naposház" és „Autista-Ház" néven ismeri. Az egység két telephelyen, jellemzően a felnőtt, iskolarendszerből kimaradt, sérült személyek napközbeni ellátását végzi. Az igénybevevők közül jelenleg 19 fő Mosonmagyaróvárról, 17 fő pedig a térségéből érkezik. A kötelezően biztosított szolgáltatások, a törvényi változások mentén folyamatosan választódik el a fejlesztő foglalkoztatástól. A szakmai munka irányvonala és a szociálpolitika célkitűzése kifejezettebbé vált: a lehető legtöbb sérült ember végezzen produktív munkát. A szolgáltatás normatív finanszírozása valamint a támogatott hazai és nemzetközi projektek is ezt mutatják.

Intézményi létszám alakulása		
	"Naposház"	"Autista-Ház"
Engedélyezett férőhelyszám	30	8
Megkötött megállapodások száma 2017.08.31-én	30	6
Vizsgált időszakban megszűnt és újraindult az ellátása:	0	0
Vizsgált időszakban ellátásba vett:	2	1
Vizsgált időszakban ellátásból kikerült:	1	0
Az ellátottak életkora	23-69 év	24-32 év
Nők/Férfiak	15/15	3/3

A biztosított szolgáltatások a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód etikai szabályai mentén, az 1/2000. SzCsM rendeletben meghatározott, új szolgáltatás elemek szerint történik.
Az ÁROP-1.3-2014-2014-0065 számú, „Hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét támogató programok a Mosonmagyaróvári Járásban" című projekt keretében, 2015. novemberben készült felmérés szerint a férőhelyre várók száma jelentősen növekedni fog az elkövetkező 5 – 10 évben. A 2015. augusztus 31-i állapothoz képest már tapasztalható az emelkedés.
A tárgyi és személyi feltételek változása nélkül, az intézmények a lehető legtöbb családnak igyekeznek segítséget nyújtani.
A 2016-2021 év közötti időszakra szóló prognózis szerint várhatóan 13 fő a Naposházba, 6 fő az Autista-Házba kéri felvételét, illetve az ezt követő öt évben 2026-ig 14fő illetve 5 fő nyújt be felvételi kérelmet.

A Reménység Autista és Autisztikus Sérültekért Alapítvány szakemberei, a családok, szülők jelzése alapján arra a problémára hívja fel a figyelmet, hogy az autizmus esetében a minél korábbi felismerés segíti leghatékonyabban az állapot kezelését, melyhez szükség lenne egy országos vizsgáló-diagnosztizáló helyre, központra, a jelenlegi „időhúzás" gyakorlata helyett.

A nappali ellátás és a foglalkoztatás szétválasztása elméletben megtörtént, de a gyakorlati kivitelezés hosszú folyamat. Ez utóbbihoz hiányoznak a tárgyi és személyi feltételek.

Az intézmény nyomon követi a pályázatokat és megragad minden kínálkozó lehetőséget az előrelépés reményében. Arra törekszik, hogy valamennyi sikeres és hagyományos program máltó színvonalon tudjon megvalósulni.

A hazai jogrend bonyolult módos szabályozza a megváltozott munkaképesség fogalmát és a hozzá kapcsolódó munkajogi rendszert és szociális rendszert. Igazából nem létezik egységes definíció. A fogalmak sokfélesége az egyes jogterületek és szakterületek különbözőségéből fakad. A foglalkoztathatóság szempontjából a megváltozott munkaképesség a fogyatékosság illetve egészségkárosodás miatti akadályozottságot jelenti.[9]

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	446	519
2014	428	505
2015	400	479
2016	372	444

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata által alapított Szociális Foglalkoztató Szolgáltató és Kereskedelmi Közhasznú Nonprofit Kft. működik a megváltozott illetve fogyatékkal élők foglalkoztatásának elősegítésére**.**

A Szociális Foglalkoztató célja elsősorban az esélyegyenlőség megteremtése, a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása, részükre kiegészítő jövedelem biztosítása. Kiemelkedően fontos, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók a munkaképesség-változás mértékét figyelembe vevő munkaköri feladatok ellátásával értéket teremtő tevékenységet végezzenek. Tartós foglalkoztatásuk kedvezően befolyásolja a társadalomba történő beilleszkedésük folyamatát, a társadalomba betöltött, aktív szerepük növelését.

[9] Megváltozott munkaképességű munkavállalók munkakörülményeit felmérő célvizsgálat – Nemzetgazdasági Minisztérium dr. H. Nagy Juditfőosztályvezető-helyettes Munkavédelmi Főosztály

Az ellátott szociális foglalkoztatása az ellátott egyéni adottságait figyelembe vevő foglalkoztatási terv alapján történik, amelyet az intézményvezető készít el. A foglalkoztatási tervet a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot végző szakértő bizottság szakvéleményének figyelembevételével, a foglalkoztatásban részt vevő személlyel, illetve törvényes képviselőjével egyetértésben kell elkészíteni.

A foglalkoztatási terv tartalmazza:

- A foglalkoztatott személy fizikai, mentális állapotának, készségeinek, jártasságainak, munkavégző képességének jellemzőit
- A rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot végző szakértői bizottság által javasolt foglalkoztatási formát
- Az ellátásban részesülő állapotának megfelelő foglalkoztatási célokat, feladatokat és azok megvalósításának módszereit
- A foglalkoztatással kapcsolatos motiváció, mentális támogatás és segítő szolgáltatás módjait
- A foglalkoztatás időtartamát és időbeosztását

Szociális Foglalkoztató feladata, hogy munkát biztosítson azoknak az embereknek, akik egészségi okok miatt nem foglalkoztathatóak teljes embert kívánó munkakörökben. Ennek érdekében feladatként jelentkezik az ipari létesítményekkel történő kapcsolatteremtés, információgyűjtés. Feladata, hogy jövedelemhez juttassa munkavállalóit és olyan körülményeket teremtsen, amelyek megfelelnek *"speciális problémájukkal"* az optimális munkavégzéshez. Figyelembe veszi a dolgozók képességeit, azokat szem előtt tartva feladatának tekinti a kulcsképességek lehetséges fejlesztését.

A Szociális Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft-nél az elmúlt év végén 54 fő állt alkalmazásban, de időszakonként előfordult magasabb foglalkoztatottság is.

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata intézményeiben foglalkoztatott fogyatékkal élőkkel szemben hátrányos megkülönböztetés nincs.

A HEP Fórum által kezdeményezett célcsoportok számára összeállított kérdőívet a célcsoport esetében 103 fő töltötte ki.
A válaszadók 61%-a nő. Életkor tekintetében a legfiatalabb válaszadó 18 éves, míg a legidősebb válaszadó 81éves. Törvényes családi állapot szerint 35% házas, a nőtlenek és a hajadonok száma közel megegyezik, elenyésző hányaduk özvegy vagy elvált, és csupán 1 személy jelölte be a bejegyzett élettársi kapcsolatot.
A válaszadók 67%-a nem tanul jelenleg, aki viszont igen, abból 9 érettségit nem adó szakmai képzésben vesz részt. A kitöltött kérdőívek alapján 37%-ban 8 osztályt végzett és nem tanult tovább, 40% szakmunkásképző iskolai bizonyítvánnyal rendelkezik, 15% érettségi után szakképesítő bizonyítványt szerzett. Egy személy rendelkezik egyetemi (MA, MSC) oklevéllel. A válaszadók közül 17 fő dolgozik, ketten keresnek állást, 10 fő saját jogon öregségi nyugdíjas, 86 fő rokkantsági vagy rehabilitációs vagy egyéb egészségkárosodási ellátásban részesül.

A kérdőívben vizsgáltuk a heti ledolgozott órák számát, e tekintetben a legkevesebbet dolgozó heti 4 óra, míg a legtöbbet dolgozó 50 óra pénzkereső tevékenységet folytat. Összjövedelmük 200.000 Ft alatt van,4 fő jelölt be e feletti értéket.
Döntően a munkás és a középosztályhoz tartozónak vallották magukat. 67% tulajdonosa jelenlegi otthonának, vagy a tulajdonos élettársa, rokona, házastársa.

Az egészségi állapotuk szerint a kérdőívet kitöltők 15%-ának nincsen tartós betegsége, viszont az egyharmadnak tartós betegsége és fogyatékossága is van. 18 fő fogyatékossággal él, ebből veleszületett fogyatékossággal 9 fő él. A fogyatékosság fajtái közül első helyen a mentális sérült és a mozgássérült áll, ezek aránya közelít egymáshoz (26-32%). A válaszadók közül 17 fő vak és 5 fő gyengén-látó illetve nagyothalló és siket. Ezen egészségügyi problémák akadályozzák őket az önellátásban, a közlekedésben, a kommunikációban és az információszerzésben. A legtöbben családtól kérnek segítséget illetve szomszédoktól, barátoktól. A válaszadók közel 1/3-a tapasztalt hátrányos megkülönböztetést pl. hivatalos ügyintézés, egészségügyi ellátás illetve lakhatás terén, de legtöbben a közlekedésben, itt az arány 54%.

A válaszadók fele nem kívánt nyilatkozni, hogy mennyire képesek befolyásolni a település illetve a szűkebb lakóhelyüket érintő döntéseket, akik válaszoltak, úgy gondolják, hogy nem képesek befolyásolni.

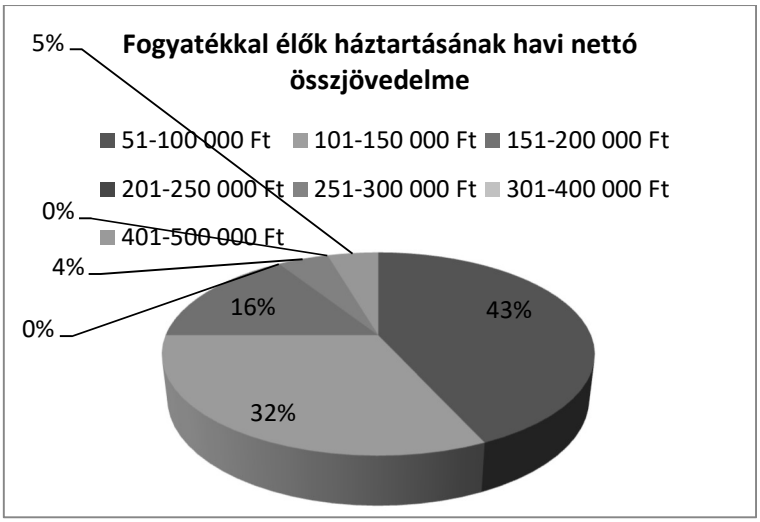

7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Mosonmagyaróvár város honlapján a HEP készítéséhez kapcsolódóan a nyilvánosságot megszólító információgyűjtés, véleménykérés céljából közzétett felhívásra érkezett levél életszerűen fogalmaz:

„Én a Mosonmagyaróváron élő vak, és gyengénlátók nevében kívánom feltárni mindazon megvalósításra váró problémákat, melyek előrébb viszik és könnyebbé teszik a minden napi életünket.

Közlekedés: Örömmel tapasztaltam, hogy városunkba beépítésre került az első taktilis jelzés. Ez mindenképpen jó, és hasznos. Javasoljuk, hogy ebből legyen minél több, hiszen ez segíti a biztonságos átkelést akár vakvezető kutyával akár fehér bottal. Szeretnénk, hogy a közeljövőben akár járda, akár útépítés történik a városba, vegyék figyelembe az akadálymentesítésre vonatkozó jogszabályokat, és annak értelmébe kerüljenek beépítésre ezek a vakvezető sávok, és taktilis jelzések. Ezeknek a taktilis jelzéseknek az elhelyezését javasoljuk a körforgalmakba ahol tényleg nehéz az átkelés, és a járdasziget is csak minimális. Sok helyre akár utólag is elhelyezhető. Jónak tartjuk azt a kezdeményezést, ami szintén a jelenleg tartó út munkákkal együtt zajlik, a bicikliút elválasztása a gyalog járdától. Ez szintén hasznos mind a vakvezető kutyával közlekedőknek, mint pedig a fehér bottal közlekedőknek. Javasoljuk, hogy a jövőben ennek mintájára épüljenek bicikli utak. Ha ezt figyelembe veszik, akkor mind a biciklisek mind pedig a gyalogosok közlekedését megkönnyítik.
Nagy segítség volna, ha a jelenlegi kattogó lámpákat táv működtetésűre cserélnék. Ennek több oka is van. Elsősorban egy táv működtetésű lámpa több információt ad a felhasználójának, és egyértelműen elmondja, hogy hol szabad az átkelés. Nem zavarja a lakókat, mert nem szól egész nap, csak ha azt egy látássérült bekapcsolja. Azáltal, hogy nem szól egész nap kevesebb az esély a meghibásodásra is, és nem zavar másokat.

Közintézmények:
Sajnos a közintézményekben nagyon nem történt akadálymentesítés az elmúlt időszakban, vagy ha mégis az igen csekély. A napi szinten használatos intézményekben mint pl. a kórház, vagy az önkormányzat épülete NAV és a Munkaügyi Központ, egyikről sem mondható el, hogy akadálymentes. Részben voltak előrelépések, de igen kevés. A kórházban szükség volna akadálymentes liftre, mert jelenleg vakon nem lehet használni, vagyis ha egy vak személy érkezik a kórházba egyedül, akkor minden egyes emeletre gyalog kell felmennie, mert nem lehet vakon használni a liftet. Vannak ambuláns rendelések, melyek akár a harmadik emeleten is lehetnek. Fontos volna a mellékhelységekre braille és a gyengénlátók számára is jól olvashatóan kitáblázni, hogy hol található, és melyik nem számára. Sokszor jelent problémát, hogy nem tudunk elmenni a mellékhelységbe, mert nem tudjuk, hogy melyik a női, és melyik a férfi. Pedig, ha az ember pl. CT vizsgálatra megy, és kontrax anyagot iszik, akkor szüksége van a mellékhelység használatára. Mondhatjuk, hogy segítséget lehet kérni, de az egyenlőesélyű hozzáférés értelmében nem a segítség nyújtás a megoldás, hanem az önálló használat, ehhez pedig akadálymentesítésre van szükség. Sokszor az ügyintézés sem egyszerű. A sorszám húzó automaták nem beszélnek, és nincsenek ellátva braille, illetve gyengénlátók számára is jól használható felirattal, sőt gyakran találkozunk azzal, hogy érintő képernyős az automata. Sokszor ütközünk abba a problémába, hogy az ügyintéző nem tudja, hogyan kell segíteni egy vak, illetve gyengénlátó ügyfélnek. Ez a kórházban is tapasztalható. A vak, illetve gyengénlátó személyek látásukban akadályozottak, értelmükben nem, tehát nincs szükségük hangos és artikulált beszédre. Szeretnénk, ha a jövőben lehetőséget biztosítanának arra, hogy felnőtteknek tartsunk szemlélet formáló előadásokat, hogy megkönnyítsük munkájukat, ha vak, vagy gyengénlátó személy érkezik hozzájuk.

Munka vállalás: A látássérült személyek is szeretnének teljes része lenni a társadalomnak, így szeretnének bekapcsolódni a munka világába is. Azzal tisztában vagyunk, hogy minden munkavégzésre nem vagyunk alkalmasak, azonban azt gondoljuk, hogy volnának olyan feladatok melyeket mi is el tudnánk látni. Pl. Egy adott közintézménybe ne a portás, vagy a biztonsági őr vegye fel a telefont és kapcsolja a kért vonalat, inkább alkalmazzanak helyette egy vak, illetve gyengénlátó személyt, aki éppen olyan ügyesen el tudja látni a feladatát a betanítás után, mint látó társai. Képesek vagyunk adatrögzítéssel kapcsolatos munkavégzésre. Vannak masszőr végzetséggel rendelkező társaink, akik szívesen dolgoznának a szakmájukba, de a betanított munka sem áll messze tőlünk. Kellő odafigyeléssel, és tanítással sokféle dolgot el tudunk végezni.

Talán sokan nem is tudják, hogy ha fogyatékos személyt alkalmaznak, akkor igénybe vehetik az akreditált bértámogatást. Ennek igénybevételével, a munkáltató nem jár rosszul, és nem lesz hiánya abból, ha egy fogyatékkal élőt foglalkoztat.

Bízunk abban, hogy ezekből a felsorolt fontos megvalósítandó feladatokból évről-évre megvalósul néhány. „

Nagyon sok civil szervezet, egyesület, magánszemély segíti a fogyatékkal élő és autista személyek nappali ellátását biztosító intézmények munkáját:

- az intézmény a **Gondoskodás Alapítvány** segítségével pályázat útján feladatkörébe illő, színes elemekkel tudta bővíteni szolgáltatását;

- a **Reménység Autista és Autisztikus Sérültekért Alapítvány** szakmai továbbképzésekkel, speciális eszközök beszerzésével és szabadidős programok szervezésében nyújt rendszeres támogatást nemcsak az Autista-Háznak, hanem a FÉNI minden ellátottjának;

- a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Támogató Szolgálata** naponta segíti a nappali ellátás elérésében az arra rászorulókat. Mindennapi, biztos támogatásuk nélkülözhetetlen az intézmény feladatellátásában. Külön programok alkalmával is számíthatnak a segítségükre;

- a **Nők a Városért Egyesület** ebben az évben csatlakozott a FOGY-asztahtó tábor támogatói köréhez;

- a **Mosonmagyaróvári Kézilabda Club** hagyományos résztvevője a legnagyobb sporteseményüknek. Felajánlásukkal, első alkalommal az UFM Aréna adott otthont a *Legkisebb közös többszörös* című vetélkedőnek;

- a **Kossuth Lajos Gimnázium** közösségi szolgálatot teljesítő diákjai rendszeres résztvevői a hagyományos és az új projektjeinken is. Az együttműködésük biztos támasza az integrációs törekvésüknek;

- a **Mosoni Polgári Kör** jelentős támogatást nyújtott az elmúlt években a FÉNI nagyszabású rendezvényeinek színvonalas megvalósításához.

- a **Pisztráng Kör Egyesülettel** szorosabbá vált a szakmai kapcsolat, újabb terveket fogalmaztak meg a fogyatékos emberek oktatása, felkészítése, produktív munkavégzése terén;

- a **Rotary Club** évek óta jelen van az intézmény életében, több kezdeményezésük indult el a telephelyek korszerűsítésére.

- a **Lions Club** személyes és szervezetszintű támogatást nyújtott.

- **Dunasziget Község Önkormányzata** példaértékű segítséget nyújtott a FOGY-asztható tábor megvalósításához.

A fogyatékkal élő személyek jogait a környezet, a kommunikáció, a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, a közlekedés, támogató szolgálat, segédeszköz biztosítása, egészségügy, oktatás, képzés, lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel, kultúra, sport, a rehabilitációhoz való jog, a helyi politikai életben, közéletben való részvételhez való jog területén jogszabályok biztosítják.
Városunk önkormányzata évek óta pályázati alapok létrehozásával biztosítja a fogyatékkal élők civil szervezeteinek, egyesületeinek támogatását, rendezvényeik, programjaik lebonyolításához nyújtva segítséget.

7.4.Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs feliratozva a városi tv műsora	a városi tv műsorainak feliratozása
A fogyatékos személyek számára elérhető szociális szolgáltatások évek óta kapacitás hiányosak	nappali ellátás férőhelyeinek bővítése
A fejlesztő foglalkoztatás, mint önálló szolgáltatás nem képes betölteni szerepét, mivel összemosódik a nappali ellátással	Önálló telephely, ahol produktív tevékenységgel lehetővé válik a piaci alapú foglalkoztatás.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Kulturális és érdekképviseleti tevékenységet folytató szervezetek, egyesületek

- Egyesület a Városközpontért
- „Majoroki Kör" Egyesület
- Mosoni Polgári Kör Közhasznú Egyesület
- Mosonmagyaróvári Környezetvédő Egyesület
- Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége, Mosonmagyaróvári Szervezete
- Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Mosonmagyaróvári Szervezete
- Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének Mosonmagyaróvári Szervezete
- Magyar Méhészek Egyesülete Mosonmagyaróvári Szervezete
- Ipartelepi Lakosok Egyesülete
- MOFÉM Körzeti Lakosok Egyesülete
- Mosonmagyaróvári Városvédő Egyesület
- Mosonmagyaróvári Kulturális Egyesület
- Moson Megyei Hagyományőrző Egyesület
- Mosonmagyaróvári Civil Szövetség
- Mosonmagyaróvári Makettező Klub
- Gazdász Néptáncegyüttes
- Óvári Gazdászok Szövetsége
- Lajta Néptánc Egyesület
- Német Nemzetiségi Gyermektánc Együttes
- Flex-Dance Társastánc Klub
- MOFÉM Fúvószenekar
- Mosonmagyaróvári Ütőegyüttes
- KÜHNE Koncertfúvószenekar
- Ad Flexum Fúvószenei Egyesület
- Kislaptáros Népzenekar
- Bethánia Kórus
- Halmos László Vegyeskar
- Lajtha László Vegyeskari Egyesület
- Mosoni Szent Cecília Kórus
- Kossuth Lajos Gimnázium Leánykara
- Magyaróvári Plébániatemplom Szent Krisztina Kórusa
- Theatrum Ad Flexum Színházi Egyesület
- Amatőr Művészek Baráti Köre
- Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület
- Honvéd Hagyományőrző Egyesület Mosonmagyaróvári Tagozata
- 70.sz. Széchenyi István Cserkészcsapat
- Mosoni Német Származásúak Egyesülete
- Mosonmagyaróvári Hunyadi Ifjúsági Tömörülés (MOHIT)
- Mosonmagyaróvári Polgári Kerekasztal Egyesület
- Rákóczi Szövetség Mosonmagyaróvári Szervezete
- Széchenyi Polgári Kör
- Belvárosi Üzletkör Klaszter Egyesület
- Mosonmagyaróvári Lakástulajdonosok és Bérlők Egyesülete (LABE)
- Nők a Városért Egyesület
- Majoroki Nyugdíjas Klub
- Margaréta Nyugdíjas Klub
- Mosonmagyaróvári Nyugállományúak Egyesülete
- Szent László Emlékbizottság

- Cukorbeteg Klub
- TENGRI Íjász és Hagyományőrző KHT
- Magyaróvári Íjász Sportegyesület
- Fanatik Autó-Motor Sportegyesület
- Mosonmagyaróvári Kertbarátok Köre
- Fekete István Általános Iskola „Bakancsos Klubja"
- Kossuth Lajos Gimnázium „Országjáró Diákok Köre"
- Mosonmagyaróvári Fotó Egyesület
- Tallós Prohászka István Művészeti Egyesület
- Táltos Családi Kör Közhasznú Egyesület
- MOFÉM Horgász Egyesület
- Mezőgazdasági Szakember Klub
- MAHONSZ Hadirokkantak, Hadiözvegyek, Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége Mosonmagyaróvári Szervezete
- Magyar Máltai Szeretet Szolgálat Mosonmagyaróvári Csoportja
- Magyar Szív Egyesület Mosonmagyaróvár
- Vakok és Gyengénlátók Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete Mosonmagyaróvári Kistérségi Érdekvédelmi Csoportja
- Értelmi Fogyatékossággal Élők és Segítők Országos Érdekvédelmi Szövetsége Mosonmagyaróvári Csoport (ÉFOÉSZ)
- Moson Megyei Nők Egyesülete Közhasznú Egyesület
- Szövetség Mosonmagyaróvárért Egyesület
- Kis-Duna Polgárőr Egyesület

Szociális és karitatív tevékenységet folytató szervezetek, egyesületek

- Mozgáskorlátozottak Mosonmagyaróvári Egyesülete
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- Asztma Gyermek Klub
- Napsugár Rákklub
- Mentor Mentálhigiénés Egyesület
- Magyar Vöröskereszt Mosonmagyaróvár Területi Szervezete
- Rotary Klub
- Lions Klub
- Rotary Club Mosonmagyaróvár

Alapítványok:

- Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvány
- Magyar Gyermekmentő Alapítvány
- Újjáéledés Alapítvány Rákbeteg Támaszadó Szolgálat
- „Hátrányos Helyzetű Tanulókért „Alapítvány
- Éltes Mátyás Alapítvány a Fogyatékos Gyermekekért
- „Reménység" Autista és Autisztikus Sérültekért Alapítvány
- Gondoskodás Alapítvány
- Szent Lázár Alapítvány
- Szeretet Fénye Alapítvány
- Szent Kristóf Mosonmagyaróvár és Kistérsége Mentőalapítvány
- Hunyadi Diákmozgalomért Alapítvány
- Fejes József Zenei Alapítvány

- Mozgás- és Tánckultúra Fejlesztéséért Alapítvány
- „Baráti Kör a Művészetért” Alapítvány
- Mosonmagyaróvár Környezetvédelméért Közalapítvány
- Moson Megye Polgáraiért Alapítvány

Egyházak városunkban:

- Mosoni Római Katolikus Egyházközség (Mosoni Nepomuki Szent János Plébániahivatal)
- Magyaróvári Római Katolikus Egyházközség (Szűz Mária Királynő és Szent Gotthárd Plébánia)
- Piarista Rendház
- Evangélikus Lelkészi Hivatal
- Református Lelkészi Hivatal
- Mosoni Zsidó Hitközség
- Mosonmagyaróvári Evangéliumi Misszió
- Mosonmagyaróvári Hit Gyülekezete
- Olajág Keresztény Közösség Baptista Gyülekezet

Nemzetiségi Önkormányzatok:

- Mosonmagyaróvári Horvát Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Mosonmagyaróvári Szlovén Nemzetiségi Önkormányzat

For-profit szereplők-Önkormányzati cégek:

- Aqua Szolgáltató Kft.
- Flesch Nonprofit Kft
- Városüzemeltető és Fenntartó Kft
- Szociális Foglalkoztató Közhasznú Nonprofit Kft.
- Movinnov Befektetési, Innovációs és Szolgáltató Kft.
- Kisalföldi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

Partnerség:

- Győri Tankerületi Központ; Győri Műszaki SzC; Győri Szolgáltatási SzC;
- Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Mosonmagyaróvári Járási Hivatal
- Mosonmagyaróvár Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás
- Mosonmagyaróvári Szennyvíztisztítási Önkormányzati Társulás
- Mosonmagyaróvár Térségi Társulás

A helyi esélyegyenlőségi program sikerének záloga, hogy valamennyi civil szervezet, mint városunk lakosainak önkéntes szerveződései, valamint a nemzetiségi önkormányzatok, egyházak, for-profit szervezetek részt vehessenek és részt vegyenek településünk jobbá, élhetőbbé tételében. Elengedhetetlen a partnerek részvétele is.

Mindenki azt a feladatot vállalja fel a program sikerének érdekében, amiben - akár szervezet, akár gazdasági társaság - a legjobb. A partnerek segítik az együttműködést azzal, hogy támogatást biztosítnak adatszolgáltatással, információval, a nyilvánosság biztosításával, illetve gazdasági társaságok esetében a foglalkoztatásban nyújtanak segítséget a célcsoportok tagjainak, felajánlásokkal segítik a civil szervezetek tevékenységét.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánosságát a város honlapján, újságban közzétett toborzó felhívással, továbbá a HEP Fórum munkacsoportjai vezetőinek megkeresésével, véleményük és javaslataik megtételére felhívással biztosítottuk.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) részletei

1. **A HEP IT részletei**

2. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a HEP IT végrehajtásához elengedhetetlen információnak tekintendők
3. Részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető
4. Megvalósítást segítő részletek
5. Legitimáció

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	1. Az adathiány további csökkentése érdekében a célcsoport aktivitásának ösztönzése az együttműködésre a célcsoportra vonatkozóan	1. Önkéntes adatszolgáltatás a nemzetiségi önkormányzat bevonásával
Gyermekek	Technoördög	1. Szakemberek, szociális munkások bevonásával a prevenció erősítése

Idősek	Idősbarát politika fenntartása; Demenciabarát Mosonmagyaróvár; Dinamikusan növekvő szükségletek az idősek ellátásában;	A Támogatási Alapokban továbbra is biztosítani a pénzügyi erőforrást az idősbarát civil szervezetek számára; A minta projekt megvalósulásának támogatása; Kapacitások bővítése a meglévő szolgáltatásokban, valamint piaci alapú szolgáltatások bevezetése;
Nők	Családbarát munkahelyek kialakításának támogatása;	Pályázati források, lehetőségek keresése, felhasználása
Fogyatékkal élők	Minimális a feliratos városi tv műsorok száma	A városi tv műsorainak feliratozása szélesebb körben;
	A fogyatékos személyek számára elérhető szociális szolgáltatások évek óta kapacitás hiányosak;	A nappali ellátás férőhelyeinek bővítése elsődlegesen pályázati forrás felhasználásával
	A fejlesztő foglalkoztatás, mint önálló szolgáltatás nem képes betölteni szerepét, mivel összemosódik a nappali ellátással;	Önálló telephely, ahol produktív tevékenységgel lehetővé válik a piaci alapú foglalkoztatás.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	Lépésről, lépésre a megismerésért	Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztály - RNÖ
Gyermekek		Polgármesteri Hivatal Igazgatási és Önkormányzati Osztály - Óvodák, Tankerület
Idősek	Egy mindenkiért, mindenki egyért	Polgármesteri Hivatal Önkormányzati Osztály- Civil szervezetek
Nők	Család és Munkahely	Polgármesteri Hivatal Igazgatási és Önkormányzati Osztály – Civil szervezetek,
Fogyatékkal élők	Halld meg őket is	Flesch Nonprofit Kft- Városi TV
	Szociális biztonság	Projektiroda, Térségi társulás - projektek
	Helyet a munkaerőpiacon	Polgármester Hivatal-stratégiai tervek összehangolása Önkormányzati cégek példamutatása

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósítás határideje
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége							
1	Lépésről lépesre a megismerésért	Adathiány a célcsoportra vonatkozóan a foglakoztatás, pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások tekintetében	Kapcsolatfelvétel a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal az adatszolgáltatás érdekében rövid: soron következő testületi ülésen napi rendre tűzés közép: önkéntes adatszolgáltatás megkezdődik hosszú: felülvizsgálat idejére adatok állnak rendelkezésre legalább egy területen	Szociális koncepció	A RNÖ testületi ülésén részt venni és az adatszolgáltatás fontosságát hangsúlyozni	jegyző	2023..XII.31.
II. A gyermekek esélyegyenlősége							
1	Technoördög jóbarát vagy?	Addikció kialakulásának lehetősége már kisgyermekkorban	A technológia eszközök használata ellenőrzött legyen és arányban álljon a használattal töltött idő és a megismert információ.	Szociális koncepció	Prevenció erősítése szakemberek és szociális munkások bevonásával	jegyző	2023.XII.31.
III. A nők esélyegyenlősége							
1	Család és Munkahely	A nők hátrányban vannak a családalapítás után a munkaerőpiacon	Családbarát munkahelyek számának növelése,	Szociális koncepció	Az önkormányzati cégeknél a családbarát modell kialakításával példát mutatni.	jegyző polgár-mester	2023.XII.31.

IV. Az idősek esélyegyenlősége							
1	Egy mindenkiért, mindenki egyért	Idősbarát politika fenntartása; Demenciabarát Mosonmagyaróvár Dinamikusan növekvő szükségletek az idősek ellátásában;	Az idősbarát politika az önkormányzat valamennyi stratégiai dokumentumá-ban továbbra is elvárás	Városfejlesztés i koncepció	A stratégiai dokumentumok elfogadásának feltétele az idősbarát politika garanciája a programban	polgár-mester	2023. XII.31.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége							
1	Halld meg őket is	Minimális a feliratos városi tv műsorok száma	A siketek és nagyot hallók számára élvezhetővé válnak a tv műsorok rövid: híradó adása felirattal közép: riport műsorok is feliratosak Hosszú: Valamennyi műsor felirattal kerül adásba	Városfejleszté-si koncepció	A városi tv a műsor feliratozásának technikai és személyi feltételeit biztosítja és felirattal látja el a műsorokat	polgár-mester	2023.XII.311
2	Szociális biztonság	A fogyatékos személyek számára elérhető szociális szolgáltatások évek óta kapacitás hiányosak;	Nappali ellátás férőhelyeinek bővítése elsődlegesen pályázati forrás felhasználásá-val	Városfejleszté-si és Szociális koncepció	Nappali ellátás férőhelyeinek bővítése elsődlegesen pályázati forrás felhasználásá-val	polgár-mester	2023.XII.31.
3	Helyet a munkaerő-piacon	A fejlesztő foglalkoztatás, mint önálló szolgáltatás nem képes betölteni szerepét, mivel összemosódik a nappali ellátással;	Önálló telephely, ahol produktív tevékenységgel lehetővé válik a piaci alapú foglalkoztatás		Önálló telephely, ahol produktív tevékenységgel lehetővé válik a piaci alapú foglalkoztatás	polgár-mester	2023.XII.31.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Mosonmagyaróvár város Önkormányzata a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hozott létre és működtet.

A megvalósítás folyamata

A HEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása, értékelésre, ellenőrzésre és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot hozott létre és működtet.

A HEP Fórumon belül a célcsoportok munkacsoportokat alakítottak ki az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoport vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is. A munkacsoportok rendszeresen – legalább évente- beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkaterv alapján végzik tevékenységüket.

A Fórum legalább évente ülésezik, melyről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására vagy átdolgozására, valamint szükség szerinti módosítására.

Munkacsoportok:

- Romák esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport
- Gyerekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport
- Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport
- Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport
- Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről referens felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői:

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-t, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Ha a felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.
A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának döntésre/elfogadásra előkészítése megtörtént. Az észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 204/2018.(IX.20.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Mellékletek: HEP elkészítési jegyzék

Mosonmagyaróvár város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

2018. szeptember 20.

Blazovicsné Varga Marianna igazgató
Győri Tankerületi Központ

2018. szeptember 20.

Gede Eszter főigazgató
Győri Műszaki Szakképzési Centrum

2018. szeptember 20.

Andrássy Katalin főigazgató
Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum

2018. szeptember 20.

Dr. Lascsikné Dr. Bozi Sarolta hivatalvezető
Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal
Mosonmagyaróvári Járási Hivatal

2018. szeptember 20.

Dr. Árvay István elnök
Mosonmagyaróvári Szennyvíztisztítási
Önkormányzati Társulás
Mosonmagyaróvár Nagytérségi
Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás

2018. szeptember 20.

Dr. Árvay István elnök
Mosonmagyaróvár Térségi Társulás

HEP elkészítési jegyzék[10]

NÉV[11]	HEP részei[12]							Aláírás[13]
CSELOVSZKI KATALIN	1	2	3	4	5	6	7	
CSELOVSZKI KATALIN	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
ZIMMEREK KÁROLYNÉ	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
STENCINGER NOÉMI	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
BERTÓK KLÁRA	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
ORBÁN JÓZSEFNÉ	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
SAFRANYNÉ KOBLIHISZ	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
DR. HORVÁTH ILONA	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
CSIBA ERZSÉBET	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	
	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	RÉ TE	

R= részt vett
É= észrevételezte
T=támogatta
E= ellenezte

---

[10] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[11] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[12] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.
R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[13] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.